

Sammanträde med:

Regionstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-10-27

Tid: kl. 09:30 - 13:30 (ordinarie sammanträde)

kl. 12.00 - 13.00 paus för lunch

kl. 13.30 - 16.15 (regionstyrelsens seminarium enligt separat inbjudan)

Plats: Linden, Eklundavägen 1

Gruppmöten

(S), (KD), (C) kl. 8.30 - 9.30 i Linden, Eklundavägen 1

(M), (L), (MP) kl. 8.15 - 9.30 i Almen, Eklundavägen 2

Meddela förhinder snarast möjligt till nämndsekreterare Kristina Berglund
kristina.berglund@regionoerbrolan.se eller tfn. 070-642 73 40.

Du som är ersättare meddelar om du kommer att närvara.

Tänk på våra allergiker och undvik starka dofter.

Ledamöter kallas

Andreas Svahn (S), ordförande
Behcet Barsom (KD), vice ordförande
Ola Karlsson (M), 2:e vice ordförande
Karin Sundin (S)
Nina Höijer (S)
Irén Lejegren (S)
Per Eriksson (S)
Joakim Carlsson (S)
Torbjörn Ahlin (C)
Sebastian Cehlin (M)
Willhelm Sundman (L)
Mats Gunnarsson (MP)
Elin Jensen (SD)
Patrik Nyström (SD)
Jihad Menhem (V)

Ersättare underrättas

Carina Dahl (S)
Zaki Habib (S)
Gunnel Kask (S)
Azra Prepica (S)
Inga-Lill Bergensten (KD)
Sven-Erik Sahlén (KD)
Charlotte Edberger (C)
Lars-Göran Zetterlund (C)
Oskar Svärd (M)
Pär-Ove Lindqvist (M)
Birgitta Malmberg (L)
Monika Aune (MP)
Gunilla Fredriksson (SD)
Fredrik Dahlberg (SD)
Jessica Carlqvist (V)

1. Protokollsjustering

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar att ordföranden och Mats Gunnarsson (MP) justerar dagens protokoll med Elin Jensen (SD) som ersättare.

Protokollet ska vara justerat senast den 10 november 2021.

2. Anmälan av medborgarförslag om att låta Transport & Logistikenheten sköta patienttransporterna på Universitetssjukhuset Örebro

Diarienummer: 21RS9456

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att överlåta till servicenämnden att besluta i ärendet, samt

att ta anmälan till protokollet.

Sammanfattning

Anmäls att ett medborgarförslag har inkommit till Region Örebro län den 4 oktober 2021 om att låta Transport & Logistikenheten sköta patienttransporterna på Universitetssjukhuset Örebro.

Medborgarförslaget har överlämnats för beredning till Regionservice.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, anmälan av medborgarförslag om att låta Transport & Logistikenheten sköta patienttransporterna på Universitetssjukhuset Örebro
- Medborgarförslag om Transport och logistikenheten

3. Anmälan av motion från Willhelm Sundman (L) om att representation ska vara alkoholfri utan undantag

Diarienummer: 21RS9698

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att remittera motionen till regionstyrelsen för beredning, samt

att ta anmälan till protokollet.

Sammanfattning

Anmäls att en motion har inkommit från Willhelm Sundman (L) till Region Örebro län den 11 oktober 2021 om att representation ska vara alkoholfri utan undantag.

Motionen har överlämnats till Regionkansliet, HR-staben för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, anmälan av motion från Willhelm Sundman (L) om att representation ska vara alkoholfri utan undantag
- Motion - Representation ska vara alkoholfri utan undantag

4. Kompletteringsval till Réseau Européen des Villes et Régions de l'Économie Sociale och Specifika samverkansrådet kultur

Diarienummer: 21RS6865

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att till ny ersättare i Réseau Européen des Villes et Régions de l'Économie Sociale utse Inga-Britt Ritzman (S) för tiden 2021-10-27 – 2022-12-31, samt

att till ny ersättare i Specifika samverkansråd kultur utse Inga-Britt Ritzman (S) för tiden 2021-10-27 – 2022-12-31.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beviljade den 31 augusti 2021, Eva-Lena Janssons (S) entledigande från uppdragen som ersättare i Réseau Européen des Villes et Régions de l'Économie Sociale och ersättare i Specifika samverkansrådet kultur. Kompletteringsval behöver nu göras till de båda uppdragen.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, kompletteringsval till Réseau Européen des Villes et Régions de l'Économie Sociale och Specifika samverkansrådet kultur och bildning

5. Entledigande samt kompletteringsval till Stiftelsen Kungliga Gyttjebad- och brunnsanstalten Loka

Diarienummer: 21RS9569

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att entlediga Staffan Fors som ledamot i stiftelsen Kungliga Gyttjebad- och brunnsanstalten Loka från den 31 december 2021, samt

att till ny ledamot utse ..... i stiftelsen Kungliga Gyttjebad- och brunnsanstalten Loka för tiden 2022-01-01 – 2022-12-31.

Sammanfattning

En ny ledamot i stiftelsen Kungliga Gyttjebad- och brunnsanstalten Loka ska utses efter Staffan Fors.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, Entledigande samt kompletteringsval till Stiftelsen Kungliga Gyttjebad- och brunnsanstalten Loka
- Avsägelse från uppdrag som ledamot i Stiftelsen Kungliga Gyttjebad och Brunnsanstalten Loka

6. Periodrapport september 2021

Diarienummer: 21RS2830

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna periodrapporten per september 2021.

Sammanfattning

Resultatet per september uppgår till 673 miljoner kronor. Föregående år var resultatet för samma period 189 miljoner kronor. I resultatet ingår reavinster, orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar, samt i år även kostnader för förändrat livslängdsantagande vid beräkning av pensionsskulden. Om dessa poster exkluderas, uppgår det justerade balanskravsresultatet till 692 miljoner kronor i år jämfört med 232 miljoner kronor för samma period 2020.

Det prognostiserade helårsresultatet uppgår till 480 miljoner kronor. Helårsprognosen för det justerade balanskravsresultatet är 500 miljoner kronor. Motsvarande siffra för helår 2020 var 462 miljoner kronor.

Verksamheternas helårsprognoser räknas samman till en avvikelse mot budget med -262 miljoner kronor.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, periodrapport september 2021
- Region Örebro läns periodrapport september 2021

7. Regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2022 med bilaga regionkansliets verksamhetsplan

Diarienummer: 21RS8454

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att fastställa regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2022 med bilaga Regionkansliets verksamhetsplan samt

att omfördela 12 miljoner kronor från Omställning till Hälsovalsenheten för nytt avtal med Capio Läkargruppen AB.

Sammanfattning

Verksamhetsplanen innehåller effektmål från regionfullmäktige med indikatorer och strategier enligt regionstyrelsens ansvar. Effektmålen och strategierna har konkretiserats med regionstyrelsens mål, indikatorer samt uppdrag.

Verksamhetsplanen innehåller de ekonomiska förutsättningarna och budget för regionstyrelsens verksamheter. Verksamhetsplanen innehåller också internkontrollplan med risker och åtgärder. I bilaga finns Regionkansliets gemensamma verksamhetsplan.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2022 inklusive Regionkansliet
- Regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2022 inklusive Regionkansliet

8. Riktlinjer med tillämpningsanvisningar för OPF-KL 18, omställningsstöd och pensioner för förtroendevalda

Diarienummer: 21RS35

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna riktlinjer med tillämpningsanvisningar för OPF-KL 18 omställningsstöd och pensioner för förtroendevalda samt

att arbetsutskottet ges delegation att besluta i frågor avseende omställningsstöd till förtroendevalda, i enlighet med vad som redan gäller avseende beslut i frågor avseende pensionsförmåner till förtroendevalda.

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade 2018 att anta bestämmelsen om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL18) diarienummer 18RS6919. Regionstyrelsen utsågs i beslutet som pensionsmyndighet och har nu att besluta om tillämpningsanvisningar för OPF-KL.

Riktlinjerna utgör bland annat tillämpningsanvisningarna för den praktiska hanteringen av de olika förmånerna i OPF-KL och förtydliganden samt enklare beskrivning av villkoren.

OPF-KL gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare och som inte sen tidigare har pensionsrätt i Region Örebro län enligt tidigare avtal PBF eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda. I de fall förtroendevalda som har PBF från annan kommun i Örebro län och erhåller uppdrag i Region Örebro län kvarstår dessa i det avtalet som där gällde.

Med fritidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag omfattar mindre än 40 procent av heltid. Med deltidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag är på deltid men omfattar mer än 40 procent av heltid. Med heltidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag omfattar heltid. OPF-KL består av två delar:

- Omställningsstöd
  - o Aktiva omställningsinsatser
  - o Ekonomiskt omställningsstöd
  - o Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

- Pensionsbestämmelser
  - o Avgiftsbestämd ålderspension
  - o Efterlevandeskydd
  - o Sjukpension
  - o Familjeskydd

Förtroendevald med sammanlagda uppdrag på minst 40 procent i Region Örebro län omfattas av samtliga ovanstående förmåner. Fritidspolitiker med sammanlagda uppdrag under 40 procent omfattas av avgiftsbestämd ålderspension och efterlevandeskydd.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, riktlinjer med tillämpningsanvisningar OPF-KL omställningsstöd och pension för förtroendevalda

- Reviderat förslag till Riktlinjer med tillämpningsanvisningar OPF-KL omställningsstöd och pension för förtroendevalda
- Riktlinjer och tillämpningsanvisningar gällande OPF-KL 18

9. Revidering av riktlinjer för bisysslor för anställda i Region Örebro län

Diarienummer: 21RS8863

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna redovisat förslag till revidering av riktlinjer för bisysslor för anställda i Region Örebro län samt

att den reviderade riktlinjen gäller från och med den 1 november 2021.

Sammanfattning

Riktlinjerna ska ses över vart fjärde år och beslutades senast 2017. En översyn har nu gjorts. Riktlinjerna för bisysslor inom Region Örebro län (Regionen) gäller all verksamhet och alla anställda inom organisationen.

Syftet med riktlinjerna är att förebygga och förhindra bisysslor som kan anses vara förtroendeskadliga, arbetshindrande eller konkurrerande med regionens verksamheter.

Syftet är också att tydliggöra vad en bisyssla är och vilka bestämmelser som gäller.

Med bisyssla avses varje syssla eller verksamhet som en medarbetare har vid sidan av sin anställning i Region Örebro län och som inte är hänförlig till privatlivet.

Som chef i Region Örebro län utgör man en förebild för övriga medarbetare och det är därför av största vikt att respektive chef är särskilt restriktiv med eventuell egen bisyssla. För chefer regleras detta i anställningsavtalet.

I riktlinjerna tydliggörs medarbetarens ansvar att anmäla bisyssla och chefens skyldighet att följa upp och besluta om bisyssla är godkänd eller skall förbjudas.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, revidering av riktlinjer för bisysslor för anställda i Region Örebro län
- Reviderad Riktlinje för bisysslor i Region Örebro län

10. Revidering av riktlinjer för förmåner vid anställdas besök i hälso- och sjukvården

Diarienummer: 21RS8865

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna revidering av riktlinjer för förmåner vid anställdas besök i hälso- och sjukvården samt

att riktlinjen gäller från och med den 1 januari 2022.

Sammanfattning

För anställda inom Region Örebro län (regionen) har sedan många år tillbaka möjligheten funnits att få ersättning för besök i hälso- och sjukvården. Ersättningen hanteras och betalas ut via lön efter redovisning och attest av ansvarig chef. Ersättning sker upp till det så kallade högkostnadsskyddet. Förmånen är skattepliktig.

Till riktlinjerna förs nu godkännande av ersättning till regionens anställda förutom för besök hos de som bedriver hälso- och sjukvård på uppdrag av Region Örebro län, även ersättning för besök hos de privata vårdgivare som regionen finansierar.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, revidering av riktlinjer för förmåner vid anställdas besök i hälso- och sjukvården
- Riktlinjer för förmåner vid anställdas besök i hälso- och sjukvården

11. Handlingsplan Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026

Diarienummer: 21RS8736

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna Handlingsplan Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026.

Sammanfattning

Godkännande av Handlingsplan med tillhörande aktivitetslista för Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026. Remissversionen har under våren varit ute på remiss i alla samverkande organisationer (länets alla kommuner, Länsstyrelsen i Örebro län, Örebro universitet, Inera och Region Örebro län) varefter

ett slutgiltigt förslag tagits fram.

I november förra året tog regionfullmäktige beslut om Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026 som stakar ut riktningen för det länsgemensamma arbetet kring digitalisering. För att möjliggöra flexibilitet och ett agilt arbetssätt har en handlingsplan tagits fram. Den är en målbild för att nå digitaliserings-strategins mål och innehåller förslag på organisering, aktiviteter och önskade resultat för Örebro län att prioritera som gemensamma områden med samverkande parter. Till handlingsplanen kommer årliga aktiviteter att tas fram för genomförandet inom de gemensamt beslutade områdena.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, handlingsplan Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026
- Handlingsplan digitaliseringsstrategi Örebro län 2021-2026
- Aktiviteter 2021-2022 Digitaliseringsstrategi

12. Svar på revisionsrapport om Region Örebro läns kontinuitetsplanering

Diarienummer: 21RS482

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att anta förslag till svar på revisorernas rapport.

Sammanfattning

OBS! Revisionsrapporten omfattas av sekretess enligt 18 kap 13 § i offentlighets- och sekretesslagen och får därför inte spridas.

Regionfullmäktige har granskat Region Örebro läns kontinuitetsplanering. Revisorerna kommenterar olika delar av frågan i sin rapport. Regionstyrelsen har givits möjlighet att lämna ett svar på rapporten.

I korthet vill regionstyrelsen framföra att frågor om kontinuitetsplanering är viktiga, att planeringen bygger på de olika risk- och sårbarhetsanalyser som görs, att arbete pågår med kontinuitetsplanering i olika avseenden samt att det arbetet i olika avseenden behöver, och håller på att ytterligare utvecklas.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, svar på revisionsrapporten Region Örebro läns kontinuitetsplanering
- Svar på revisionsrapporten Region Örebro läns kontinuitetsplanering
- Revisionsrapport - Granskning av Region Örebro läns kontinuitetsplanering

13. Inrättande av ny funktion som äldrevårdsöverläkare

Diarienummer: 21RS8010

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att en ny funktion som äldrevårdsöverläkare inrättas på Hälsoval, samt

att tillföra Hälsoval 760 000 kronor per helår för att fullfölja uppdraget (medel för utökning av specialistläkartjänst motsvarande 50 procent av en heltidstjänst). Finansieras genom en omfördelning av regionstyrelsens budget.

Sammanfattning

Att inrätta en ny funktion som äldrevårdsöverläkare på Hälsoval är en naturlig följd av utvecklingen mot en nära vård inom primärvården. Äldrevårdsöverläkaren ska ha i uppdrag att stärka kompetensen och skapa en struktur för uppföljning, systematiskt kvalitetsarbete och utveckling inom äldreområdet i primärvården. Utöver detta ska funktionen bidra till att öka och säkerställa kompetensen inom äldreområdet hos läkare med uppdrag i den kommunala hälso- och sjukvården samt att möjliggöra att individens vårdkedja hålls samman.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, inrättande av ny funktion som äldrevårdsöverläkare
- Protokollsutdrag HSN 2021-01-14 §2 Yttrande över IVOs beslut utifrån tillsyn av medicinsk vård och behandling för äldre på särskilda boenden
- Region Örebro läns svar på Inspektionen för vård och omsorgs (IVO) tillsyn av regionens ansvar avseende medicinsk vård och behandling av äldre personer boende på särskilt boende (SÄBO)

14. Revidering av det nationella systemet för tandläkares specialisttjänstgöring

Diarienummer: 21RS7662

Förslag till beslut

Regionstyrelsens beslutar

att godkänna det reviderade systemet för tandläkares specialiseringstjänstgöring.

Sammanfattning

Regionerna har ansvar för tandläkarnas specialiseringstjänstgöring inklusive dess finansiering.

Nuvarande system behöver nu revideras till dagens kontext i syfte att möjliggöra att regionerna får större utväxling av sin finansiering till systemet. Revideringen ska även syfta till att överensstämma med Socialstyrelsens nya föreskrifter.

Genom ett antal justeringar kan systemet anpassas till dagens situation. Förslagen på justeringar beskrivs i meddelandet från styrelsen för Sveriges kommuner och regioner som bifogas ärendet.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, revidering av det nationella systemet för tandläkares specialisttjänstgöring
- Revidering av det nationella systemet för tandläkares specialiseringstjänstgöring

15. Ansökan som Leverantör inom LOV psykoterapi

Diarienummer: 21RS7175

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna ansökan från Familjeterapeuterna Syd AB om att bedriva psykoterapi inom Lag om valfrihetssystem, LOV, i länet enligt förfrågningsunderlaget vid mottagning i Örebro samt

att ge regiondirektören i uppdrag att teckna avtal med Familjeterapeuterna Syd AB.

Sammanfattning

Region Örebro län har utifrån lag om valfrihetssystem (LOV) beslutat att från och med 2014 ge en specificerad målgrupp inom den psykiatriska specialistvården möjlighet att fritt välja mellan regionanställda och privata psykoterapeuter som efter godkännande utifrån ställda krav erhållit kontrakt med Region Örebro län om att bedriva psykoterapi inom ramen för LOV. Alla vårdgivare som uppfyller ställda kriterier i förfrågningsunderlaget har rätt att bedriva psykoterapi i länet med ersättning från Region Örebro län. Förfrågningsunderlaget avser tilldelning av kontrakt enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem.

Familjeterapeuterna SYD (organisationsnummer 556914-8686) har ansökt om att få bedriva psykoterapi inom LOV Örebro län. Verksamhetsansvarig för leverantören är präst och legitimerad psykoterapeut, men saknar individualterapeutisk inriktning och kan därför inte bli aktuell som psykoterapeut inom uppdraget. Däremot har vederbörande en anställd person, med rätt kompetens och lång erfarenhet från Barn- och ungdomspsykiatrins öppenvård i Region Jönköpings län. I och med detta så

uppfyller Leverantören samtliga kompetenskrav för vårdåtagandet. Mottagningen kommer att bedrivas på Nygatan 15, Örebro och kommer att vara öppen måndagar - fredagar klockan 08.00-21.00.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, ansökan som leverantör inom LOV psykoterapi
- Ansökan psykoterapi inom LOV

16. Prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård år 2022

Diarienummer: 21RS6544

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att godkänna redovisat förslag till prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård som ska gälla från och med 15 januari 2022, samt

att ge folktandvårdsnämnden mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor i samband med kampanjer och liknande.

Sammanfattning

Folktandvården redovisar ett förslag till ny prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård som ska gälla från och med 15 januari 2022. Folktandvårdens prislista fastställs av regionfullmäktige och baseras på självkostnadsberäkningar på åtgärdsnivå. Prislistan innehåller cirka 250 åtgärder och omfattar all tandvård från undersökningar, röntgendiagnostik, sjukdomsbehandling, fyllningar till protetisk tandvård och implantat. Utgångspunkten är att alla verksamhetsgrenar inom Folktandvården ska bära sina egna kostnader och Folktandvården har för detta ändamål tagit fram en självkostnadsberäkningsmodell som baseras på tidsåtgång och materialförbrukning. Denna modell används vid beräkning av prisnivåer för respektive åtgärd. Subventioner mellan exempelvis barntandvård och vuxentandvård får inte förekomma. Det finns även krav på transparens i bestämmelserna om särredovisning som innebär att varje verksamhetsgren måste kunna redovisa sina egna intäkter och kostnader. Särredovisningen är en del av årsbokslutet för Region Örebro län.

Folktandvården har i arbetet med förslag till ny prislista beaktat förhållandet till prisnivåerna hos landets övriga Folktandvårdsorganisationer och regioner samt också de justerade nivåerna för referenspriserna som ingår i den statliga tandvårdsförsäkringen. Referenspriserna är statens riktpreis för storleken på den statliga subventionen för tandvård. Referenspriserna kommer att justeras upp med i genomsnitt 2,32 procent från och med januari 2022.

De senaste tre åren har justeringen av priserna för Folktandvården i Region Örebro län legat på nivå 1,5-1,9 procent, vilket har medfört att prisnivåerna för Folktandvården Region Örebro län numera harmoniserar med det nationella medianpriset för de åtgärder som ingår i den statliga tandvårdsförsäkringen.

Förslaget till ny prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård innebär en genomsnittlig höjning för alla åtgärder på 1,6 procent. Folktandvårdsnämnden ges också mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor i samband med kampanjer och liknande.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård år 2022
- Förslag Folktandvårdens prislista 2022
- Urval av åtgärder jämförda med alla regioner-landsting inför 2022-års prislista

17. Remissvar – Tillgänglighetsdirektivet, SOU 2021:44

Diarienummer: 21RS7370

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna förslaget till svar som Region Örebro läns svar till Socialdepartementet.

Sammanfattning

Region Örebro län har givits möjlighet att besvara remiss för Tillgänglighetsdirektivet, SOU 2021:44. Region Örebro län välkomnar initiativ för att främja tillgänglighet, men uppfattar att direktivet i liten omfattning kommer att direkt beröra vår kärnverksamhet.

Region Örebro län har inga större invändningar mot Tillgänglighetsdirektivet (SOU 2021:44), men i den mån exempelvis upphandling av hjälpmedel berörs, utgår Region Örebro län från att dessa förändringar kommer att följas av tydliga direktiv och information. Rådet för funktionshinderfrågor ställer sig i huvudsak bakom det remissvar som lämnats av organisationen ”Funktionsrätt Sverige”.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, svar på remissen Tillgänglighetsdirektivet SOU 2021:44
- Svar på remissen Tillgänglighetsdirektivet, SOU 2021:44
- Bilaga 1 remiss - följebrev e-post
- Bilaga 2 remiss - Tillgänglighetsdirektivet

18. Kulturpris och kulturstipendier 2021

Diarienummer: 21RS5962

Handling delas ut på sammanträdet.

19. Revidering av Örebro läns kulturplan inför 2022

Diarienummer: 21RS5210

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att Region Örebro läns Kulturplan 2020-2023 revideras enligt redovisat förslag för att gälla från 2022.

Sammanfattning

Örebro läns regionala kulturplan är en plan för utvecklingen av länets kultur 2022-2023 och en handlingsplan till den regionala utvecklingsstrategin. Den är också en viktig del av kultursamverkansmodellen och ligger till grund för fördelningen av statliga och regionala kulturmedel. Kulturplanen ska genomgå en årlig revidering.

Det har varit möjligt att lämna in förslag på revideringar inför 2022 mellan 1 mars och 14 maj 2021. De inkomna förslagen berör uppdrag/utvecklingsmål för Stadra teater, musikfrämjande verksamhet, filmfrämjande verksamhet, regional biblioteksutveckling, litteraturfrämjande verksamhet och främjandeverksamhet bild och form.

Stadra teaters text föreslås revideras för att på ett tydligare sätt beskriva verksamhet, uppdrag och utvecklingsmål 2020-2023. Övriga revideringar föreslås med anledning av den utveckling som har skett inom verksamheterna för musikfrämjande, filmfrämjande, regional biblioteksutveckling, litteraturfrämjande och främjande av bild och form.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, revidering av Örebro läns kulturplan inför 2022
- Förslag på revidering av Region Örebro läns kulturplan inför 2022

20. Minimikrav på lokaler ur ett barnrättsperspektiv i Region Örebro län

Diarienummer: 21RS7814

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att ställa sig bakom föreslagna minimikrav samt

att ge regiondirektören i uppdrag att mot bakgrund av hur frågan beaktas i arbetet med budget- och verksamhetsplaner, låta implementera minimikraven.

Sammanfattning

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag. Förändringen är av avgörande betydelse för att barn ska få sina rättigheter tillgodosedda i praktiken.

Folkvandvårdens ledningsgrupp beslutade under år 2020 om minimikrav för lokaler ur ett barnrättsperspektiv. Det beslutet gjorde att fler verksamheter, bland annat avdelning lokalplanering, Regionservice, började diskutera möjligheten att införa regionövergripande krav på lokaler utifrån ett barnrättsperspektiv.

Avdelning lokalplanering leder planeringen vid om- och nybyggnationer av lokaler. I deras arbete med planering av lokaler, skylt och inredning finns ett behov av tydliga riktlinjer för hur lokalerna ska anpassas för barn.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, minimikrav på lokaler ur ett barnrättsperspektiv i Region Örebro län
- Minimikrav för lokaler ur barnrättsperspektiv

21. Utvärdering av Region Örebro läns arbete under pandemin

Diarienummer: 20RS10280

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att ta emot utvärderingen samt

att ge regiondirektören i uppdrag att till styrelsen återkomma med förslag på beslut med anledning av vad som framgår av utvärderingen.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade i oktober 2020 att ge regiondirektören i uppdrag att genomföra en utvärdering av Region Örebro läns arbete under pandemin.

Styrelsen angav att utvärderingen i huvudsakligen ska inriktas på ett antal huvudområden. Till dessa ska räknas styrning och ledning, hälso- och sjukvård

inklusive smittskydd och vårdhygien, samverkan med andra (kommuner, regioner och andra organisationer) samt hur övriga verksamheter inom Region Örebro län har kunnat genomföra sina huvudsakliga uppgifter under pandemin. Inom ramen för dessa områden ska nödvändigt stöd i form av materialförsörjning, IT, lokaler, lokalvård, måltider, transporter, tolkning och annan service ingå, i den mån det är relevant för att kunna utvärdera de angivna områdena. Även kommunikations- och HR-aspekter liksom arbetsmiljöfrågor ska beaktas som del av de nämnda områdena.

Regiondirektören har sedan givit företaget KPMG AB i uppdrag att mot bakgrund av regionstyrelsens beslut genomföra utvärderingen. Regionstyrelsen har före sommaren fått en delrapport avseende vissa delar av uppdraget. KPMG:s slutliga rapport är nu klar. Regionstyrelsen föreslår dels besluta att ta emot utvärderingen, dels besluta att ge regiondirektören i uppdrag att till styrelsen återkomma med förslag på beslut med anledning av vad som framgår av utvärderingen.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, utvärdering av Region Örebro läns arbete under pandemin
- Slutrapport lärande utvärdering covid-19 Region Örebro län

22. Anmälning- och meddelandeärenden

Diarienummer: 21RS168

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna redovisningen.

Sammanfattning

Anmälningens ärenden:

1. Regiondirektören har fattat beslut om förläning av avtalsperioden avseende fordonsleasing, 19RS2347.
2. Regiondirektören har fattat beslut om förlängning av förordnade som hållbarhetschef 2022-02-01 - 2026-01-31.
3. Regiondirektören har fattat beslut om tilldelning av klimatväxlingsbidrag, 21RS8895.
4. Regiondirektören har undertecknat ansökan om tillstånd avseende brandfarliga och explosiva varor, 21RS8015.
5. Regiondirektören har undertecknat förlikningsavtal mellan Region Uppsala, Region Västmanland, Region Dalarna, Region Örebro län, Region Sörmland och

Apotekstjänst i Sverige AB, 21RS9181.

6. Regionservice har överlämnat sammanställning över beslut om bisyssla, 21RS1939-6.

7. Regionservice har överlämnat sammanställning över beslut om tillsvidareanställningar, 21RS979-13.

8. Områdeschef för område nära vård har fattat beslut om lönetillägg, 21RS8126, 21RS8127, 21RS8352, 21RS9563.

9. Hälso- och sjukvårdsdirektören har fattat beslut om rätt till övertidsersättning för läkare inom vaccination och smittspårning, 20RRS13628-27.

10. Hälso- och sjukvårdsdirektören har fattat beslut om åtgärd för att upprätthålla verksamheten inom akutmottagningen och hemodialysmottagningen vid Universitetssjukhuset Örebro, 21RS8478.

11. Hälso- och sjukvårdsdirektören har fattat beslut om lönesättning dubbla specialiteter, 21RS8200.

12. Områdeschefen för Regionhälsan har fattat beslut om tillsvidareanställningar, 21RS7317, 21RS6874, 21RS6762, 21RS6950, 21RS7072.

Meddelandeärenden:

1. Månadsrapport och innehavsrapport finansmedelsportfölj september 2021.

2. Protokoll
- Varuförsörjningsnämnden, 2021-09-09.

3. Länsstyrelsen i Örebro län har överlämnat
- 18FS 2021:14, tillfälliga sjöföreskrifter om förbud mot båttrafik på Bottenån i Lindesbergs kommun.

4. Förfrågan från ägarna i Tåg i Bergslagen AB om gemensam utredning för en mer robust och kostnadseffektiv tågtrafik.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, anmälnings- och meddelandeärenden
- Finansrapport Örebro september 2021
- Innehavsrapport september 2021
- Varuförsörjningsnämnden protokoll 21-09-09
- 18FS 2021 14, Tillfälliga sjöföreskrifter om förbud mot båttrafik på Bottenån i Lindesbergs kommun
- Förfrågan om gemensam utredning

23. Regiondirektörens information

24. Regionstyrelsens seminarium, presentation av nämndernas verksamhetsplaner med budget 2022 utifrån regionstyrelsens uppsiktsplikt

Sammanfattning

Inbjudan skickas ut separat.

Beslutsunderlag

- Agenda RS seminarium okt nov 2021
- Verksamhetsplan med budget 2022 Samhällsbyggnadsnämnden
- Verksamhetsplan med budget 2022 Regional tillväxtnämnd
- Verksamhetsplan med budget 2022 Kulturnamnd PRELIMINÄR

2

Anmälan av medborgarförslag om att låta Transport & Logistikenheten sköta patienttransporterna på Universitetssjukhuset Örebro 21RS9456

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Nathalie Bäckbring

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS9456

Organ
Regionstyrelsen

Anmälan av medborgarförslag om att låta Transport & Logistikenheten sköta patienttransporterna på Universitetssjukhuset Örebro

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att överlåta till servicenämnden att besluta i ärendet, samt

att ta anmälan till protokollet.

Sammanfattning

Anmäls att ett medborgarförslag har inkommit till Region Örebro län den 4 oktober 2021 om att låta Transport & Logistikenheten sköta patienttransporterna på Universitetssjukhuset Örebro.

Medborgarförslaget har överlämnats för beredning till Regionservice.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27
Medborgarförslaget

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

MEDBORGARFÖRSLAG

Namn	Efternamn
Förslaget <i>(Kortfattat namn)</i>	
Motivering <i>(Lämna en mer utförlig beskrivning av ditt medborgarförslag. Motivera gärna varför du anser att förslaget ska genomföras och hur det i så fall kunna ske)</i>	

Den här sidan kommer att publiceras på Region Örebro läns webbplats i sin helhet samt i protokoll, kallelser och handlingar som behandlar detta medborgarförslag.

3

Anmälan av motion från
Willhelm Sundman (L) om
att representation ska vara
alkoholfri utan undantag

21RS9698

Tjänsteställe, handläggare
HR-staben, Maria Åkesson

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS9698

Organ
Regionstyrelsen

Anmälan av motion från Wilhelm Sundman (L) om att representation ska vara alkoholfri utan undantag

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att remittera motionen till regionstyrelsen för beredning, samt

att ta anmälan till protokollet.

Sammanfattning

Anmäls att en motion har inkommit från Wilhelm Sundman (L) till Region Örebro län den 11 oktober 2021 om att representation ska vara alkoholfri utan undantag.

Motionen har överlämnats till Regionkansliet, HR-staben för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, Anmälan av motion
Motionen

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

Motion

Representation ska vara alkoholfri utan undantag

Det bör vara självklart att alkoholanvändning i andra syften än de medicinska inte ska utgöra en del av Region Örebro läns verksamhet. Trots detta kan det idag inom regionen förekomma konsumtion av alkohol för rekreation.

Region Örebro län som organisation har tydliga regler som säger att all representation ska vara alkoholfri. Det gäller såväl intern som extern representation där det ska endast tillåts serveras lättöl, bordsvatten eller annat jämförbart alternativ. Däremot finns det ett undantag från den huvudregeln. Undantaget säger att efter medgivande av regionfullmäktiges ordförande, regionstyrelsens ordförande eller regiondirektören kan alkoholhaltig öl och/eller vin serveras. Det här är problematiskt på flera nivåer.

För det första stärker det normen kring att alkohol är nödvändigt för att signalerna när något ska vara extra festligt eller värt att fira. Finns inte alkohol med i bilden är det inte riktigt på allvar. Region Örebro län bör motverka den alkoholnorm som finns kopplat till festligheter och inte tillåta alkohol att vara en del av ekvationen för att göra något mer festligt.

För det andra är det ytterst tveksamt om beslut av den här karaktären bör enkom ligga hos den högsta politiska nivån och politikens närmaste tjänsteperson. Det innebär i nuläget att organisationens riktlinjer inte gäller alla lika. Är du högst uppsatt i den beslutande, verkställande eller förvaltade makten så kan du bestämma när riktlinjerna gäller eller inte. I en demokratisk organisation bör inte riktlinjer av en sådan principiell karaktär vara möjligt för en enskild individ att besluta om undantag från, oavsett hur högt upp i hierarkin man befinner sig.

För det tredje kan det ses som rent olämpligt att en organisation som arbetar med de medicinska, kroppsliga och sociala skadorna som alkohol orsakar, i vissa stunder tillåter sig att använda verksamhetens medel till att bjuda på det samma. Som arbetsgivare och demokratisk organisation ska vi aldrig utsätta de som är delaktiga i vår verksamhet för en situation som kan vara skadlig på kort eller lång sikt.

Vi vet inget om våra medarbetares eller förtroendevaldas relation till alkohol. Däremot förutsätter vi ofta att relationen är sund. Tyvärr är det allt för många som har eller har haft problem med alkohol i sitt liv. Att komma till en ny organisation som förtroendevald eller anställd där man inte känner någon kan för den med ett tidigare missbruk vara svårt att tacka nej till ett glas vin eller en öl. Den skuld och skam som finns kopplat till missbruk gör att man drar sig för att berätta, eller vilja signalera för andra att man inte dricker. Att Region Örebro län då skulle vara den som sätter glaset i handen på en nykter alkoholist och som på grund av det bidrar till ett återfall ska aldrig förekomma.

DÄRFÖR FÖRESLÅR JAG ATT:

- Avskaffa möjligheten till undantag från riktlinjerna om att representation ska vara alkoholfri.

För Liberalerna

Willhelm Sundman

4

Kompletteringsval till Réseau Européen des Villes et Régions de l'Économie Sociale och Specifika samverkansrådet kultur

21RS6865

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration , Nathalie Bäckbring

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS6865

Organ
Regionstyrelsen

Kompletteringsval till Réseau Européen des Villes et Régions de l'Economie Sociale och Specifika samverkansrådet kultur

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att till ny ersättare i Réseau Européen des Villes et Régions de l'Economie Sociale utse Inga-Britt Ritzman (S) för tiden 2021-10-27 – 2022-12-31, samt

att till ny ersättare i Specifika samverkansråd kultur utse Inga-Britt Ritzman (S) för tiden 2021-10-27 – 2022-12-31.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beviljade den 31 augusti 2021, Eva-Lena Janssons (S) entledigande från uppdragen som ersättare i Réseau Européen des Villes et Régions de l'Economie Sociale och ersättare i Specifika samverkansrådet kultur. Kompletteringsval behöver nu göras till de båda uppdragen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Réseau Européen des Villes et Régions de l'Economie Sociale
Specifikt samverkansråd kultur

De valda

Regionkansliet – staben Administration, juridik och säkerhet

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2021-09-21

FöredragningsPM
Dnr: 21RS6865

5

Entledigande samt
kompletteringsval till
Stiftelsen Kungliga
Gyttjebad- och
brunnsanstalten Loka
21RS9569

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Nathalie Bäckbring

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS9569

Organ
Regionstyrelsen

Entledigande samt kompletteringsval till Stiftelsen Kungliga Gyttjebad- och brunnsanstalten Loka

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att entlediga Staffan Fors som ledamot i stiftelsen Kungliga Gyttjebad- och brunnsanstalten Loka från den 31 december 2021, samt

att till ny ledamot utse ..... i stiftelsen Kungliga Gyttjebad- och brunnsanstalten Loka för tiden 2022-01-01 – 2022-12-31.

Sammanfattning

En ny ledamot i stiftelsen Kungliga Gyttjebad- och brunnsanstalten Loka ska utses efter Staffan Fors.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27, Entledigande samt kompletteringsval till Stiftelsen Kungliga Gyttjebad- och brunnsanstalten Loka

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Stiftelsen Kungliga Gyttjebad- och brunnsanstalten Loka
Regionkansliet – staben Administration, juridik och säkerhet
Staffan Fors
Den valde

Ämne: Avsägels

Region Örebro län

Att: Regiondirektör Rickard Simonsson

Till den Styrelse/nämnd som saken berör.

Jag avsäger mig från och med kommande årsskifte uppdraget som ledamot och ordförande i Stiftelsen Kungliga Gyttjebad och Brunnsanstalten Loka.

Det har varit ett stimulerande och intressant uppdrag som jag har fått förtroendet att ha under 15 års tid. För detta framför jag ett stort tack.

Örebro den 6 oktober 2021.

Staffan Fors.

Skickades från [E-post](#) för Windows

6

Periodrapport september
2021

21RS2830

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Maja Ekholm

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS2830

Organ
Regionstyrelsen

Periodrapport september 2021

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna periodrapporten per september 2021.

Sammanfattning

Resultatet per september uppgår till 673 miljoner kronor. Föregående år var resultatet för samma period 189 miljoner kronor. I resultatet ingår reavinster, orealiserade värdoförändringar av finansiella tillgångar, samt i år även kostnader för förändrat livslängdsantagande vid beräkning av pensionsskulden. Om dessa poster exkluderas, uppgår det justerade balanskravsresultatet till 692 miljoner kronor i år jämfört med 232 miljoner kronor för samma period 2020.

Det prognostiserade helårsresultatet uppgår till 480 miljoner kronor. Helårsprognosen för det justerade balanskravsresultatet är 500 miljoner kronor. Motsvarande siffra för helår 2020 var 462 miljoner kronor.

Verksamheternas helårsprognoser räknas samman till en avvikelse mot budget med -262 miljoner kronor.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Ärendet har inga konsekvenser på ovanstående perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga konsekvenser på ovanstående perspektiv.

Uppföljning

Regionorganisationens resultat och ekonomi följs upp i kommande periodrapporter samt årsredovisning 2021.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Maja Ekholm

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS2830

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27

Periodrapport september 2021

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Periodrapport

Region Örebro län

September 2021

Ekonomi

- **Resultat januari - september 673 mnkr (189 mnkr)**
- **Justerat balanskravsresultat januari - september 692 mnkr (232 mnkr)**
- **Justerad balanskravsprognos helår 500 mnkr (462 mnkr helår 2020)**
- **Verksamhetens resultat 309 mnkr (202 mnkr)**
- **Nettokostnadsutveckling (justerat för jämförelsestörande poster) 1,2 % (4,1 %)**
- **Lönekostnadsutveckling 5,3 % (6,3 %)**
- **Skatter och statsbidrag 6,6 % (4,1 %)**

Omvärldsanalys

Den svenska konjunkturen blev under första halvåret starkare än vad man tidigare räknat med skriver Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) i senaste MakroNytt. Såväl BNP som antalet arbetade timmar har stigit snabbare än beräknat. Detta lyfter prognoserna för produktion, sysselsättning och inkomster för helåret 2021, samt prognosen för det kommunala skatteunderlaget.

Förutsättningarna för en stark svensk konjunkturuppgång ser fortsatt goda ut. SKR räknar med att BNP-uppgången under det andra halvåret i år ska drivas av ett starkt inhemskt efterfrågelyst. En gradvis allt starkare återhämtning för inhemska tjänstesektorer kommer alltmer att gynna arbetsmarknaden.

Tillsammans med ett högt arbetskraftsdeltagande kommande år innebär dock en utdragen återhämtningen för sysselsättningen att arbetslösheten inte förväntas vända ner till nivåerna före pandemin.

Resultatanalys

Resultatet per september uppgår till 673 mnkr. Föregående år var resultatet för samma period 189 mnkr. I resultatet ingår reavinster, orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar, samt i år även kostnader för förändrat livslängdsantagande vid beräkning av pensionsskulden. Om dessa poster exkluderas, uppgår det **justerade balanskravsresultatet**¹ till 692 mnkr i år jämfört med 232 mnkr för samma period 2020. **Verksamhetens resultat**, som exkluderar finansiella intäkter och kostnader och de orealiserade värdeförändringarna av dessa, uppgår för perioden till 309 mnkr, jämfört med 202 mnkr per september 2020.

Från år 2021 har nämnderna tilldelats rambudget, i stället för regionbidrag som fördelades ut till nämnderna varje månad tidigare år. Denna förändring innebär ett nytt sätt att redovisa resultat och ekonomin följs upp och analyseras utifrån avvikelse mot budgetram. Budgetramen motsvaras av det tidigare beräknade regionbidraget.

Verksamhetens **intäkter** uppgår för perioden till 2 563 mnkr (1 921 mnkr föregående år), vilket innebär en ökning med hela 33,4 procent mellan åren. Den kraftiga ökningen beror framförallt på de specialdestinerade statsbidragen, som fortsatt per september i år är betydligt högre än föregående år på grund av den rådande pandemin.

Intäkterna för såld vård har ökat med 47 mnkr eller 10,9 procent jämfört med förra året, då effekten av covid-19 innebar betydligt lägre intäkter.

Patientavgifterna avseende hälso- och sjukvården har minskat, medan de för tandvården har ökat något jämfört med föregående år. Detta är effekter av den rådande pandemin och en spegling av att det vid samma tid föregående år fanns ett ökat tryck på hälso- och sjukvården, men en minskad mängd patienter som ville eller kunde besöka Folktandvården.

Pandemin fortsätter att påverka utfallet för trafikintäkterna som är 16 mnkr lägre än budgeterat och 20 mnkr lägre jämfört med motsvarande period förra året.

Verksamhetens **kostnader** inklusive avskrivningar uppgår till 10 393 mnkr, och jämfört med 9 354 mnkr föregående år innebär det en ökning med 11,1 procent mellan åren. Dock ingår tidigare nämnda kostnader för förändrat livslängdsantagande vid beräkning av pensionsskulden i årets kostnader. Om

¹ se separat tabell, "Justerat balanskravsresultat".

dessa exkluderas, är kostnadsökningen mellan åren 7,8 procent.

Lönekostnadsökningen uppgår till 5,3 procent (6,3 procent). Detta kan jämföras med kostnaden för den senaste lönerörelsen om 2,5 procent. Ökningen är främst ett resultat av lönerörelsen, att Region Örebro län har ökat i antalet anställda, och av pandemin.

Kostnaderna för inhyrd personal är högre än föregående år. Ökningen mellan åren är 27,2 procent eller 28 mnkr. Inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen motsvarar hyrläkarkostnaden 2,8 procent av den egna personalkostnaden. Målet är att vara oberoende av inhyrd personal. Måttet för oberoende är 2,0 procent.

Kostnaderna för läkemedel är totalt sett 7,4 procent högre än föregående år.

Kostnaderna för kollektivtrafik är högre än föregående år, medan kostnaderna för serviceresor är lägre. Anledningen till de lägre kostnaderna är minskat resandet inom serviceresor totalt sett, trots chartrad trafik och ensamåkning som infördes under våren 2020 i ett led att minska smittspridningen.

Nettokostnaden för perioden är 7 830 mnkr (7 433 mnkr föregående år) och ökningen mellan åren, justerat för jämförelsestörande poster, uppgår till 1,2 procent (4,1 procent). Utvecklingstakten är därmed lägre i år jämfört med föregående år, framförallt på grund av den höga intäktsutvecklingen kopplad till de specialdestinerade statsbidragen. Den är även lägre än ökningen av skatter och statsbidrag (6,6 procent).

Skatteintäkterna har ökat med 300 mnkr eller 5,4 procent jämfört med föregående år. **Generella statsbidrag och utjämning** har ökat med 204 mnkr eller 9,6 procent. Ökningsnivån av de generella statsbidragen är fortsatt hög och är en konsekvens av den rådande pandemin och dess effekter. Sammantaget är ökningen för skatter och statsbidrag 6,6 procent (4,1 procent).

Finansnettot, exklusive orealiserade värdeförändringar i pensionsmedelsportföljen, uppgår till 72 mnkr, jämfört med 32 mnkr för samma period föregående år.

Helårsprognos

Helårsprognosen för årets resultat uppgår till 480 mnkr. Helårsprognosen för det justerade balanskravsresultatet² uppgår till 500 mnkr. Motsvarande siffra för helår 2020 var 462 mnkr.

Verksamheternas helårsprognoser räknas samman till en avvikelse mot budget med -262 mnkr.

I prognosen på övergripande nivå har hänsyn även tagits till nedanstående aktuella händelser:

Skatteintäkterna beräknas i prognosen bli 270 mnkr högre än vad som tidigare budgeterats. Detta på grund av att den uppreviderade makrobilden talar för en större ökning av löneinkomsterna detta år, enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). De generella statsbidragen spås bli 22 mnkr högre än budget, till följd av statsbidrag för uppskjuten vård och sjukvårdskostnader kopplade till covid-19. Sammantaget prognostiseras ökningen bli 6,3 procent för helår 2021 jämfört med helår 2020.

Verksamhetens nettokostnader förväntas öka kraftigt under 2021 jämfört med 2020, och i prognosen ligger utvecklingen för helåret på 7,3 procent. Utvecklingstakten är justerad för jämförelsestörande post om totalt 311 mnkr, på grund av en uppskrivning av pensionsavsättning som följd av förändrat livslängdsantagande från SKR. Den främsta orsaken till att utvecklingen spås bli högre år 2021 är att nettokostnaderna var låga under föregående år, på grund av höga nivåer av riktade statsbidrag kopplade till pandemin.

Lönekostnaderna är beräknade att öka med 6,3 procent för helåret 2021, vilket är högre än för helår 2020 (5,5 procent). Den höga kostnadsökningen inkluderar förväntade personalkostnader med anledning av fortsatt coronaverksamhet.

Det prognostiserade justerade balanskravsresultatet uppgår till 4,6 procent av skatter och statsbidrag, och uppfyller därigenom kravet för god ekonomisk hushållning för det enskilda året. God ekonomisk hushållning, enligt fullmäktiges definition, innebär att balanskravsresultatet ska vara 1,25 procent av skatter och generella statsbidrag för mandatperioden 2019-2022.

---

² se separat tabell, "Justerat balanskravsresultat".

Investeringar

De immateriella investeringarna uppgår till 2 mnkr och är kopplade till införandet av det nya ekonomisystemet Raissance. Föregående år uppgick investeringarna till 1 mnkr och avsåg tryggad vattenförsörjning vid Karlskoga lasarett.

Materiella investeringar har hittills i år gjorts med 614 mnkr (560 mnkr föregående år), där den största delen avser byggnadsinvesteringar. Årets investeringsbudget är 2 233 mnkr, inklusive överförda investeringsmedel från tidigare års budget om 987 mnkr.

Prognosen är satt till 1 025 mnkr för helåret 2021. Att prognosen ligger under budgeterad nivå beror i huvudsak på att budgeten avser investeringar för flera år, samt att planerade projekt såsom T-huset, Örebro läns museum, Apoteket USÖ, reservkraft USÖ och Lindesberg inte har kommit igång som planerat.

Likviditet och övriga finansiella tillgångar

Den disponibla likviditeten uppgår till 1 889 mnkr, vilket innebär en minskning sedan årsskiftet med -269 mnkr. Checkräkningskrediten ligger kvar på 1 000 mnkr år 2021.

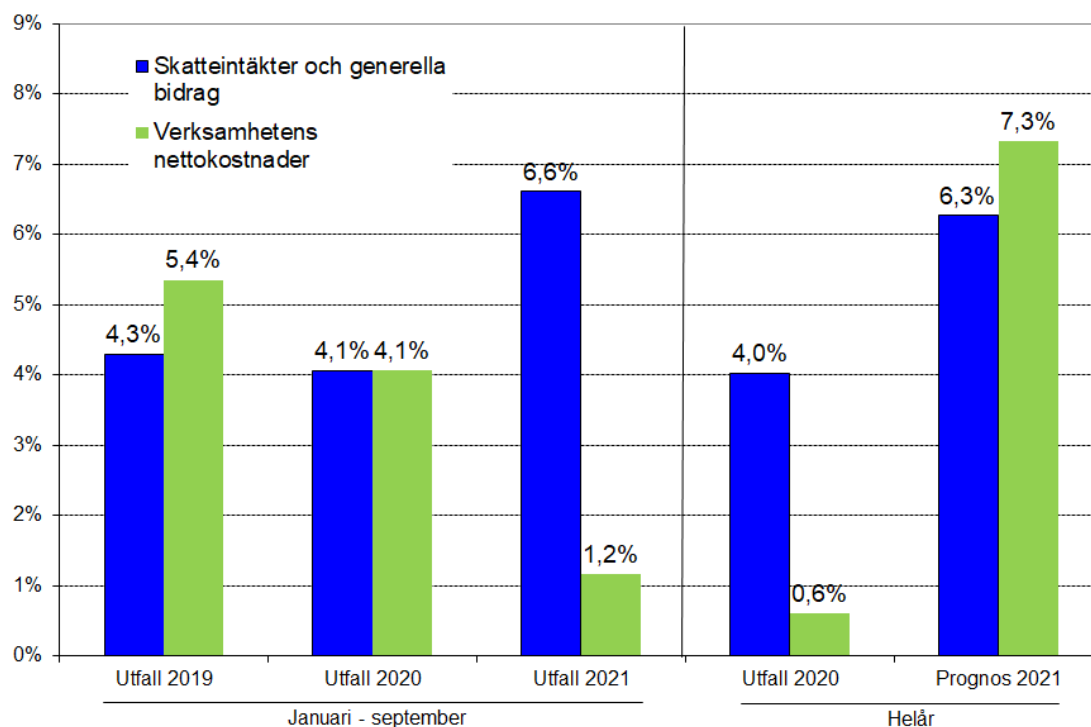
Den budgeterade investeringen i pensionsmedelsförvaltningen på 674 mnkr har verkställts i sin helhet per september. Totalt uppgår placeringarna i pensionsmedelportföljen till 3 870 mnkr, medan marknadsvärdet av dessa placeringar är 4 652 mnkr.

Pensionsportföljen	mnkr
Placerat t.o.m. 2020	3 060
Placerat enligt budget 2021	674
Återinvesterat reavinst, utdelning	136
Totalt placerat	3 870
Marknadsvärde	4 652
Övervärde	781
Värdereglering 2021	332
Avkastning 2021 i procent	11,1%

Likviditet	mnkr
Tillgängliga likvida medel	722
Saldo koncernbolag	167
Checkräkningskredit	1 000
Disponibel likviditet	1 889

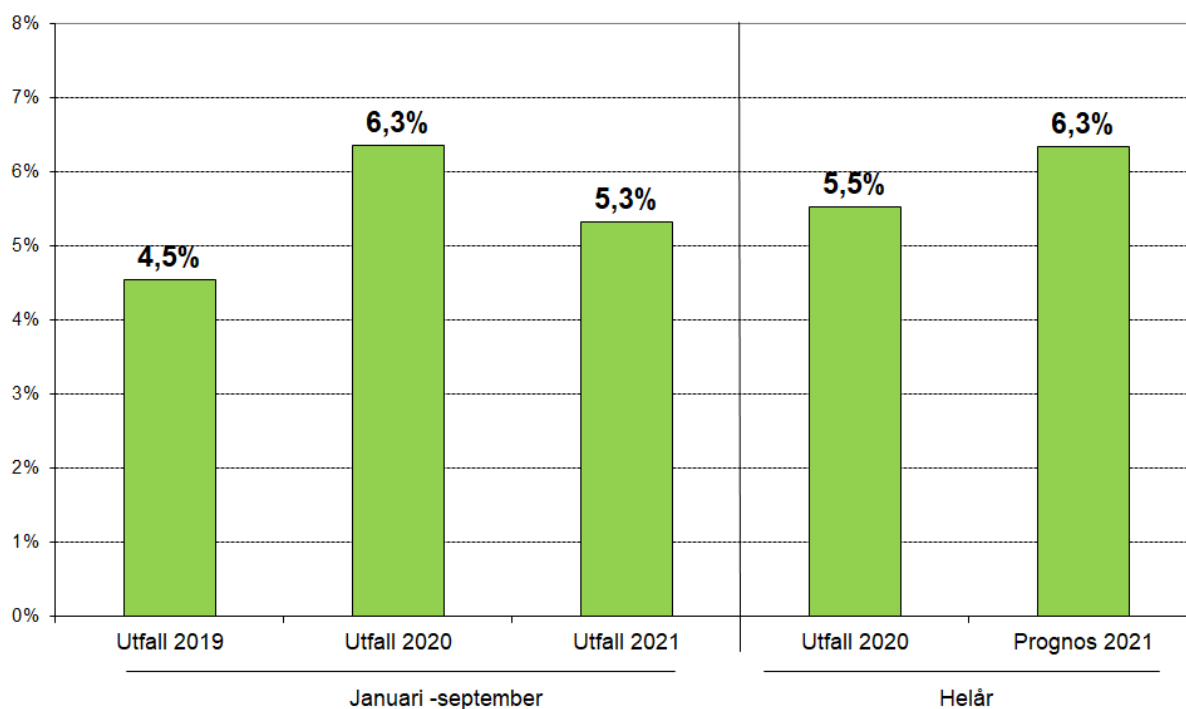
Utveckling av nettokostnader respektive skatteintäkter och generella bidrag

(Jämfört med föregående år justerat för jämförelsestörande poster)

Lönekostnadsutveckling

(Justerat för jämförelsestörande poster)

Resultaträkning

Belopp i mnkr	Utfall ack 2021	Utfall ack 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Utfall 2020
Verksamhetens intäkter	2 563	1 921			3 128
Verksamhetens kostnader	-10 063	-9 090			-12 496
Avskrivningar	-330	-264			-367
Verksamhetens nettokostnader	-7 830	-7 433	-10 759	-10 423	-9 735
Skatteintäkter	5 818	5 518	7 747	7 477	7 349
Generella statsbidrag och utjämning	2 321	2 117	3 073	3 051	2 833
Verksamhetens resultat	309	202	61	105	447
Finansiella intäkter	447	177	524	177	300
Finansiella kostnader	-83	-190	-105	-97	-217
Periodens/ årets resultat	673	189	480	185	530
Jämförelsestörande poster I verksamhetens kostnader ingår jämförelsestörande poster avs. förändrat livslängdsanta- gande vid beräkning av pens- ionsskulden	311		311		
Periodens/ årets resultat justerat för jämförelsestö- rande poster	984	189	791	185	530
Justerat balanskravsresultat *	692	232	500	100	462

* se separat tabell, "Justerat balanskravsresultat".

Driftredovisning

Belopp i mnkr	Utfall ack 2021	Budget ack 2021	Budget-avvikelse ack 2021	Utfall ack 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Prognos-budgetavvikelse 2021	Utfall 2020
Regionfullmäktige	-9	-13	4	-9		-18	18	-13
Regionstyrelsen, varav	-2 177	-2 216	39	-1 642		-2 954	-7 732	-2 364
- Regionstyrelsen och regionkansliet	-267	-339	72	-240		-451	451	-327
- Hälsovalsenheten	-1380	-1 437	57	-1 326		-1 916	1 916	-1 747
- Tandvårdsenheten	-175	-181	6	-171		-242	242	-239
- Regionstyrelsens gemensamma verksamhetskostnad	-355	-259	-96	95		-345	-10 341	-51
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-4876	-4 793	-83	-5 046		-6 392	6 392	-6 267
Folktandvårdsnämnden	-9	-1	-8	-22		-1	1	-25
Forskning- och utbildningsnämnden	-69	-93	24	-80		-124	124	-120
Service-nämnden	56	-36	92	68		-48	48	-33
Samhällsbyggnadsnämnden	-583	-472	-111	-531		-629	629	-681
Regionala tillväxtnämnden	-93	-109	16	-96		-145	145	-130
Kulturnämnden	-79	-85	6	-80		-113	113	-108
Gemensamma nämnden företagshälsovård samt tolk- och översätterservice	7	0	7	3		0	0	4
Summa verksamheter	-7832	-7 818	-14	-7 435	-10 686	-10 424	-262	-9 737
Regionstyrelsens finansförvaltning	8 505	7 957	548	7 624	11 166	10 609	557	10 267
Resultat	673	139	534	189	480	185	295	530
Jämförelsestörande poster								
I verksamhetens kostnader ingår jämförelsestörande poster avseende förändrat livslängdsantagande vid beräkning av pensionsskulden	311		311		311		311	
Periodens/ årets resultat justerat för jämförelsestörande poster	984	139	845	189	791	185	606	530
Justerat balanskravsresultat *	692	75	617	232	500	100	400	462

* se separat tabell, "Justerat balanskravsresultat".

Från år 2021 har nämnderna tilldelats rambudget. Det innebär att regionbidrag inte fördelas ut till nämnderna varje månad som tidigare år. Denna förändring resulterar i ett nytt sätt att redovisa resultat. I redovisningen kommer ekonomin därför följas via avvikelse mot budgetram. Budgetramen motsvaras av det tidigare beräknade regionbidraget.

Justerat balanskravsresultat

(mnkr)	Utfall ack 2021	Utfall ack 2020	Prognos 2021	Utfall 2020
= Periodens/årets resultat enligt resultaträkningen	673	189	480	530
- Samtliga realisationsvinster	0	-1	0	-1
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-332	-68	-331	-180
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	40	113	40	113
= Periodens/årets resultat efter balanskravsjusteringar	381	232	189	462
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0	-258
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0	0
= Balanskravsresultat	381	232	189	204
Justerat balanskravsresultat*	692	232	500	462
* justerat för:				
-jämförelsestörande post avs.förändrat livslängdsanatagande vid beräkning av pensionskulden	311	0	311	0
-reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0	258

Investeringar

Belopp i mnkr	Utfall ack 2021	Utfall ack 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Utfall 2020
Immateriella	2	1	3	20	3
Byggnader	410	362	500	1 464	428
Inventarier	204	198	522	749	393
Finansiella	-	-	-	-	17
TOTALT	616	561	1 025	2 233	841

HR-statistik

Årsarbetare - tillsvidareanställda

Antal årsarbetare perioden 2021			Antal årsarbetare perioden 2020			Förändring		
Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
7 738	2 043	9 782	7 601	1 992	9 593	137	51	188

Sjukfrånvaro (föregående period)

Sjukfrånvaro i procent	Utfall ack, fg månad, 2021			Utfall ack, fg månad, 2020			Förändring		
	Kvin- nor	Män	Totalt	Kvin- nor	Män	Totalt	Kvin- nor	Män	Totalt
Korttidssjukfrånvaro	2,5 %	1,8 %	2,4 %	3,0 %	2,3 %	2,8 %	-0,5 %	-0,4 %	-0,5 %
Långtidssjukfrånvaro	3,9 %	2,0 %	3,5 %	3,8 %	2,0 %	3,4 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %
Sjukfrånvaro totalt	6,4 %	3,8 %	5,8 %	6,8 %	4,2 %	6,2 %	-0,4 %	-0,4 %	-0,4 %

Extratid (föregående period)

Extratid i timmar	Utfall ack, fg månad, 2021			Utfall ack, fg månad, 2020			Förändring		
	Kvin- nor	Män	Totalt	Kvin- nor	Män	Totalt	Kvin- nor	Män	Totalt
Timtid	304614	128778	433392	188234	90179	278413	116380	38600	154979
Fyllnadstid	31560	8577	40137	35417	10078	45495	-3858	-1500	-5358
Enkel övertid	19341	4691	24032	17849	4020	21870	1491	671	2163
Kvalificerad övertid	145603	42250	187853	108851	33144	141995	36752	9106	45858
Arbetad tid under jour o beredskap	61791	81777	143568	60700	90960	151660	1091	-9182	-8092

7

Regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2022 med bilaga regionkansliets verksamhetsplan 21RS8454

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Maria Persson

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8454

Organ
Regionstyrelsen

Regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2022 med bilaga regionkansliets verksamhetsplan

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att fastställa regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2022 med bilaga Regionkansliets verksamhetsplan samt

att omfördela 12 miljoner kronor från Omställning till Hälsovalsenheten för nytt avtal med Capio Läkargruppen AB.

Sammanfattning

Verksamhetsplanen innehåller effektmål från regionfullmäktige med indikatorer och strategier enligt regionstyrelsens ansvar. Effektmålen och strategierna har konkretiserats med regionstyrelsens mål, indikatorer samt uppdrag. Verksamhetsplanen innehåller de ekonomiska förutsättningarna och budget för regionstyrelsens verksamheter. Verksamhetsplanen innehåller också internkontrollplan med risker och åtgärder. I bilaga finns Regionkansliets gemensamma verksamhetsplan.

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsens verksamhetsplan utgår från förutsättningar, mål, inriktningar och ambitioner som uttrycks i regionfullmäktiges verksamhetsplan.

Regionstyrelsens verksamhetsplan innehåller effektmål med indikatorer och strategier enligt regionstyrelsens ansvar, som finns i fördelning av ansvar till regionstyrelsen och nämnderna, i bilaga till regionfullmäktiges verksamhetsplan. Effektmålen och strategierna har konkretiserats med mål och indikatorer samt uppdrag som regionstyrelsen ansvarar för och som Regionkansliet har ansvar för att samordna. I verksamhetsplanen finns indikatorer kopplade till

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Maria Persson

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8454

regionfullmäktiges effektmål och mål samt uppdrag som är kopplade till regionstyrelsens ansvar och uppdrag.

Verksamhetsplanen innehåller också internkontrollplan med risker och åtgärder.

I bilagan finns Regionkansliets gemensamma prioriterade områden med aktiviteter samt beskrivning av Regionkansliets organisation, stabernas ansvarområden samt budget.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Enligt underlag regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2022 inklusive bilaga Regionkansliets verksamhetsplan. Verksamhetsplanen innehåller ambitioner, strategier och mål inom hållbar utveckling med sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter som även innefattar miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt underlag regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2022 inklusive Regionkansliet. Omfördelning har gjorts inom Hälsovalsenheten avseende budget för AT/ST-läkare. Avtalet med Capio Läkargruppen AB slöts efter att regionfullmäktige fattat beslut om budget 2022 varför en omdisponering på 12 miljoner kronor föreslås. Avsättningen för omställning i regionfullmäktiges budget uppgick till 142 miljoner kronor. Efter omdisponeringen uppgår omställning till 130 miljoner kronor.

Uppföljning

Uppföljning av regionstyrelsens verksamhetsplan med budget inklusive bilaga Regionkansliets verksamhetsplan sker vid ordinarie rapportering i delårsrapport och verksamhetsberättelse.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27

Förslag till regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2022 inklusive Regionkansliets verksamhetsplan.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Maria Persson

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8454

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:
Regionkansliet

Verksamhetsplan med budget 2022

Regionstyrelsen inklusive regionkansliet

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Vision och värdegrund	4
3 Mål, strategier och uppdrag.....	4
4 Budget.....	10
5 Uppföljning	12
6 Intern styrning och kontroll	12
<i>Bilaga: Regionkansliets gemensamma verksamhetsplan med budget.....</i>	<i>15</i>

1 Inledning

Regionstyrelsens verksamhetsplan med budget för år 2022 utgår från Region Örebro läns övergripande verksamhetsplan med budget år 2022 samt planeringsförutsättningar för åren 2023-2024. Verksamhetsplanen innehåller effektmål med indikator och strategier som är regionstyrelsens ansvar.

Verksamhetsplanen innehåller också internkontrollplan med risker och åtgärder.

1.1 Regionstyrelsens ansvar

I regionstyrelsens roll ingår ansvar för planering och uppföljning enligt ”Bestämmelser för politiska organ inom Region Örebro län”.

Regionstyrelsen är Region Örebro läns högsta verkställande och beredande organ och har det övergripande ansvaret för regionens utveckling. Detta innebär att leda och samordna de övergripande utvecklingsfrågorna, att ansvara för strategisk planering som främjar en långsiktigt hållbar utveckling för Örebro län och att följa upp verksamheten.

Regionstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av Region Örebro läns angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Regionstyrelsen ska också ha uppsikt över Region Örebro läns verksamhet som bedrivs i bolag och kommunalförbund som Region Örebro län är medlem i.

Regionstyrelsen ansvarar för en god ekonomisk hushållning, är ansvarig arbetsgivare och fastighetsägare.

1.2 Regionstyrelsens roll som nämnd för regionkansliet

Regionstyrelsen är nämnd för regionkansliet. Nämnderna ska, enligt ”Bestämmelser för politiska organ inom Region Örebro län”, inom sina respektive ansvarsområden med koppling till planering och uppföljning:

- ansvara för att verksamheten drivs i enlighet med regionfullmäktiges mål och direktiv samt de föreskrifter som gäller för verksamheten,
- ansvara för att, de av regionfullmäktige beslutade, horisontella perspektiv beaktas i verksamhet och beslutsfattande,
- se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt,
- ansvara för att hålla sig inom budget och se till att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt och har hög tillgänglighet inom ramen för de finansiella resurser som ställs till nämndens förfogande,
- upprätta och fastställa mål och budgetplan för verksamheterna,
- ansvara för verksamhetsutveckling och uppföljning,
- utvärdera kvalitet, kvantitet, effekt/nytta och ekonomi,
- ansvara för att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande analyseras, säkras och utvecklas,
- ansvara för de inom sitt sakområde särskilda uppdrag eller erbjudanden som ges från den nationella nivån till den regionala nivån.

Regiondirektören är direkt underställd regionstyrelsen och har det övergripande verksamhetsansvaret och ska omsätta de politiska besluten, i framförallt regionstyrelsen och regionfullmäktige, i handling genom att leda och styra verksamheterna mot de effektmål och strategier som ställts upp i verksamhetsplanen.

1.3 Regiondirektörens uppdrag från regionstyrelsen

- Att ekonomin i Region Örebro län och dess nämnder långsiktigt ska vara i balans, samt att verksamheterna präglas av god resurseffektivitet
- Att takten i att digitalisera verksamheterna i Region Örebro län ska öka
- Att Region Örebro läns styrning ska präglas av tillit till medarbetarnas förmåga och kunskaper där ansvar och befogenheter är tydliga, samtidigt ska den gemensamma nyttan vara i fokus
- Att arbeta för att sammanhållningen mellan aktörer, inte minst kommunerna, i länet ska fortsätta utvecklas
- Att företräda Region Örebro län på den nationella arena på ett sådant sätt att Region Örebro län är en naturlig part i allt viktigt utvecklingsarbete som kan tänkas ha att göra med dess uppdrag

Samtliga staber på regionkansliet har egna aktivitetsplaner kopplade dels till målen i regionstyrelsens inklusive regionkansliets verksamhetsplan, dels regionövergripande ansvar inom staber-
nas respektive ansvarsområden.

2 Vision och värdegrund

Region Örebro läns **vision**:

Tillsammans skapar vi ett bättre liv

Region Örebro läns nya **värdegrund**:

- Samarbete – Vi lyfter varandra och samverkar över gränser. Det är vår förmåga till samarbete som ger kraft att tillsammans skapa ett bättre liv.
- Utveckling – Vi är lärande, utforskar möjligheter och förbättrar ständigt på hållbart sätt med invånaren i fokus.
- Professionalism – Vi håller hög kvalitet, visar tillit och skapar utrymme för det professionella omdömet. All kontakt med oss ska bidra till ett bättre liv för invånare, kollegor, besökare och andra aktörer.

3 Mål, strategier och uppdrag

Regionfullmäktiges verksamhetsplan med budget är Region Örebro läns övergripande styrdokument. Det syftar till att utveckla Region Örebro läns verksamheter för att tillgodose invånarnas och samhällets behov på bästa sätt. I verksamhetsplanen anges mål, inriktningar och ambitioner. Verksamhetsplanen innehåller tre perspektiv som är särskilt viktiga för att styra mot visionen ”Tillsammans skapar vi ett bättre liv”. Det är perspektiven

- invånare och samhälle
- process
- resurser

Inom perspektiven har regionfullmäktige fastställt effektmål med indikatorer. De beskriver hur Region Örebro läns nämnder och verksamheter förväntas bidra för att invånarnas och samhällets behov ska tillgodoses på bästa sätt. Regionfullmäktige har också pekat ut viktiga strategier för arbetssätt, metoder och processer. Nämnderna ska konkretisera ansvaret och kan fastställa specifika mål och uppdrag som gäller för nämndernas ansvarsområden.

Beskrivningen av mål och strategier nedan följer Region Örebro läns verksamhetsplans struktur med indelning i perspektiv. Här ingår effektmål och mål med indikatorer och regionstyrelsens egna mål och uppdrag. Målen och uppdragen är regionövergripande som regionstyrelsen ansvarar för och som regionkansliet har ansvar att samordna.

3.1 Perspektiv: Invånare och samhälle

Perspektivet invånare och samhälle beskriver inriktningar, ambitioner och de viktigaste målsättningarna för nämndens verksamheter för att invånarnas och samhällets behov ska tillgodoses på bästa sätt.

Regionstyrelsen ansvarar för

- invånarnas behov av hälso- och sjukvård inom den verksamhet som bedrivs inom ramen för lagen om valfrihetssystem (LOV) och övriga avtal med privata vårdgivare.
- invånarnas behov av tandvård avseende regionens tandvårdsstöd för vuxna och tandvård för barn och unga upp till 23 år.
- Region Örebro läns folkhälsoarbete.
- att leda och samordna de övergripande regionala utvecklingsfrågorna.
- att leda och samordna strategiska frågor inom digitalisering utifrån ett invånare- och samhällsperspektiv.

Effektmål 1. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd hälsa.

Indikatorer

Fler patienter screenas med levnadsvaneformulär jämfört med föregående år. Formuläret fångar ohälsosamma levnadsvanor inom tobak, alkohol, otillräcklig fysisk aktivitet och ohälsosamma vanor.

Antalet patienter som får hälsofrämjande behandlingsåtgärder ökar i jämförelse med föregående år. Uppföljning sker via klassificering av vårdåtgärder, Primärvårds Kvalitet eller kvalitetsregister.

Andelen i Örebro län som anser att de har tillgång till den hälso- och sjukvård de behöver ska vara högre än rikets nivå enligt Hälso- och sjukvårdsbarometerns mätningar.

Effektmål 2. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård.

Indikatorer

Telefontillgängligheten i primärvården ska förbättras jämfört med föregående år.

Tillgängligheten till primärvården enligt den förstärkta vårdgarantin ska förbättras jämfört föregående år.

Effektmål 5. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd munhälsa.

Indikatorer

De hälsofrämjande insatserna i riskområden ska öka. Antal aktiviteter i socioekonomiskt svaga områden ska öka i jämförelse med tidigare år.

Antalet sjukdomsförebyggande åtgärder inom tandvården ska öka jämfört med föregående år. Åtgärderna innefattar till exempel karies- och tandlossningsförebyggande åtgärder och motiverande samtal.

Effektmål 6. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig tandvård.

Indikatorer

Minst 50 procent av alla vuxna patienter bli färdigbehandlade vid ett besök.

Effektmål 7. Länets invånare och de som verkar i Örebro län har stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet.

Indikatorer

Handlingsplanerna inom folkhälsa, God jämlik och jämställd hälsa i Örebro län, Sammanhållen vård och omsorg och Social välfärd, ska genomföras i samverkan inom Region Örebro län och med externa aktörer i länet.

Sambandet mellan livsvillkor, levnadsvanor och hälsa och hur dessa är fördelade bland olika grupper i befolkningen ska beaktas i ledning och styrning av regionens verksamheter.

3.2 Perspektiv: Process

Perspektivet process är strategier för arbetsmetoder och arbetsprocesser för att målen i perspektivet invånare och samhälle ska kunna uppfyllas. Strategierna är långsiktigt övergripande tillvägagångssätt för hur effektmålen ska uppnås och anger inriktningen för hur verksamheten ska utföras.

3.2.1 Strategi: Kvalitet och utveckling

Strategier för kvalitet och utveckling

- Att skapa värde tillsammans med de Region Örebro län finns till för.
- Att leda för hållbarhet.
- Att involvera och motivera medarbetare.
- Att utveckla värdeskapande processer.
- Att förbättra verksamheten och skapa innovationer.

Regionstyrelsen ansvarar för att utveckla värderingar, arbetssätt och metoder som leder till förbättring och utveckling samt genom samordnade insatser få en effektivare användning av Region Örebro läns gemensamma resurser. Strategierna ska följas vid upprättande av andra styrande dokument som till exempel verksamhetsplaner, handlingsplaner och riktlinjer. Med gemensamma strategier utvecklas en kvalitetskultur vilket är en framgångsfaktor för arbetet. Regionkansliet stödjer förvaltningarna i kvalitets- och utvecklingsarbetet.

Mål: Samtliga verksamheter arbetar i enlighet med Region Örebro läns strategier för kvalitets- och utvecklingsarbete samt använder applikationen "Framgångsinsikt för regioner" som ett verktyg för reflektion och dialog kring kvalitetsutveckling ur ett helhetsperspektiv.

3.2.2 Strategi: Digitalisering

Strategier för digitalisering

- Att skapa en hög grad av förankring och ägandeskap i linjeorganisationen för att öka den digitala mognaden i organisationen.
- Att arbeta med utbildning och en lärande organisation för att förändra och utveckla arbetssätt.

Regionstyrelsen leder och samordnar strategiska digitaliseringsfrågor inom Region Örebro län.

Uppdrag: Regionkansliet ansvarar för det interna programmet gällande digitalisering för Region Örebro län som togs fram år 2021. Under år 2022 tas en plan för genomförande fram och arbetet med aktiviteterna påbörjas.

3.2.3 Strategi: Hållbar utveckling

Strategier för hållbar utveckling

- Att samverka och kommunicera tvärfunktionellt inom ordinarie lednings-, huvud-, och stödprocesser.
- Att skapa en hög grad av förankring och ägandeskap i linjeorganisationen gällande hållbarhetsfrågorna.
- Att ha en tydlig målstyrning och kontinuerligt följa upp Program för hållbar utveckling för att försäkra att verksamheterna rör sig mot beslutade mål.
- Att arbeta med utbildning och en lärande organisation för att kontinuerligt utveckla och integrera förståelse av vad hållbar utveckling betyder för verksamheterna.

Regionstyrelsen ansvarar för strategisk planering som främjar en långsiktig hållbar utveckling

och har ett övergripande ansvar för Region Örebro läns hållbarhetsarbete. I Program för hållbar utveckling 2021-2025 ges en samlad beskrivning av hur Region Örebro läns verksamheter ska arbeta för en hållbar utveckling i linje med Agenda 2030, FN:s globala mål för hållbarhet.

Regionfullmäktige har antagit Energi- och klimatprogram Örebro län 2021-2025. I programmet har regionstyrelsen ett övergripande ansvar avseende klimatavsnittet. Ett energi- och klimatråd har bildats och leds gemensamt av Region Örebro län och Länsstyrelsen i Örebro län.

Mål: Samtliga medarbetare och förtroendevalda har kännedom om Program för hållbar utveckling 2021-2025 och genomför insatser som kopplar till de mål och indikatorer som finns i programmet.

3.2.4 Strategi: Regional utvecklingsstrategi

Strategier för regional utvecklingsstrategi

- Ett utmaningsdrivet genomförande för att nå RUS övergripande mål.
- Att samordna insatser för genomförande av RUS i samverkan med länet kommuner och övriga externa aktörer.

Regionstyrelsen leder och samordnar de övergripande regionala utvecklingsfrågorna. Regionkansliets staber deltar i arbete, utifrån ansvarsområde, i frågor som rör länets utveckling och samarbetar bland annat med kommunerna, Länsstyrelsen i Örebro och Örebro universitet. Regionkansliets staber har i förekommande fall aktiviteter kopplat till RUS inom respektive stabs ansvarsområden.

3.2.5 Strategi: Storregionalt och internationellt samarbete

Strategier för storregionalt och internationellt samarbete

- Att samverka storregionalt för att stärka länets utveckling.
- Att samverka internationellt enligt Region Örebro läns internationella strategi för att stärka länets utveckling.

Regionstyrelsen har det övergripande ansvaret för Region Örebro läns storregionala och internationella samarbete.

3.3 Perspektiv: Resurs

Perspektivet resurs beskriver hur medarbetarnas kompetenser tas tillvara och utvecklas inom ramen för en hälsofrämjande arbetsplats. Kompetensförsörjningen ska säkerställas för att Region Örebro läns uppdrag ska kunna genomföras. Genom ständiga förbättringar och kostnadseffektiva lösningar sker hushållning med tillgängliga resurser och skapar en ekonomi som ger handlingsfrihet.

3.3.1 Fokus på högre effektivitet

Effektivitet kan indelas i inre och yttre effektivitet, där inre effektivitet handlar om att göra saker rätt medan yttre effektivitet handlar om att göra rätt saker. Region Örebro län står inför stora ekonomiska och verksamhetsmässiga utmaningar på grund av demografiska effekter, ökade pensionskostnader och svag ökning av skatteunderlaget. Större fokus måste ägnas åt att tillskapa hög kvalitet i verksamhetsprocesser och i de tjänster som erbjuds invånaren.

Regionstyrelsen ansvarar för att hålla sig inom budget och se till att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt och har hög tillgänglighet inom ramen för de finansiella resurser som ställs till nämndens förfogande.

3.3.2 Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Regionstyrelsen är ansvarig arbetsgivare. Region Örebro län skall vara en attraktiv arbetsgivare med ett hållbart arbetsliv som signum. Det innebär att ständigt utveckla arbetsorganisationen och arbetsmiljön. Utveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet och framtagande av principer för antidiskriminering är starka bidrag till detta under år 2022. Region Örebro läns styrning ska präglas av tillit till medarbetarnas förmåga och kunskaper där ansvar och befogenheter är tydliga, samtidigt ska den gemensamma nyttan vara i fokus. Behovet av en långsiktig kompetensplanering i en allt större konkurrens om arbetskraften ställer krav på att Region Örebro län är attraktiv som arbetsgivare och arbetar strategiskt inom detta område.

Effektmål 9. Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande, jämställda och jämlika arbetsplatser och bidrar till en hållbar kompetensförsörjning.

Indikatorer

Hållbart medarbetarengagemang, HME, ska öka i jämförelse med tidigare medarbetarenkät.

Jämställdhetsindex, Jämix, ska öka i jämförelse med föregående år.

Frisktalet ska förbättras i jämförelse med föregående år.

Attraktiv arbetsgivarindex, AVI, ska öka i jämförelse med föregående år.

Personalomsättningen externt ska redovisas. Den ska minska i jämförelse med föregående år.

Resultat av avslutningssamtal ska redovisas systematiskt i temaområden.

Region Örebro läns nya värdegrund ska integreras under kommande år.

3.3.3 Ekonomi

Regionstyrelsen ansvarar för en god ekonomisk hushållning. Regionstyrelsen ska se till att uppföljning sker till regionfullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret. Det sker i en delårsrapport per 31 juli och i årsredovisningen. Ekonomi och budget beskrivs i kapitel 4 Budget för regionstyrelsen nedan.

Effektmål 10. Region Örebro län har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning.

Indikatorer

Styrelsen och nämnderna redovisar ett resultat i balans.

4 Budget

4.1 Ekonomiskt utgångsläge och utveckling

Regionstyrelsen ska medverka till en långsiktigt god ekonomi och god hushållning för Region Örebro län. Målet för åren 2022 till 2024 är att genomföra budgeterad verksamhet utan att lämna underskott. Den största posten i regionstyrelsens budget är ersättning inom hälsoval, 1 135 miljoner kronor. Ersättningen påverkas både av antalet listade i länet och av åldersstrukturen. Mellan åren 2015 till 2018 ökade antalet listade med drygt 1 procent. Från 2019 och framåt har ökning varit under 1 procent. I juli 2021 var antalet listade 306 313 personer vilket är en ökning med knappt 0,3 procent från december 2020.

I delårsrapporten för år 2021 beräknas regionstyrelsen och regionkansliet, hälsovalsenheten och tandvårdsenheten ha ett överskott på 118 miljoner kronor. Orsaken är bland annat kostnader lägre än budget för e-hälsa, lägre kostnader för deltagande i och anordnade kurser och konferenser, kostnadsreducerande åtgärder inom regionkansliets administration, lägre ökning av antal listade än budget och färre ersatta besök inom vårdval hälsoval än budget.

4.2 Budget 2022

För år 2022 räknas driftsbudgeten upp med 2,1 procent för kompensation för löne- och prisuppräkningar. Särskilda prioriteringar och justeringar av budgeten enligt beslut kan tillkomma efter att verksamhetsplanen är beslutad. Därutöver sker kompensation för ökade läkemedelskostnader som delas ut i takt med att statsbidrag för läkemedel erhålls. Prognosen är från delårsrapporten per juli år 2021. Budget år 2021 är justerad med aktuell ram per augusti år 2021.

4.3 Driftbudget regionstyrelsen

Belopp i mnkr	Budget 2022	Prognos 2021	Budget 2021
Regionstyrelsen och regionkansliet, varav	-437	-357	-451,2
- Regionkansliet, se bilaga för mer information	-391	-291	-383,0
Hälsovalsenheten, varav	-1 969	-1 891	-1 916,4
- Vårdval Hälsoval	-1 135	-1 091	-1 122,9
- Privata vårdgivare (avtal inom LOU, LOL, LOF, LOV *)	-179	-164	-164,3
- Läkemedel, förskrivna inom primärvården	-354	-346	-346,7
- Köpt digital vård, externa utförare	-24	-26	-23,3
- AT/ST-läkare inom primärvården (inkl kurskostnad)	-86	-85	-74,9
Tandvårdsenheten, varav	-247	-243	-242,0
- Tandvårdsstöd	-32	-31	-31,7
- Ersättning barn- och unga	-112	-109	-109,7
- Överenskommelse Folktandvården	-99	97	-97,3
Summa:	-2 653	-2 491	-2 609,6

Belopp i mnkr	Budget 2022	Prognos 2021	Budget 2021
Övrigt inom regionstyrelsens driftansvar:			
Regionstyrelsens verksamhetskostnad	-148	-375	-185,0
Effekter tidigare års beslut **)	-50	-34	-34,0
Regionstyrelsens planeringsreserv	-50	-50	-49,0
Omställning	-130	0	-78,0
Totalt regionstyrelsens driftansvar	-3 031	-2 950,2	-2 955,2

*) LOU: Lagen om upphandling, LOF: Lagen om fysioterapi, LOL: Lagen om läkarvårdsersättning, LOV: Lagen om vårdval psykoterapi

**) Ännu ej fördelade från beslut ur tidigare års planeringsreserv

Driftbudgeten för regionstyrelsen fördelas i regionfullmäktiges verksamhetsplan med budget. Därutöver har regionstyrelsen ansvar för disposition av regionstyrelsens verksamhetskostnader (vilka bland annat innehåller pensionsutbetalningar och premie till Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag LÖF), effekter av föregående års beslut samt regionstyrelsens planeringsreserv. Regionstyrelsen förfogar också över ett anslag för omställning.

4.4 Investeringsbudget

Belopp i mnkr	Budget 2022	Prognos 2021	Budget 2021
Immateriella anläggningstillgångar	0	3,0	20,2
Övrig utrustning	10,2	0,0	10,2
Summa	10,2	3,0	30,4

Anslaget för immateriella anläggningstillgångar avser implementation av it-system. Anslaget för övrig utrustning avser pott för oförutsedda investeringar. Enligt delegationsordningen kan regiondirektören fatta beslut under året om disponering ur detta anslag. Eventuella överföringar från budget 2021 fattas i samband med beslut om årsredovisning 2021.

5 Uppföljning

Regionstyrelsen ansvarar för att kontinuerligt följa nämndernas verksamhet och resultat. Uppföljning ska ske av regionstyrelsens verksamhetsplan som också innefattar regionkansliet. Internkontrollplanen med risker och åtgärder ska följas upp. Uppföljning ska även ske av regionfullmäktiges verksamhetsplan. Regionstyrelsen har en uppsiktsplikt av regionfullmäktiges samtliga effektmål som fullmäktige beslutat om. Regionstyrelsen ska vidta de åtgärder som behövs med anledning av uppföljningen.

Uppföljning sker i periodrapporter av ekonomin med årsprognos samt valda nyckeltal till regionstyrelsen. I delårsrapport, verksamhetsberättelse och årsredovisning redovisas även samtliga effektmål till regionstyrelsen och regionfullmäktige. Redovisning av internkontrollplanen sker i delårsrapport och verksamhetsberättelse till regionstyrelsen.

Samverkan sker med de fackliga organisationerna.

6 Intern styrning och kontroll

Intern styrning och kontroll (ISK) är en process som regionstyrelsen, nämnderna och verksamhetsledningarna har för att tillsammans upprätthålla en effektiv ledning och styrning av verksamheten. Processen ska säkerställa en ändamålsenlig och lagenlig verksamhet, det vill säga att verksamheten bedrivs i enlighet med de krav som ställs på verksamheten:

Intern styrning

- a) Att verksamheten fullgör sina föreskrivna uppgifter samt uppnår beslutade mål och uppdrag.
- b) Att verksamheten bedrivs inom tilldelade ekonomiska ramar.

Intern kontroll

- c) Att verksamheten följer de styrande dokument som Region Örebro län har beslutat samt lagar, förordningar, föreskrifter och avtal som gäller för verksamheten.
- d) Att redovisningen och uppföljningen av verksamheten och ekonomin är rättvisande och ändamålsenlig.
- e) Att informationssäkerheten är tillgodosedd utifrån kraven på konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet.

Förenklat kan man säga att den interna styrningen syftar till att "få bra saker att hända" för att verksamheten ska fullgöra/uppnå krav a-b och den interna kontrollen syftar till att "undvika negativa händelser" som kan leda till att verksamheten inte bedrivs i enlighet med krav c-e. Aktiviteter kopplade till den interna styrningen dokumenteras i nämndens verksamhetsplan och åtgärder kopplade till den interna kontrollen dokumenteras i internkontrollplanen som är del av verksamhetsplanen.

Den interna kontrollen ska vara tillräcklig enligt Kommunallagen (KL) 6 kap. 6 §. Med tillräcklig menas att processen för den interna styrning och kontroll ska vara ändamålsenligt utformad efter verksamhetens förutsättningar, art och omfattning. Nämnderna ansvarar för att verksamheten inom sina ansvarsområden bedrivs i enlighet med kraven samt att verksamheten inom sina ansvarsområden upprätthåller en tillräcklig intern styrning och kontroll. Vid uppföljningen av helår ska förvaltningar och nämnder göra en bedömning (ISK-bedömning) om den interna styrningen och kontrollen har varit tillräcklig. Regionstyrelsen gör sedan utifrån sin uppsiktsplikt en samlad bedömning i årsredovisningen.

6.1 Internkontrollplan

Internkontrollplanen består dels av regionövergripande risker med åtgärder som berör samtliga nämnder samt nämndspecifika risker med åtgärder.

Uppföljningen av IK-planen dokumenteras i delårsrapport samt i verksamhetsberättelsen. Resultatet av uppföljningen bereds i verksamhetsdialoger mellan förvaltningschef och regiondirektören.

Förklaringar till IK-planen nedan:

Verksamhet: Process/område.

Risk: Händelse som, om den inträffar kan leda till att verksamheten inte bedrivs i enlighet med krav c, d och e.

Åtgärd: Hur verksamheten vill hantera de risker som inte accepteras.

Verksamhet	Risk	Åtgärd
HR	Risken att systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) inte efterlevs.	Regionövergripande åtgärd: Varje chef ska säkerställa efterlevnaden av SAM utifrån de regionövergripande dokument som finns, och uppföljning ska ske i ledningsgrupper och i samverkansgrupper.
	Risken att bisysslor som är hindrande för arbetet, förtroendeskadliga eller konkurrerar med verksamheten förekommer	Uppföljning och säkerställa att riktlinjer följs enligt regiongemensam rutin.
Ekonomi	Risken att leverantörsfakturer inte betalas i tid.	Regionövergripande åtgärd: Ta fram och distribuera fördjupat utbildningsmaterial i ekonomisystemet Raindance.
		Regionövergripande åtgärd: Ta fram rutin för att uppdatera referenslistor i ekonomisystemet Raindance löpande.
		Regionövergripande åtgärd: Ta fram rutin för att följa upp orsaker till sena betalningar.
		Regionövergripande åtgärd: Månadsvisa kontroller av ej attesterade fakturer i centralen i ekonomisystemet Raindance.
Informationssäkerhet	Risken att verksamheten inte efterlever tillämplig dataskyddslagstiftning (GDPR och Patientdatalagen). Samt NIS-direktivet och lag (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster.	Regionövergripande åtgärd: Säkerställ ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete med användande av de resurser som i prioritering i förhållande till andra angelägna verksamheter, kan anslås. All berörd personal ska ha god kunskap om och medverka till att följa regelverk för informationssäkerhet, att informationsklassa och riskbedöma vid inköp, upphandling och förändring som kan påverka informationssäkerheten.

Verksamhet	Risk	Åtgärd
		Regionövergripande åtgärd: Säkerställ att informationsklassning av IT-stöd som innehåller personuppgifter har genomförts i enlighet med riktlinje för informationsklassning.
		Regionövergripande åtgärd: Informationsägare/objektägare ska säkerställa att identifierade informationssäkerhetsbrister åtgärdas.
	Risken att vid införandet av Office 365, att nödvändig hänsyn till informationssäkerhetsfrågor ger begränsningar, så att effektmålen och nyttan av verktygen uteblir.	Etablerat ett införandeprojekt - hybrid lösning - välgrundade beslut för vägvalfrågorna relaterade till de olika vägvalen och riskerna som identifieras.
Kvalitet och utveckling	Risken att arbetssätt/processer inte utgår och tar hänsyn till intressenters krav och behov samt skapar förutsägbara resultat.	Regionövergripande åtgärd: Involvera intressenter i förbättringsarbeten/utvecklingsarbeten som en utgångspunkt i verksamhetens utveckling.
		Regionövergripande åtgärd: Utgå från regionens strategier för kvalitet- och utveckling och använd gärna ”SIQ Framgångsinsikt för regioner” som ett verktyg för reflektion och dialog kring kvalitetsutveckling ur ett helhetsperspektiv.
		Regionövergripande åtgärd: Identifiera och beskriv prioriterade arbetssätt/processer inkl. de som kräver samordning mellan verksamheter.
Juridik	Risken att otillbörlig påverkan, muta/bestickning och korruption förekommer.	Se över och vid behov revidera internt regelverk (14OLL4494).
		Implementera ny riktlinje när denna är framtagna och beslutad.
Kommunikation	Risken att information inte når ut vid en allvarlig händelse.	Säkerställa en väl fungerande beredskapsfunktion för korrekt och snabb information internt och externt vid allvarlig händelse.
Digitalisering	Risken att organisationen inte har tillräcklig hög digital mognad för att arbeta enligt digitalt först.	Att erbjuda verksamheterna stöd i den digitala omställningen och att tydliggöra verksamheternas ansvar att arbeta med digital omställning och nya arbetssätt, för att få ut effekterna i samband med genomförande av olika digitaliseringsinitiativ.
Staben hälso- och sjukvård	Risken att överlämnad verksamhet till en privat utförare enligt KL 3 kap 16 § inte följer mål och riktlinjer enligt Krav- och kvalitetsboken eller annat tecknat avtal och att ekonomisk ersättning inte blir korrekta.	Kontroll och uppföljning av privata utförares efterlevnad av krav och att korrekt ekonomisk ersättning erläggs.

Verksamhetsplan med budget 2022

Regionkansliet

Innehållsförteckning

1 Inledning	17
2 Vision och värdegrund	17
3 Syfte.....	17
4 Kärnvärden.....	17
5 Mål för regionkansliet	18
6 Prioriterade områden 2022	18
7 Budget.....	20
8 Organisation.....	21
9 Ansvar och sakområden	21
10 Uppföljning	24

1 Inledning

Dokumentet visar regionkansliets gemensamma mål och aktiviteter inom ett antal prioriterade områden.

2 Vision och värdegrund

Region Örebro läns **vision:**

Tillsammans skapar vi ett bättre liv

Region Örebro läns nya **värdegrund:**

- Samarbete – Vi lyfter varandra och samverkar över gränser. Det är vår förmåga till samarbete som ger kraft att tillsammans skapa ett bättre liv.
- Utveckling – Vi är lärande, utforskar möjligheter och förbättrar ständigt på hållbart sätt med invånaren i fokus.
- Professionalism – Vi håller hög kvalitet, visar tillit och skapar utrymme för det professionella omdömet. All kontakt med oss ska bidra till ett bättre liv för invånare, kollegor, besökare och andra aktörer.

3 Syfte

Regionkansliets uppgift är att vara ett professionellt stöd till förtroendemannaorganisationen, regiondirektören och Region Örebro läns verksamheter. Stabscheferna stödjer regiondirektören i verkställigheten genom att ha rollerna som samordnare och processägare av verksamhetens samlade insatser för att nå de uppsatta målen och att uppdragen genomförs. Det formella ansvaret ligger i linjen från regiondirektören till förvaltningscheferna. Samtliga staber har egna aktivitetsplaner kopplade till målen och uppdragen i Region Örebro läns verksamhetsplan.

4 Kärnvärden

Regionkansliet kännetecknas av att

- Vi ser helheten och samlar verksamheten mot gemensamma mål.
- Vi är professionella, utvecklingsinriktade och har ett aktivt och lyhört förhållningssätt.

5 Mål för regionkansliet

Mål: Regionkansliet ger bästa möjliga förutsättningar till den politiska berednings- och beslutsprocessen och verksamheterna för att nå målsättningar och genomföra uppdrag såväl inom Region Örebro län som i det regionala utvecklingsuppdraget.

Indikatorer

Regionkansliet har alltid ett utvecklingsorienterat och professionellt förhållningssätt.

Regionkansliet har bra samverkan och goda relationer och ger professionellt stöd.

Regionkansliets huvudsakliga processer är effektiva, tydliga och kända.

6 Prioriterade områden 2022

I Region Örebro läns verksamhetsplan år 2021 anges att verksamheterna ska ha fokus på högre effektivitet. Demografiska effekter, ökade pensionskostnader och svag utveckling av skatteunderlag innebär stora ekonomiska och verksamhetsmässiga utmaningar. Mer måste göras med mindre resurser vilket innebär att effektiviteten måste öka. Aktiviteterna inom de olika områdena nedan ska bidra till att regionkansliet medverkar högre effektivitet.

6.1 Prioriterat område Digitalisering

Strategier för digitalisering

- Att skapa en hög grad av förankring och ägandeskap i linjeorganisationen för att öka den digitala mognaden i organisationen.
- Att arbeta med utbildning och en lärande organisation för att förändra och utveckla arbetssätt.

Region Örebro läns verksamheter ska fortsätta att utveckla och öka användningen av digitala lösningar. Det handlar i grunden om att förändra och utveckla nya arbetssätt, metoder och processer. På regionkansliet finns en arbetsgrupp för digitalisering. Gruppens uppdrag är att samordna och hålla ihop digitaliseringsfrågor inom regionkansliet och skapa förutsättningar för regionkansliets medarbetare att arbeta enligt digitalt först.

Mål

Höja den digitala kompetensen inom regionkansliet. Alla anställda inom regionkansliet ska få utbildning i de digitala verktyg de behöver för att kunna genomföra sina uppdrag.

Regionkansliet ska ha ändamålsenliga konferensrum och lokaler för att kunna genomföra och leda digitala möten.

Regionkansliet ska ha en gemensam bild av vad det betyder att arbeta enligt digitalt först.

Aktiviteter

Regionkansliets medarbetare ska erbjudas utbildningar utifrån identifierade behov. "Ambasadorer" utses som får i uppdrag att vara stöd till enskilda medarbetare och vid till exempel digitala möten.

Presentera ett underlag för nästa steg i arbetet med att utveckla regionkansliets digitala kompetens utifrån samtal med staberna som genomfördes hösten 2021.

6.2 Prioriterat område: Hållbar utveckling

Strategier för hållbar utveckling

- Att samverka och kommunicera tvärfunktionellt inom ordinarie lednings-, huvud-, och stödprocesser.
- Att skapa en hög grad av förankring och ägandeskap i linjeorganisationen gällande hållbarhetsfrågorna.
- Att ha en tydlig målstyrning och kontinuerligt följa upp Program för hållbar utveckling för att försäkra att verksamheterna rör sig mot beslutade mål.
- Att arbeta med utbildning och en lärande organisation för att kontinuerligt utveckla och integrera förståelse av vad hållbar utveckling betyder för verksamheterna.

Region Örebro län ska vara en ansvarsfull aktör med höga ambitioner inom hållbarhetsområdet. Program för hållbar utveckling 2021 – 25 beskriver vår strävan efter att kraftfullt, samordnat och långsiktigt arbeta för att göra Region Örebro läns verksamheter mer hållbara. På regionkansliet finns en arbetsgrupp kring hållbarhet som arbetat med att identifiera aktiviteter för att bidra till vårt hållbarhetsarbete.

I hållbarhetsredovisningar syns positiva trender men också fortsatta utmaningar. Takten behöver ökas för att på olika sätt minska miljö- och klimatpåverkan och hitta synergier för att utveckla arbetssätt i linje med regionens vision och regionkansliets kärnvärden.

Mål

Att minska regionkansliets miljö- och klimatpåverkan genom att uppmuntra till olika aktiviteter där kansliet har rådighet.

Att skapa delaktighet och utveckla inkluderande arbetssätt på regionkansliet.

Aktiviteter

Den gemensamma aktivitetsplanen genomförs och följs upp av regionkansliets arbetsgrupp för hållbar utveckling.

6.3 Prioriterat område: Medarbetarskap och ledarskap

Att arbeta på regionkansliet innebär att vara kulturbärare i hela organisationen. Medarbetare och chefer har Region Örebro läns vision, värdegrund samt regionkansliets kärnvärden och mål i fokus både vid kontakter inom regionorganisationens verksamheter och utanför. Vi är varandras arbetsmiljö. En grundförutsättning är en trygg och inkluderande arbetsplats som präglas av ett gott bemötande, en positiv attityd och serviceanda, respekt och ett tillåtande klimat. Genom att medarbetare och chefer deltar och bidrar med engagemang och kompetens tar vi ansvar för vår arbetsmiljö. På så sätt hushållar vi med gemensamma resurser och bidrar till högre effektivitet.

Mål

Regionkansliets medarbetare och chefer ska vara ledande kulturbärare, främja gott arbetsklimat och ta tillvara engagemang och kompetens.

Regionkansliet ska ha en god förmåga till att anpassa sig till snabba förändringar som påverkar regionens verksamheter.

Aktiviteter

Genomföra aktiviteter som kopplar mot beslutad värdegrund.

Region Örebro läns it-stöd Procompetens använda vid medarbetarsamtal.

Region Örebro läns it-stöd Procompetens används för att kartlägga våra kompetenser.

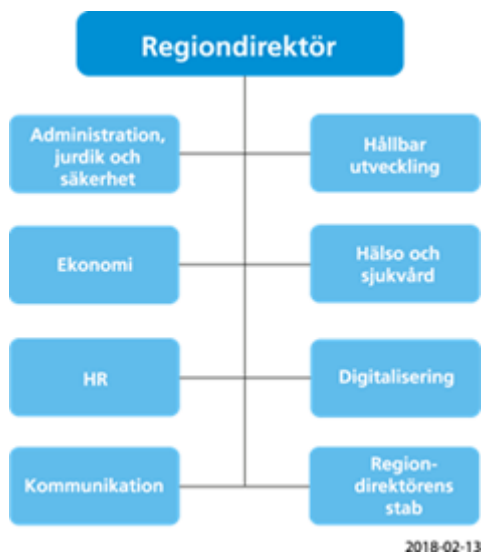
7 Budget

7.1 Fördelning driftbudget

Driftbudgeten för regionkansliets staber fördelas i regionfullmäktiges verksamhetsplan med budget. I budget för år 2022 är uppräknad med 2,1 procent för löne- och prisökningar. Särskilda prioriteringar och justeringar av budgeten enligt beslut kan tillkomma efter att verksamhetsplanen är beslutad. Prognosen är från delårsrapport per juli år 2021. Budget år 2021 är justerad med aktuell ram per augusti år 2021.

Belopp i mnkr	Budget 2022	Prognos 2021	Budget 2021
Regionkansliet verksamhet och projekt	-391	-291,2	-383
- Varav:			
- <i>Regiondirektörens stab</i>	<i>-11</i>	<i>-6,6</i>	<i>-11</i>
- <i>Staben hållbar utveckling</i>	<i>-29</i>	<i>-21,7</i>	<i>-28</i>
- <i>Staben digitalisering</i>	<i>-107</i>	<i>-69,5</i>	<i>-105</i>
- <i>Staben hälso- och sjukvård</i>	<i>-31</i>	<i>-26,0</i>	<i>-30</i>
- <i>Staben ekonomi</i>	<i>-11</i>	<i>-9,5</i>	<i>-11</i>
- <i>Staben HR</i>	<i>-46</i>	<i>-40,8</i>	<i>-45</i>
- <i>Staben kommunikation</i>	<i>-13</i>	<i>-12,8</i>	<i>-13</i>
- <i>Staben administration, juridik och säkerhet</i>	<i>-26</i>	<i>-19,5</i>	<i>-25</i>
- <i>Kansligemensamma kostnader</i>	<i>-27</i>	<i>-31,6</i>	<i>-26</i>
- <i>Övriga regiongemensamma kostnader</i>	<i>-90</i>	<i>-53,2</i>	<i>-89</i>

8 Organisation

9 Ansvar och sakområden

Regiondirektören är Region Örebro läns högsta tjänsteperson och har det övergripande verksamhetsansvaret. Det innebär att omsätta de politiska besluten, i framförallt regionstyrelsen och regionfullmäktige, i handling genom att leda och styra verksamheterna mot de effektmål och strategier som ställts upp i verksamhetsplanen. Regiondirektören har till sitt stöd regionkansliet.

Kansliet har i uppdrag att stödja förtroendemannaorganisationen och regiondirektören genom att medverka i styrning och ledning av Region Örebro läns verksamhet. Till detta kommer samordning av regionkansliet som egen arbetsplats/kansli. Varje stab vid kansliet har en chef/direktör som ansvarar för ett sakområde och de it-system och processer som stödjer sakområdet. Direkt underställd regiondirektören finns också en stab med strateger, projektledare och rådgivare.

9.1 Staben administration, juridik och säkerhet

Staben ansvarar för att regiondirektören, inom det område som staben ansvarar för, får det stöd och den service som krävs för att denne skall kunna fullgöra sitt uppdrag. Staben ansvarar även för övergripande och strategiska juridiska frågor och informationssäkerhet, projektstöd, beredskap och säkerhet samt nämndadministration inom Region Örebro län. Staben ansvarar för att Region Örebro läns förtroendevalda organisation får det underlag och administrativa stöd som krävs för att fatta väl underbyggda beslut. Chefen för staben administration, juridik är objektägare för bland annat dokumenthanteringsstöd.

9.2 Staben ekonomi

Staben ansvarar för övergripande och strategiska frågor inom ekonomi, planering- och uppföljning, bolagsstyrning samt intern kontroll inom Region Örebro län. Staben ansvarar för att arbetsutskottet och regionstyrelsen får det underlag som krävs för att fatta väl underbyggda beslut. Ekonomidirektören ansvarar för Region Örebro läns ekonomi- och finansprocess, planerings- och uppföljningsprocess samt process för intern kontroll och är tillika objektägare för de it-system som stödjer ekonomistabens sakområde.

9.3 Staben HR

Staben ansvarar för övergripande och strategiska arbetsgivarfrågor inom Region Örebro län. Regionstyrelsen är Region Örebro läns arbetsgivarorgan och har arbetsgivaransvar för samtliga anställda. Regionstyrelsen fullgör arbetsgivarens skyldigheter och utövar dennes rättigheter enligt arbetsrättslagstiftning. Regionstyrelsens arbetsutskott har delegation från regionstyrelsen att hantera frågorna. Staben ansvarar för att driva strategiskt arbete, övergripande policys och riktlinjer och samordna regionens arbetsgivarfrågor inom de olika HR-områdena. HR-direktören är objektsägare för de it-system som stödjer HRs sakområde.

9.4 Staben kommunikation

Staben är ett stöd i arbetet med att säkerställa att Region Örebro läns interna och externa kommunikation är tydlig, tillgänglig och trovärdig. Det görs genom att samordna, inrikta, utveckla, stödja och följa upp kommunikationsarbetet samt genom utveckling av organisationens kommunikativa förmågor. Staben ansvarar för att ge stöd till regionledningen med att kommunicera beslut och säkerställer att ledningen får de underlag som krävs för att fatta väl underbyggda beslut inom kommunikationsområdet. Kommunikationsdirektören är processägare och ansvarar för Region Örebro läns kommunikationsprocesser och kommunikationskanaler. Kommunikationsdirektören är också objektsägare för berörda it-system.

9.5 Staben hållbar utveckling

I staben samlas kunskap och strategiskt utvecklingsarbete inom social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Stabens uppdrag innebär att stödja regiondirektören och Region Örebro läns förtroendemannaorganisation med underlag och administrativt stöd i arbetet med framtidens utmaningar inom hållbarhetsområdet. Staben ansvarar även för att stödja förvaltningarna i att utveckla och driva hållbarhetsarbetet i Region Örebro län. Staben har reviderat Program för hållbar utveckling 2021-2025.

9.6 Staben hälso- och sjukvård

Staben stödjer regiondirektören, förtroendemannaorganisationen och verksamheterna i övergripande hälso- och sjukvårdsfrågor och i strategiska ledningsprocesser. Staben svarar för utredningar, analyser och ärendeberedning inför beslut. Staben arbetar också med övergripande frågor avseende nationella överenskommelser samt riktlinjer och överenskommelser inom länet och sjukvårdsregionen. I uppgifterna ingår även samarbetet med länets funktionshinderorganisationer och att handlägga Region Örebro läns sociala fonder. Staben svarar för den konkurrensneutrala styrningen, utbetalning av ersättning samt uppföljningen för verksamheter som ingår i vårdvalssystemen genom hälsoval Örebro län inklusive mödrahälsovård och barnhälsovård samt Psykoterapi inom LOV Örebro län. Hälsovalsenheten har ett utökat uppdrag att driva och stödja medicinsk kvalitet och kompetensutveckling inom den samlade primärvården i länet.

Ett nära samarbete sker med Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Folk tandvården och privata vårdgivare samt andra interna och externa aktörer.

I ansvaret ingår vårdavtal och samverkansavtal med privata vårdgivare inom hälso- och sjukvård och tandvård finansierade av Region Örebro län.

Regler för patienters vårdförmåner och valfrihet, sjukvårdshuvudmannens ansvar och uppdrag att tillhandahålla vård för olika grupper inkluderande rutiner för statlig ersättning ingår också. Staben har också ett övergripande ansvar för tandvård och ansvarar för regionens tandvårdsstöd, valfrihet inom barn- och ungdomst tandvård samt särskilda uppdrag till Folk tandvården.

9.7 Staben digitalisering

Staben ansvarar för övergripande och strategisk koordinering gällande nationellt och regionalt arbete inom digitalisering. Stabens uppdrag innebär att stödja regiondirektören och Region Örebro läns förtroendemannaorganisation med underlag som krävs för att fatta väl underbyggda beslut inom området digitalisering. Stabschefen representerar Region Örebro län i det nationella programrådet inom Inera, som är ett bolag inom SKR. Stabschefen är objektsägare för de nationella e-tjänsterna och lokala anslutningarna till underliggande system. För att hålla samman insatserna finns framtagna planer som beslutas årsvis gällande ingående projekt, förstudier och systemförvaltning. Staben har därutöver ett nationellt uppdrag, att utgöra ett centralt kompetenscenter för olika frågor som rör informatikarbete kopplat till kvalitetsregister.

9.8 Regiondirektörens stab

Regional samverkan

Regionkansliet har övergripande ansvar för den regionala samverkansorganisationen mellan Region Örebro län och länets tolv kommuner. Det innebär att regionkansliet har berednings- och samordningsansvar för Regionalt samverkansråd och Regional chefsamverkansgrupp samt specifika samverkansråd och tillhörande tjänstemannagrupper.

Regional utveckling

Regionkansliet ska på regionledningens uppdrag bidra till det strategiska utvecklingsarbetet inom området regional utveckling i vid mening.

Systematiskt omvärldsarbete

Regionkansliets funktion för systematiskt omvärldsarbete har uppdrag att ta fram en samlad bild av framtida förutsättningar för Region Örebro län. Syftet är att skapa en ökad medvetenhet i organisationen, bättre beslutsunderlag avseende strategiska vägval samt en ökad handlingsberedskap. Målgrupp är i första hand de politiska organen som fattar beslut om strategiska frågor och vägval. Men kunskapen om förändringar i omvärlden behöver också finnas hos chefer och handläggare som utarbetar strategiska dokument och beslutsunderlag.

Kvalitet- och utvecklingsråd

Region Örebro läns kvalitet- och utvecklingsråd är rådgivande till regiondirektör och Region Örebro läns ledningsgrupp i frågor som rör övergripande kvalitets- och utvecklingsarbete för Region Örebro län och kompletterar förvaltningarnas ansvar för kvaliteten i verksamheten. Rådet ska såväl initiera som stimulera till verksamhetsutveckling, kvalitetssäkring, kvalitetsutveckling, nya arbetssätt och utbildningsinsatser så att Region Örebro läns ambitioner avseende kvalitet och verksamhetsutveckling uppnås. Kvalitet- och utvecklingsrådet är ansvarig för drift och utveckling av det organisationsövergripande ledningssystemet Vårt arbetssätt samt Kunskap- och metodplattformen för ett processororienterat arbetssätt. Rådet består av representanter från respektive förvaltning och leds från regionkansliet.

Projekt och utredningar

På regionkansliet finns projektledare och utredare för olika strategiska problemställningar och frågor som naturligt inte hanteras av staberna på kansliet eller övriga linjeorganisationen men som regiondirektören har ett ansvar för att hantera. Exempelvis samverkansfrågor med universitetet och länets kommuner, lokal- och bostadsfrågor och andra regionala utvecklingsfrågor.

10 Uppföljning

Regionkansliets uppföljning av mål och aktiviteter samt risker med åtgärder i internkontrollplanen sker i delårsrapport och i verksamhetsberättelse. Inom regionkansliet sker regelbunden uppföljning av mål och risker med åtgärder samt även av stabernas aktivitetsplaner och åtgärder i samband med stabsvisa möten samt vid regionkansliets stabsledning och på regionkansliets APT.

Samverkan sker med de fackliga organisationerna.

8

Riktlinjer med tillämpningsanvisningar för OPF-KL 18, omställningsstöd och pensioner för förtroendevalda 21RS35

Tjänsteställe, handläggare
Staben HR, Maria Åkesson

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS35

Organ
Regionstyrelsen

Riktlinjer med tillämpningsanvisningar för OPF-KL 18, omställningsstöd och pensioner för förtroendevalda

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna riktlinjer med tillämpningsanvisningar för OPF-KL 18 omställningsstöd och pensioner för förtroendevalda samt

att arbetsutskottet ges delegation att besluta i frågor avseende omställningsstöd till förtroendevalda, i enlighet med vad som redan gäller avseende beslut i frågor avseende pensionsförmåner till förtroendevalda.

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade 2018 att anta bestämmelsen om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL18) diarienummer 18RS6919. Regionstyrelsen utsågs i beslutet som pensionsmyndighet och har nu att besluta om tillämpningsanvisningar för OPF-KL.

Riktlinjerna utgör bland annat tillämpningsanvisningarna för den praktiska hanteringen av de olika förmånerna i OPF-KL och förtydliganden samt enklare beskrivning av villkoren.

OPF-KL gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare och som inte sen tidigare har pensionsrätt i Region Örebro län enligt tidigare avtal PBF eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda. I de fall förtroendevalda som har PBF från annan kommun i Örebro län och erhåller uppdrag i Region Örebro län kvarstår dessa i det avtalet som där gällde.

Med fritidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag omfattar mindre än 40

Tjänsteställe, handläggare
Staben HR, Maria Åkesson

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS35

procent av heltid. Med deltidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag är på deltid men omfattar mer än 40 procent av heltid. Med heltidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag omfattar heltid. OPF-KL består av två delar:

- Omställningsstöd
  - o Aktiva omställningsinsatser
  - o Ekonomiskt omställningsstöd
  - o Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

- Pensionsbestämmelser
  - o Avgiftsbestämd ålderspension
  - o Efterlevandeskydd
  - o Sjukpension
  - o Familjeskydd

Förtroendevald med sammanlagda uppdrag på minst 40 procent i Region Örebro län omfattas av samtliga ovanstående förmåner. Fritidspolitiker med sammanlagda uppdrag under 40 procent omfattas av avgiftsbestämd ålderspension och efterlevandeskydd.

Beredning

Regionstyrelsens arbetsutskott behandlar ärendet den 19 oktober 2021.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27

Bilaga riktlinjer med tillämpningsanvisningar OPF-KL 18

Rickard Simonson
Regiondirektör

**Riktlinjer och
tillämpningsanvisningar
gällande OPF-KL 18
Omställningsstöd och pension för
förtroendevalda**

Innehållsförteckning

1 Allmänt	3
1.1 Riktlinjer	3
1.2 Vem omfattas av OPF-KL 18?	3
1.3 Definitioner.....	3
1.3 Förmåner i OPF-KL 18.....	4
1.4 Pensionsmyndighet	4
1.5 Ansökan om förmåner.....	4
1.6 Uppgiftsskyldighet	4
2 Omställningsstöd	5
2.1 Aktiva omställningsinsatser	5
2.2 Ekonomiskt omställningsstöd	6
2.3 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd.....	7
3 Pensionsbestämmelser enl OPF-KL	9
3.1 Förtroendevalda som undantas från pensionsbestämmelserna	9
3.2 Avgiftsbestämd ålderspension	9
3.3 Efterlevandeskydd	10
3.4 Sjukpension	10
3.5 Familjeskydd	11
4. Information.....	11

1 Allmänt

Regionfullmäktige beslutade att anta OPF-KL 18, 2018-11-05, enligt med SKR, (Sveriges kommuner och regioner), förslag. Dessförinnan gällde OPF-KL som fullmäktigt beslutat 2014-10-14.

Tidigare gällande pensionsavtal PBF, gäller för förtroendevalda som sedan tidigare omfattas av avtalet genom politiskt uppdrag inom Region Örebro län eller kommer från en kommun i Örebro län och har omfattats av PBF.

1.1 Riktlinjer

Riktlinjerna innehåller tillämpningsanvisningarna för den praktiska hanteringen av de olika förmånerna i OPF-KL och förtydliganden på en del punkter, samt enklare beskrivningar av villkoren.

Om det uppstår situationer där tillämpningsanvisningarna upplevs motsäga OPF-KL gäller bestämmelserna i OPF-KL före dessa anvisningar.

OPF-KL gäller endast förtroendevalda som avses i 4 kap 1 § kommunallagen som fullgör uppdrag i organisationen Region Örebro län. Bestämmelserna är alltså inte tillämpliga på personer som regionen utser till att fullgöra uppdrag hos andra juridiska personer, som till exempel bolag eller samverkansorgan

1.2 Vem omfattas av OPF-KL 18?

OPF-KL gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare och som inte sen tidigare har pensionsrätt i Region Örebro län enligt PBF eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda. De förtroendevalda som har PBF från annan kommun i Örebro län och erhåller uppdrag i Region Örebro län kvarstår i det avtalet

1.3 Definitioner

Med fritidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag omfattar mindre än 40 procent av heltid.

Med deltidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag är på deltid men omfattar mer än 40 procent av heltid.

Med heltidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag omfattar heltid.

1.3 Förmåner i OPF-KL 18

OPF-KL består av två delar:

- Omställningsstöd
  - Aktiva omställningsinsatser
  - Ekonomiskt omställningsstöd
  - Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

- Pensionsbestämmelser
  - Avgiftsbestämd ålderspension
  - Efterlevandeskydd
  - Sjukpension
  - Familjeskydd

Förtroendevald med sammanlagda uppdrag på minst 40 procent i Region Örebro län omfattas av samtliga ovanstående förmåner. Fritidspolitiker med sammanlagda uppdrag under 40 procent omfattas av avgiftsbestämd ålderspension och efterlevandeskydd.

1.4 Pensionsmyndighet

Regionstyrelsen är pensionsmyndighet i Region Örebro län och har till uppgift att tolka och tillämpa reglerna i OPF-KL inom ramen för dessa riktlinjer.

1.5 Ansökan om förmåner

Ansökan om förmåner enligt OPF-KL görs hos regionens pensionshandläggare. Ansökan skall vara skriftlig. Regionens förtroendevalda kan kontakta Skandia vid frågor om sina pensions- och omställningsförmåner i uppdraget.

1.6 Uppgiftsskyldighet

Den förtroendevalda är skyldig att lämna de uppgifter regionen begär och som behövs för att kunna bedöma rätten till, samt beräkna förmåner. Utebliven uppgift enligt regionens anvisningar medför att utbetalning inte sker eller att pågående utbetalning stoppas.

2 Omställningsstöd

Omställningsstöden är tidsbegränsade stöd, vars syfte är att underlätta övergången till annat arbete och försörjning, när en förtroendevald lämnar sitt uppdrag.

Aktiva omställningsinsatser och ekonomiskt omställningsstöd kan kombineras med varandra och utnyttjas samtidigt. När uppdragstidens längd beräknas för att bedöma rätten till de olika omställningsförmånerna, ska även tid för föräldraledighet och ledighet för sjukdom, arbetsskada, olycksfall och liknande räknas som uppdragstid.

2.1 Aktiva omställningsinsatser

- Syftet med de aktiva omställningsinsatserna ska vara att öka den förtroendevaldes anställningsbarhet.
- Förtroendevald ska erbjudas möjlighet till aktiv omställningsinsats på liknande sätt som gäller för anställda i Region Örebro län enligt KOM-KR.

2.1.1 Rätt till aktiva omställningsinsatser enligt OPF-KL

Nedanstående villkor ska vid avgången vara uppfyllda:

- Uppdrag på sammanlagt minst 40 procent i Region Örebro län.
- Minst 4 års sammanhängande uppdragstid i Region Örebro län vid avgången.
- Ej uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS vid avgången.

2.1.2 Regler för aktiva omställningsinsatser

- De aktiva omställningsinsatserna kan som längst pågå under 2 år.
- Kostnadstaket är i dagsläget 1 prisbasbelopp.

2.1.3 Ansökan

- Förtroendevald ska lämna skriftlig ansökan om aktiv omställningsinsats till Region Örebro läns pensionshandläggare senast 3 månader efter avgången från uppdraget och insatsen ska påbörjas senast 6 månader efter avgången.
- Den förtroendevalde anger själv vilken typ av aktiv omställningsinsats som önskas och, i den mån det är möjligt, uppskattad kostnad för denna.
- Blankett för ansökan finns hos pensionshandläggare på Region Örebro län.

2.1.4 Beslut

- Pensionsmyndigheten fattar beslut i varje enskilt fall i enligt delegationsordning.

2.1.5 Vid avgång

- Regionens pensionshandläggare kan i samband med att den förtroendevalde avgår från uppdraget informera om aktiva omställningsinsatser.

2.2 Ekonomiskt omställningsstöd

2.2.1 Rätt till ekonomiskt omställningsstöd enligt OPF-KL

Nedanstående villkor ska vara uppfyllda:

- Uppdrag på sammanlagt minst 40 procent i Region Örebro län..
- Minst 1 års sammanhängande uppdragstid i Region Örebro län vid avgången.
- Ej uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS vid avgången.

2.2.2 Regler för ekonomiskt omställningsstöd enligt OPF-KL

- Varje fullgjort år i uppdraget ger rätt till utbetalning i 3 månader av ekonomiskt omställningsstöd.
- Maximal utbetalningstid är 3 år.
- Utbetalningarna kan ske som längst till och med månaden innan den förtroendevalde uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS.
- Storleken på ekonomiskt omställningsstöd utifrån tidigare arvode 85 procent år 1 och 2, och 60 procent år 3. Beräkningen görs på de senaste 12 utbetalade månadsarvodena som avser hel kalendermånad i uppdraget.
- Samordning sker månadsvis (se punkt 2.2.6).
- Det ekonomiska omställningsstödet betalas ut i förskott. Det är en preliminär utbetalning tills inkomstuppgift inkommit.
- Det ekonomiska omställningsstödet kan tidigast börja utbetalas den första i månaden efter avgången.
- Omställningsstödet upphör om den förtroendevalde får nytt uppdrag i region, kommun, riksdag, regering eller kommunalförbund på sammanlagt minst 40 procent.
- För att få ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning.
- Ekonomiskt omställningsstöd beräknas och betalas ut av Region Örebro län.

2.2.3 Ansökan

- Förtroendevald ska lämna skriftlig ansökan om ekonomiskt omställningsstöd till Region Örebro läns pensionshandläggare senast 3 månader efter avgången från uppdraget.
- Blankett för ansökan finns hos Region Örebro läns pensionshandläggare.

2.2.4 Beslut

- Pensionsmyndigheten fattar beslut i varje enskilt fall enligt delegationsordning.

2.2.5 Egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning

- Egen aktivitet från första dagen med ekonomiskt omställningsstöd krävs.
- Den förtroendevalde ska uppfylla villkoren i Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.
- Den förtroendevalde ska efter anmodan kunna styrka att arbete har sökts fortlöpande under perioden.
- Om den förtroendevalde inte sökt arbete i tillräcklig omfattning, inte tagit erbjudet arbete eller deltagit i planerad utbildning, kan den förtroendevalde bli skyldig att återbetala hela eller delar av det utbetalda omställningsstödet.
- Beslut om återbetalning fattas av pensionsmyndigheten.

2.2.6 Samordning med förvärvsinkomst

- Det ekonomiska omställningsstödet samordnas/minskas med förvärvsinkomst. Innan samordning undantas ett fribelopp motsvarande 3 prisbasbelopp under år 1.
- De två följande åren undantas årligen 1 prisbasbelopp från samordning.
- Inkomstuppgift ska varje månad lämnas. Inkomstuppgiften ska vara Region Örebro län tillhanda senast den 10:e i månaden efter det att inkomsten betalats ut och är en förutsättning för fortsatt utbetalning.
- Inkomstuppgift ska lämnas även de månader då förvärvsinkomsten är noll kronor.
- Utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd sker i slutet av den månad då inkomstuppgift lämnats in.
- Blankett för inkomstuppgift finns hos pensionshandläggare på Region Örebro län.

2.2.7 Uppgiftsskyldighet

- Den förtroendevalde är skyldig att lämna de uppgifter Region Örebro län begär och som behövs för att kunna bedöma rätten till och beräkna omställningsstöd.

2.2.8 Vid avgång

- Regionens pensionshandläggare kan i samband med att den förtroendevalde avgår från uppdraget informera om vad som gäller för ekonomiskt omställningsstöd.

2.3 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

2.3.1 Rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt OPF-KL

Nedanstående villkor ska vara uppfyllda:

- Uppdrag på sammanlagt minst 40 procent i Region Örebro län.
- Minst 8 års sammanhängande uppdragstid i Region Örebro län vid avgången.

2.3.2 Regler för förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt OPF-KL

- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan betalas ut tidigast från den ålder som uttag av allmän pension kan ske och endast i direkt anslutning till att det ekonomiska omställningsstödet upphör.
- Det förlängda omställningsstödet beviljas och betalas ut för 1 år i taget.
- Utbetalningarna kan ske som längst t o m kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.
- Storleken på det förlängda omställningsstödet är 60 procent och beräknas på årsarvodet året innan avgångstidpunkten.
- Samordning sker månadsvis (se punkt 2.3.6).
- Det förlängda omställningsstödet upphör om den förtroendevalde får nytt uppdrag i region, kommun, riksdag, regering eller kommunalförbund på sammanlagt minst 40 procent.
- För att få förlängt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning.
- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd beräknas och betalas ut av Region Örebro län.

2.3.3 Ansökan

- Förtroendevald ska lämna skriftlig ansökan till Region Örebro län om förlängt ekonomiskt omställningsstöd senast 3 månader innan rätten till förlängt omställningsstöd inträder.
- För fortsatt utbetalning fordras årsvis ansökan, senast 3 månader innan den nya utbetalningsperioden ska påbörjas.
- Blankett för ansökan finns hos pensionshandläggare på Region Örebro län.

2.3.4 Beslut

- Pensionsmyndigheten fattar beslut i varje enskilt fall enligt delegationsordning.

2.3.5 Egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning

- Samma regler gäller som vid ekonomiskt omställningsstöd. (Se punkt 2.2.5.)

2.3.6 Samordning med förvärvsinkomst

- Det förlängda ekonomiska omställningsstödet samordnas/minskas med förvärvsinkomst. Innan samordning undantas ett fribelopp motsvarande 3 prisbasbelopp under år 1.
- Följande år samordnas/minskas omställningsstödet med förvärvsinkomst.
- Samma regler om inlämning av inkomstuppgift gäller som vid ekonomiskt omställningsstöd.
- Blankett för inkomstuppgift finns hos regionens pensionshandläggare.

2.3.7 Uppgiftsskyldighet

- Den förtroendevalde är skyldig att lämna de uppgifter Region Örebro län begär och som behövs för att kunna bedöma rätten till och beräkna omställningsstöd.
- Pensionsmyndigheten kan kräva att felaktigt utbetalt belopp återbetalas.

2.3.8 Vid avgång

- Regionens pensionshandläggare kan i samband med att den förtroendevalde avgår från uppdraget informera om vad som gäller förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

2.3.9 Kvalifikationstid för omställningsstöd

Om förtroendevald kommer från/går till uppdrag i kommun/annan region och i sådant uppdrag omfattas av OPF-KL kan pensionsmyndigheten besluta om samberäkning av kvalifikationstiden för omställningsstöd. Kriterier för att ett beslut om samberäkning ska kunna tas är att tidigare/senare uppdrag sker i direkt anslutning till uppdraget i Region Örebro län samt att överenskommelse gällande kostnadsfördelning kan träffas mellan de olika huvudmännen. Den förtroendevalda ska själv initiera samberäkningen.

3 Pensionsbestämmelser enl OPF-KL

3.1 Förtroendevalda som undantas från pensionsbestämmelserna

- Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av uppdraget i Region Örebro län uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS.
- Om den förtroendevalde under mandatperioden uppnår ålder i 32 a § LAS och får ytterligare uppdrag eller byter uppdrag (utan uppehåll) ska denna fortsätta omfattas av pensionsbestämmelserna tills utgången mandatperiod. Varje ny mandatperiod betraktas som ett nytt tillträde i uppdrag.

3.1.1 Vid tillträde

- I samband med att uppdrag tillträds ska förtroendevald informeras skriftligen om reglerna för pension.

3.2 Avgiftsbestämd ålderspension

- Region Örebro län avsätter årligen pensionsavgifter beräknade på den förtroendevaldes arvoden.
- Pensionsavgifterna är 4,5 procent på arvoden upp till 7,5 inkomstbasbelopp och 30 procent på arvoden över 7,5 inkomstbasbelopp upp till ett tak på 30 inkomstbasbelopp.
- Om pensionsavgiften understiger 3 procent av samma års inkomstbasbelopp betalas beloppet istället ut kontant direkt till den förtroendevalde. Belopp under 200 kr (2018) utbetalas inte. Beloppet 200 kr uppräknas varje år med förändring av inkomstbasbeloppet.
- Pensionen utbetalas månadsvis, tidigast från den tidpunkt som gäller för uttag av allmän pension.
- Pensionen betalas ut livslångt. Dock kan pensionen utbetalas som en engångsersättning om värdet är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året innan utbetalningen börjar.
- Pensionen beräknas och betalas ut av den upphandlade pensionsadministratören (för närvarande Skandia).

3.2.1 Information om pensionsavgifter

- Den upphandlade pensionsadministratören lämnar årligen information till förtroendevald om pensionsavgifter avsatta av Region Örebro län.

3.2.2. Ansökan om avgiftsbestämd ålderspension

- För uttag av den avgiftsbestämda ålderspensionen kontaktar den förtroendevalde den upphandlade pensionsadministratören för att få en ansökningsblankett.
- Ansökan ska vara den upphandlade pensionsadministratören tillhanda senast 3 månader innan uttag.

3.3 Efterlevandeskydd

- Avgiftsbestämd ålderspension har ett efterlevandeskydd.
- Efterlevandeskyddet innebär att pensionsbehållningen betalas ut till förmånstagare enligt OPF-KL, om den förtroendevalde avlider.

3.3.1 Borttag av efterlevandeskydd

- Efterlevandeskyddet kan väljas bort inför att utbetalningen av avgiftsbestämd ålderspension ska påbörjas. Detta val görs på samma blankett som ansökan om avgiftsbestämd ålderspension.

3.3.2 Ansökan om efterlevandeskydd

- I händelse av den förtroendevaldes dödsfall ska den upphandlade pensionsadministratören kontakta dödsboet för ansökan om utbetalning av efterlevandeskydd.

3.4 Sjukpension

- Reglerna om sjukpension gäller för förtroendevald med uppdrag på sammanlagt minst 40 procent i Region Örebro län.
- Sjukpension betalas ut under den tid förtroendevald har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt Socialförsäkringsbalk (2010:110).
- Förtroendevald som avgår från uppdraget på grund av sjukdom har ett efterskydd i 270 kalenderdagar efter avgången. Efterskyddet innebär rätt till sjukpension om sjuk- eller aktivitetsersättning beviljas under efterskyddstiden. Rätten till efterskydd upphör om den förtroendevalde får nytt uppdrag eller anställning med pensionsrätt.
- Under tid med sjukpension ska regionen fortsätta att sätta av pensionsavgifter för avgiftsbestämd ålderspension.

3.4.1 Ansökan om sjukpension

- Den förtroendevalde ska lämna skriftlig ansökan till regionens pensionshandläggare om utbetalning av sjukpension, senast 3 månader efter beslutet om sjuk- eller aktivitetsersättning.
- Blankett för ansökan finns hos regionens pensionshandläggare.

3.4.2 Uppgiftsskyldighet

- Den förtroendevalde är skyldig att lämna de uppgifter Region Örebro län behöver för att kunna bedöma rätten till och beräkna sjukpensionen.

3.5 Familjeskydd

3.5.1 OPF-KLs regler om familjeskydd

- Gäller förtroendevald med uppdrag på sammanlagt minst 40 procent i Region Örebro län.
- Familjeskydd kan betalas ut i samband med förtroendevalds dödsfall till efterlevande vuxen och till efterlevande barn.
- Rätten till familjeskydd kan också gälla förtroendevald som befriats/frånträtt sitt uppdrag och som avlider inom 6 månader efter frånträdet.

3.5.2 Ansökan om familjeskydd

- I händelse av den förtroendevaldes dödsfall ska den upphandlade pensionsadministratören kontakta dödsboet gällande ansökan om familjeskydd.

4. Information

Rådgivning ges av upphandlad pensionsadministratör.

Information till ledamöter sker vid behov under mandatperioden

9

Revidering av riktlinjer för bisysslor för anställda i Region Örebro län

21RS8863

Tjänsteställe, handläggare
Staben HR, Maria Åkesson

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8863

Organ
Regionstyrelsen

Revidering av riktlinjer för bisysslor för anställda i Region Örebro län

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna redovisat förslag till revidering av riktlinjer för bisysslor för anställda i Region Örebro län samt

att den reviderade riktlinjen gäller från och med den 1 november 2021.

Sammanfattning

Riktlinjerna ska ses över vart fjärde år och beslutades senast 2017. En översyn har nu gjorts. Riktlinjerna för bisysslor inom Region Örebro län (Regionen) gäller all verksamhet och alla anställda inom organisationen.

Syftet med riktlinjerna är att förebygga och förhindra bisysslor som kan anses vara förtroendeskadliga, arbetshindrande eller konkurrerande med regionens verksamheter.

Syftet är också att tydliggöra vad en bisyssla är och vilka bestämmelser som gäller.

Med bisyssla avses varje syssla eller verksamhet som en medarbetare har vid sidan av sin anställning i Region Örebro län och som inte är hänförlig till privatlivet.

Som chef i Region Örebro län utgör man en förebild för övriga medarbetare och det är därför av största vikt att respektive chef är särskilt restriktiv med eventuell egen bisyssla. För chefer regleras detta i anställningsavtalet.

I riktlinjerna tydliggörs medarbetarens ansvar att anmäla bisyssla och chefens

Tjänsteställe, handläggare
Staben HR, Maria Åkesson

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8863

skyldighet att följa upp och besluta om bisyssla är godkänd eller skall förbjudas.

Ärendebeskrivning

Bisysslor får inte påverka regionens förtroende hos allmänheten eller inverka på en effektiv verksamhet, men bisysslor kan ha ett värde för Region Örebro län som arbetsgivare.

Bestämmelser om bisyssla återfinns i lagstiftning och i kollektivavtal. Huvudregeln är att det är tillåtet för medarbetare att ha bisyssla, den egna arbetsgivarens verksamhet ska dock alltid prioriteras. Det är viktigt att anställda inte utövar bisysslor som till innehåll eller omfattning skadar regionens intresse.

Enligt kollektivavtalet Allmänna Bestämmelser, AB, § 8 anges att medarbetare ska anmäla bisyssla och lämna de uppgifter som arbetsgivaren anser behövs för bedömning av bisysslan. Arbetsgivaren kan förbjuda bisysslan om arbetsgivaren finner att bisysslan kan verka hindrande för arbetsuppgifterna, innebära verksamhet som konkurrerar med arbetsgivarens, eller om det kan påverka medarbetarens handläggning av ärenden i sitt arbete hos arbetsgivaren.

Förtroendeuppdrag inom fackliga, politiska eller ideella organisationer räknas inte som bisyssla enligt AB, men kan utgöra förtroendskadlig bisyssla enligt LOA.

Bisyssla kan vara förtroendskadlig, arbetshindrande eller konkurrerande bisyssla.

I riktlinjerna tydliggörs medarbetarens ansvar att anmäla bisyssla och chefens skyldighet att följa upp och besluta om bisyssla är godkänd eller skall förbjudas.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Inga konsekvenser kan förutses ur dessa perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Inga konsekvenser kan förutses ur dessa perspektiv.

Tjänsteställe, handläggare
Staben HR, Maria Åkesson

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8863

Uppföljning

Riktlinjen gäller från och med den 1 november 2021 och en genomgång skall ske regelbundet, minst vart fjärde år.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionstyrelsen den 27 oktober 2021.

Bilaga Riktlinjer för bisysslor inom Region Örebro län.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Riktlinje bisysslor inom Region Örebro län

Författat av: Maria Åkesson

Berett av: Jens Öhrn

Beslutat av:

Innehållsförteckning

1	Inledning/syfte	1
2	Omfattning/tillämpningsområde	1
3	Ansvar	2
4	Giltighetstid.....	2
5	Beskrivning	2
6	Referenser.....	3
7	Bilagor	4

1 Inledning/syfte

Riktlinjer om bisysslor tydliggör den reglering som finns i lag och avtal och möjliggör ett enhetligt förhållningssätt inom Region Örebro län.

Syftet med riktlinjerna är att förebygga och förhindra bisysslor som kan anses vara förtroendeskadliga, arbetshindrande eller konkurrerande med regionens verksamheter. Syftet är också att tydliggöra vad en bisyssla är och vilka bestämmelser som gäller.

Med bisyssla avses varje syssla eller verksamhet som en medarbetare har vid sidan av sin anställning i Region Örebro län och som inte är hänförlig till privatlivet.

Som chef i Region Örebro län utgör man en förebild för övriga medarbetare och det är därför av största vikt att respektive chef är särskilt restriktiv med eventuell egen bisyssla. För verksamhetschefer/motsvarande regleras detta i anställningsavtalet.

2 Omfattning/tillämpningsområde

Riktlinjerna om bisysslor inom Region Örebro län gäller all verksamhet och alla anställda inom organisationen.

3 Ansvar

Regiondirektören är ytterst ansvarig för att dessa riktlinjer följs. Inom respektive förvaltning ansvarar förvaltningsdirektören för riktlinjernas efterlevnad och beslut om godkännande eller förbud sker enligt antagen delegationsordning.

4 Giltighetstid

Riktlinjer för bisysslor inom region Örebro län gäller from 2021-01-11

Föreliggande dokument gäller från och med giltighetsdatum ovan och till dess att behov av förändring uppstår. En genomgång ska ske regelbundet (minst vart 4:e år).

5 Beskrivning

Med bisyssla avses varje syssla eller verksamhet som en medarbetare har vid sidan av sin anställning i Region Örebro län och som inte är hänförlig till privatlivet.

Bisysslor får inte påverka regionens förtroende hos allmänheten eller inverka på en effektiv verksamhet, men bisysslor kan ha ett värde för Region Örebro län som arbetsgivare.

Bestämmelser om bisyssla återfinns i lagstiftning och i kollektivavtal. Huvudregeln är att det är tillåtet för medarbetare att ha bisyssla, den egna arbetsgivarens verksamhet ska dock alltid prioriteras. Det är viktigt att anställda inte utövar bisysslor som till innehåll eller omfattning skadar regionens intresse.

Enligt kollektivavtalet Allmänna Bestämmelser, AB, § 8 anges att medarbetare ska anmäla bisyssla och lämna de uppgifter som arbetsgivaren anser behövs för bedömning av bisysslan.

Ansvarig chef enligt delegationsordningen, är skyldig att besluta om bisysslan är godkänd eller om den skall förbjudas

Förtroendeuppdrag inom fackliga, politiska eller ideella organisationer räknas inte som bisyssla enligt AB, men kan utgöra förtroendskadlig bisyssla enligt Lag om offentlig anställning, LOA.

Förtroendskadlig bisyssla:

Medarbetare får inte ha någon bisyssla som kan påverka opartiskheten i arbetet eller skada regionens anseende.

Förtroendskadlig bisyssla kan även handla om jävsfrågor av olika slag. Det krävs inte att medarbetaren har varit opartisk eller att arbetsgivarens anseende har skadats till följd av bisysslan, utan endast misstanken om eller risken för att detta inträffar medför att bisysslan inte är tillåten.

En viktig utgångspunkt vid bedömning av sådan bisyssla, är om bisysslan medför uppenbara personliga fördelar som typiskt sett kan tänkas medföra att medarbetaren påverkas att ta ovidkommande hänsyn i sin anställning i regionen.

Förbud mot förtroendskadliga bisysslor gäller även för deltidsanställda och timanställda medarbetare.

Arbetshindrande bisyssla:

Medarbetare får inte ha bisyssla som påverkar möjligheterna att utföra en god arbetsprestation genom att de olika arbetsuppgifterna kolliderar i tid eller får till följd att den anställde får en alltför tung arbetsbörda. Sjukfrånvaron och arbetsmiljö kan komma att påverkas på ett ogynnsamt sätt.

Bisyssla bedöms som arbetshindrande om den innebär att arbetsgivaren inte kan planera sin verksamhet utan att ta hänsyn till medarbetarens bisyssla. En bisyssla är arbetshindrande om den till exempel påverkar eller kan påverka möjligheterna att förskjuta arbetstiden eller byta schema mellan medarbetare eller att förlägga normal jour eller beredskap eller att åta sig övertidsarbete.

Konkurrensbisyssla:

Lojalitetsplikten är en central förpliktelse i anställningsavtalet och avser lojalitet med arbetsgivaren, verksamheten och med andra medarbetare.

Med konkurrerande bisyssla avses normalt sett en verksamhet som innebär eller kan innebära att den påverkar regionens verksamhet menligt.

Medarbetare får inte genom ägarintresse, anställning eller som annat uppdrag ha bisyssla i verksamhet med samma utbud och målgrupp som Region Örebro län har eller önskar ha. Det är inte heller tillåtet med bisyssla som på annat sätt menligt påverkar regionens verksamhet, intäkter eller affärsuppgörelser.

Bisyssla som innebär att man utför arbete i bemanningsföretag eller annat företag till Region Örebro län tillåts inte. Man kan inte samtidigt vara anställd hos och ha bisyssla hos sin huvudarbetsgivare.

Anmälan av bisyssla

Medarbetare är skyldig att anmäla bisyssla och lämna de uppgifter som behövs för att arbetsgivaren ska kunna göra en bedömning av om bisysslan är tillåten eller inte.

Medarbetare ska informeras vid nyanställning om bestämmelserna om bisyssla och vilka slags förhållanden som kan göra en bisyssla otillåten.

Anmälan om bisyssla ska göras i aktuellt personalsystem och innehålla vilken art av bisyssla och vilken omfattning så att arbetsgivaren kan ta ställning till om bisysslan ska tillåtas eller inte.

Ansvarig chef skall godkänna eller förbjuda bisysslan.

Överenskommelse om tillåten bisyssla sker i personalsystemet av behörig chef. Omprövning av tidigare godkända bisysslor bör ske regelbundet och kan med fördel göras vid medarbetarsamtal och uppföljningar. Vid bedömningen ska inte bara den egna verksamheten utan hela regionens intresse beaktas

Inför beslut om förbud av bisyssla förs en dialog med medarbetaren där arbetsgivaren redogör för sitt ställningstagande. Beslut om förbud av bisyssla ska vara skriftligt och innehålla en motivering. Efter beslut om förbud av bisyssla bör medarbetaren ges skälig tid för avveckling av bisysslan. Hur lång tid som krävs avgörs i det enskilda fallet, dock högst tre månader i normala fall.

Konsekvenser vid utförande av förbjuden bisyssla

Att utföra bisyssla som förbjudits av arbetsgivaren står i strid med anställningsavtalet och kan komma att leda till arbetsrättsliga åtgärder.

Uppföljning

Förekostnen av bisysslor skall redovisas i årsredovisningen och uppföljning av enskild medarbetares bisysslor sker vid medarbetarsamtal och sedvanlig uppföljning.

6 Referenser

Bestämmelser om bisyssla återfinns i Lag om Offentlig anställning, LOA § 7 och i kollektivavtalet Allmänna Bestämmelser, AB § 8. Bestämmelserna finns tillgängliga för alla medarbetare på intranätet.

7 Bilagor

Checklista för bedömning av om bisyssla återfinns på intranätet

10

Revidering av riktlinjer för förmåner vid anställdas besök i hälso- och sjukvården

21RS8865

Tjänsteställe, handläggare
Staben HR, Maria Åkesson

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8865

Organ
Regionstyrelsen

Revidering av riktlinjer för förmåner vid anställdas besök i hälso- och sjukvården

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna revidering av riktlinjer för förmåner vid anställdas besök i hälso- och sjukvården samt

att riktlinjen gäller från och med den 1 januari 2022.

Sammanfattning

För anställda inom Region Örebro län (regionen) har sedan många år tillbaka möjligheten funnits att få ersättning för besök i hälso- och sjukvården. Ersättningen hanteras och betalas ut via lön efter redovisning och attest av ansvarig chef. Ersättning sker upp till det så kallade högkostnadsskyddet. Förmånen är skattepliktig.

Till riktlinjerna förs nu godkännande av ersättning till regionens anställda förutom för besök hos de som bedriver hälso- och sjukvård på uppdrag av Region Örebro län, även ersättning för besök hos de privata vårdgivare som regionen finansierar.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Inga konsekvenser kan ses enligt dessa perspektiv.

Tjänsteställe, handläggare
Staben HR, Maria Åkesson

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8865

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaden för denna förmån uppgick till 1 606 844 kronor exklusive administrativ hantering under år 2020. Kostnaden väntas öka jämfört med detta eftersom ersättningsmöjligheterna utökas.

Uppföljning

Uppföljning sker i sedvanlig årsredovisning och delårsbokslut.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionstyrelsen den 27 oktober 2021.

Riktlinjer för förmåner vid anställdas besök i hälso- och sjukvården.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Riktlinje förmåner för anställda vid besök i hälso- och sjukvården

Författat av: Maria Åkesson

Berett av: Jens Öhrn

Beslutat av: Regionstyrelsen

Innehållsförteckning

1	Inledning/syfte	1
2	Omfattning/tillämpningsområde	1
3	Var i organisationen gäller dokumentet?	1
4	Ansvar	1
5	Giltighetstid.....	1
6	Riktlinjer för förmåner vid besök i hälso- och sjukvården för anställda.....	2

1 Inledning/syfte

Riktlinjen reglerar förmånen för ersättning vid besök i hälso- och sjukvården för månadsanställda i Region Örebro län

2 Omfattning/tillämpningsområde

Förmånen gäller månadsanställda . Förmånen gäller inte för timavlönade och arvodestagare.

3 Var i organisationen gäller dokumentet?

Dokumentet gäller för månadsanställda i Region Örebro län.

4 Ansvar

Regiondirektören är ytterst ansvarig för dessa riktlinjer och resp chef i organisationen ansvarar för riktlinjerna efterlevnad.

5 Giltighetstid

Riktlinjen gäller från den 1 november 2021.

6 Riktlinjer för förmåner vid besök i hälso- och sjukvården för anställda

Läkarbesök eller annan sjukvårdande behandling ersätts vid vårdinstanser i Region Örebro läns egen regi samt vid andra vårdgivare som bedriver hälso- och sjukvård på uppdrag åt Region Örebro län och de privata vårdgivare som regionen finansierar.

Arbetsgivaren står för kostnader upp till högkostnadsskyddet per kalenderår mot rutin kring kostnadsutlägg via lön. Förmånen är skattepliktig.

Läkemedelskostnader och antikroppstest mot covid 19 ersätts inte.

1. Sjukvårdsförmåner gäller för läkarbesök eller annan sjukvårdande behandling enligt ovan angivna vårdgivare utöver Region Örebro län.

Med annan sjukvårdande behandling avses för anställd i Region Örebro län

- Behandling hos psykolog/psykoterapeut, logoped, kurator, arbetsterapeut, fysioterapeut, audionom, sjuksköterska, medicinsk fotvård, oftamologassistent, lymfaterapeut samt dietist
- Röntgenundersökning
- Laboratorieprovtagning
- Behandling hos sjuksköterska som efter läkarordination gör blodtryckskontroll, svalgodling
- Behandling för sömnapné
- Oralkirurgi där sjukvårdstaxa tillämpas

2. Kostnad för receptförskrivning utan samband med läkarbesök

3. Kostnad för vaccination mot vissa sjukdomar om du som personal utsätts för smittrisker på din arbetsplats (förmånsbeskattas ej)

4. Vaccin mot säsongsinfluensa ersätts med X kronor

5. Kostnad för ambulanstransport till sjukhus i de fall du måste åka ambulans

Förmånen gäller inte för Läkemedelskostnader och antikroppstest covid 19.

11

**Handlingsplan
Digitaliseringsstrategi för
Örebro län 2021-2026**

21RS8736

Tjänsteställe, handläggare
Staben Digitalisering, Sandra Spjuth

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8736

Organ
Regionstyrelsen

Handlingsplan Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna Handlingsplan Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026.

Sammanfattning

Godkännande av Handlingsplan med tillhörande aktivitetslista för Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026. Remissversionen har under våren varit ute på remiss i alla samverkande organisationer (länets alla kommuner, Länsstyrelsen i Örebro län, Örebro universitet, Inera och Region Örebro län) varefter ett slutgiltigt förslag tagits fram.

I november förra året tog regionfullmäktige beslut om Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026 som stakar ut riktningen för det länsgemensamma arbetet kring digitalisering. För att möjliggöra flexibilitet och ett agilt arbetssätt har en handlingsplan tagits fram. Den är en målbild för att nå digitaliseringsstrategins mål och innehåller förslag på organisering, aktiviteter och önskade resultat för Örebro län att prioritera som gemensamma områden med samverkande parter. Till handlingsplanen kommer årliga aktiviteter att tas fram för genomförandet inom de gemensamt beslutade områdena.

Beredning

Under perioden 2 mars till 3 maj 2021 var förslaget till handlingsplan ute på remiss i alla samverkande organisationer och samtliga inkomna synpunkter beaktades och ett nytt förslag skapades för fortsatt beslutsprocess. För Region Örebro län behandlades remissversionen på regionstyrelsen den 25 maj. Den slutgiltiga versionen presenterades för programstyrgruppen i juli och därefter

Tjänsteställe, handläggare
Staben Digitalisering, Sandra Spjuth

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8736

förankrades den i kommunchefs/regiondirektörsgruppen, KC/RD i augusti och regionala samverkansrådet i september.

Bedömning

Baserat på erfarenheter från den tidigare regionala digitala agendan ses det som positivt att digitaliseringsstrategins mål ligger på en mer övergripande nivå och att konkretiseringen av aktiviteter sker i ett nästa steg i handlingsplanen. I en föränderlig värld är det viktigt att vara följsam och ha utrymme för att kunna göra snabba omprioriteringar utifrån förändrade förutsättningar i samhället. Detta är möjligt i arbetet med digitaliseringsstrategin då handlingsplanen följs upp årligen och revideras utifrån nya och förändrade behov. På så sätt möjliggörs omprioriteringar i aktiviteter och insatser vilket i sin tur skapar en mer agil och anpassningsbar uppdragsorganisation.

För att åstadkomma ett gemensamt ägarskap kring digitaliseringsfrågorna i länet behöver vi utifrån de olika strategiska inriktningarna fokusera på det som ger störst mervärde för hela länet att samverka kring. Några exempel på sådana områden kan vara kompetensutveckling och förändringsledning som handlar om förändrade arbetssätt och även samverkan kring standardiseringsarbete, öppna data och legala utmaningar. Flera av dessa områden tas också upp i handlingsplanen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Den övergripande visionen för digitaliseringsstrategin är ett hållbart digitaliserat Örebro län varför alla dessa tre perspektiv finns med i arbetet. Omställningen till ett hållbart digitaliserat samhälle är en förutsättning för att möta dagens och framtidens samhällsutmaningar. Använd på rätt sätt kan digitalisering vara en möjliggörare för att skapa ett hållbart samhälle inte enbart ur ett miljöperspektiv utan även ur ett barn- och jämställdhetsperspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Med bakgrund av de stora demografiska utmaningar offentlig sektor står inför och att vi måste ställa om för att kunna tillhandahålla likvärdig service till våra invånare med mindre resurser, kan digitalisering ses som ett verktyg för att åstadkomma stora effektiviseringar och kostnadsbesparingar. Här kan ökad samverkan kring digitaliseringsfrågor inom länet med hjälp av digitaliseringsstrategin och tillhörande handlingsplan vara en möjliggörare för att åstadkomma detta.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Digitalisering, Sandra Spjuth

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8736

Uppföljning

Det kommer ske löpande rapportering till utsedd programstyrgrupp och årlig uppföljning av den framtagna handlingsplanen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionstyrelsen den 27 oktober 2021.

Handlingsplan Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionkansliet – Staben Digitalisering

Handlingsplan

Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026

Version: 1

Handlingsplan

Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026

Sandra Spjuth

2021-07-08

Innehåll

1.	Bakgrund	4
2.	Handlingsplan	4
2.1	Genomförandeorganisation	4
2.2	Samverkansområden	5
2.2.1	Digital Infrastruktur	5
2.2.2	Välfärdstjänster	5
2.2.3	Kompetens och kapacitet.....	6
2.2.4	Öppna data	6
3.	Uppföljning	7
4.	Bilaga: Aktiviteter 2021-2022	7

1. Bakgrund

Digitaliseringsstrategin för Örebro län fastslår inriktningen och ambitionen för digitaliseringsarbetet inom Örebro län och tydliggör hur länet tillsammans kan använda digitaliseringen som strategiskt verktyg för att vara en del i samhällsutvecklingen, erbjuda bättre samhällsservice och öka invånarnas delaktighet. Denna handlingsplan visar på hur de samverkande parterna kan arbeta för att skapa ett ökat värde för invånarna i regionen med utgångspunkt i de fem strategiska områdena i digitaliseringsstrategin och uppnå visionen om ett hållbart digitaliserat län.

2. Handlingsplan

Handlingsplanen är en målbild för att nå digitaliseringsstrategins mål och innehåller förslag på organisering, aktiviteter och önskade resultat för Örebro län att prioritera som gemensamma områden. Därutöver kan respektive samverkande organisation arbeta med sina respektive handlingsplaner utifrån respektive organisations mål och behov. Till handlingsplanen kommer årliga aktiviteter att tas fram för genomförandet inom de gemensamt beslutade områdena.

2.1 Genomförandeorganisation

Digitaliseringsstrategin realiserar genom de årliga aktiviteter som tas fram gemensamt av de samverkande organisationerna. Arbetet leds av Programstyrgruppen för digitalisering Örebro län som består av kommundirektörer från de olika länsdelarna, representanter från Länsstyrelsen i Örebro län, Örebro universitet och Region Örebro län och samordnas av en programledare anställd av Region Örebro län. Löpande avrapportering sker till kommundirektörnätverket och det regionala samverkansrådet. En genomförandeorganisation och ett förnyat ledarskap är grundläggande faktorer för att lyckas med samverkan och arbetet med digitalisering i länet. Digital ledning handlar om att leda verksamheterna genom den digitala omställningen och är en förutsättning för att lyckas med genomförandet av digitaliseringsstrategin och de årliga handlingsplanerna.

För att skapa drivkraft och för att säkra en gemensam ledning och samordning mellan alla aktiviteter är ett förslag att upprätta ett digitaliseringsråd som bereder frågor och rapporterar till Programstyrgruppen. Etablering av digitaliseringsrådet ingår som en aktivitet i handlingsplanen och startas upp under hösten 2021.

Syfte och ansvar:

- Verka för att handlingsplanen genomförs och följa upp resultat.
- Stötta och koppla ihop existerande initiativ och verka som en "accelerator" för nya projekt/aktiviteter.
- Övergripande omvärldsbevakning och kunskapsspridning.

- Agera nätverk för att länka samman aktiviteter och aktörer i olika delar av kommunerna.

2.2 Samverkansområden

I arbetet med att ta fram handlingsplanen har fyra övergripande samverkansområden identifierats som ska stärka de samverkande organisationerna att gemensamt realisera handlingsplanen. De bidrar till en ökad intern genomförandeförmåga och externa värden direkt till invånarna. Samverkansområden innebär gemensamma insatser som producerar konkreta resultat:

- Digital infrastruktur - handlar både om hård infrastruktur (det som transporterar data) och mjuk infrastruktur (det som gör att data kan utbytas)
- Öppna data
- Valfärdstjänster
- Kompetens och kapacitet

Varje samverkansområde består av några gemensamma delar:

- Genomförande av aktiviteter
- Bevakning och värdering av frågor gällande informationssäkerhet och juridik
- Kunskapsspridning
- Ämnesspecifik omvärldsbevakning

För att skapa genomförandekraft är ett förslag att det inom varje område upprättas en samverkansgrupp som ansvarar för genomförande och leds av en insatsledare. Hur dessa samverkansgrupper ska se ut ingår som en aktivitet i handlingsplanen och startas upp under hösten 2021.

Nedan följer respektive samverkansområdes fokus och förslag till prioriteringar under handlingsplanens tidsperiod. Årliga aktiviteter för att nå önskade resultat inom respektive samverkansområde återfinns i bilagan.

2.2.1 Digital Infrastruktur

Alla är överens om att den digitala infrastrukturen är en grundförutsättning för digitalisering. Dessutom är den högt prioriterad. För att skapa drivkraft behövs ett samverkansområde både för mjuk och hård infrastruktur.

Frågor som samverkansgruppen ska driva och verka för:

- Skapa utförandeförmåga och se till att infrastruktur byggs
- Hitta effektiva lösningar för att minska gapet mellan stad och landsbygd
- Underlätta för att bredband byggs ut dom "sista procenten"
- Ta fram alternativa infrastrukturlösningar

2.2.2 Valfärdstjänster

För att kunna möta upp ökade behov av välfärden behövs mer göras med mindre resurser. En nyckel till att klara av detta är digitalisering av tjänster som hjälper

invånare och personal. Samverkansområdet fokuserar på att stimulera innovativa lösningar men även användandet av de tillgängliga tjänster som finns och som ger mest nytta för att utveckla välfärden.

För att driva arbetet kring välfärdstjänster på ett ändamålsenligt sätt behöver vi definiera vad vi menar med välfärdstjänster, vilket kommer ingå som en aktivitet för samverkansgruppen.

Frågor som samverkansgruppen ska driva och verka för:

- Stimulera användandet av de tillgängliga tjänster som finns
- Identifiera målgrupper och behov
- Ta fram goda exempel
- Underlätta införandet av och medverkan i nationella tjänster
- Identifiera och lyfta frågor som inte kan ägas av enskilda grupperingar

2.2.3 Kompetens och kapacitet

Inom samverkansområdet kompetens och kapacitet genomförs aktiviteter som ska bidra till att öka förmågan och möjligheterna för alla i länet att bidra till och delta i det digitala samhället.

Frågor som samverkansgruppen ska driva och verka för:

- Öka den digitala delaktigheten
- Att de tjänster vi erbjuder är tillgängliga för alla
- Identifiera målgrupper och behov
- Fortbilda personal och öka deras kapacitet att vägleda invånarna
- Stötta organisationer med kunskap och underlag
- Marknadsföra existerande stöd

2.2.4 Öppna data

Öppna data är ett område med stor potential och som berör flera delar av strategins genomförande. Genom en ökad samverkan inom området driver det på digitaliseringstakten i länet.

Frågor som samverkansgruppen ska driva och verka för:

- Stimulera användandet av öppna data
- Erbjud ett kunskapslyft för offentlig sektor kring vad öppna data är och vad det kan bidra till.
- Involvera näringslivet och idébärare för att se vilken data som efterfrågas och vilka incitament som finns
- Underlätta för utveckling av nya innovationer i samarbete mellan näringsliv, offentlig sektor och forskning där öppna data utnyttjas.

3. Uppföljning

Uppföljning av handlingsplanen görs årligen av de samverkande organisationerna och Region Örebro län har det samordnande ansvaret.

4. Bilaga: Aktiviteter 2021-2022

Aktiviteter
digitaliseringsstrate

Aktiviteter 2021-2022

Digitaliseringsstrategi för Örebro län 2021-2026

Version: 1

Innehåll

1.	Bakgrund och syfte	3
2.	Prioritering av samverkansområden	3
3.	Aktiviteter 2021-2022	3
4.	Samordning och uppföljning av plan och aktiviteter	4

Slutgiltigt förslag

1. Bakgrund och syfte

Digitaliseringsstrategin för Örebro län 2021-2026 fastslår inriktningen och ambitionen för digitaliseringsarbetet inom Örebro län och tydliggör hur länet tillsammans kan använda digitaliseringen som strategiskt verktyg för att vara en del i samhällsutvecklingen, erbjuda bättre samhällsservice och öka invånarnas delaktighet. För att nå målen i digitaliseringsstrategin har en övergripande handlingsplan tagits fram som visar på hur de samverkande parterna kan arbeta för att skapa ett ökat värde för invånarna i regionen med utgångspunkt i de fem strategiska områdena och uppnå visionen om ett hållbart digitaliserat län. Detta dokument anger de aktiviteter som föreslås prioriteras under 2021-2022 för att starta upp arbetet med att skapa samverkan kring digitaliseringsfrågorna i länet och påbörja gemensamma satsningar i de olika samverkansområdena.

2. Prioritering av samverkansområden

I arbetet med att ta fram handlingsplanen identifierades fyra övergripande samverkansområden som ska stärka de samverkande organisationerna att gemensamt realisera handlingsplanen och målen i digitaliseringsstrategin:

- Digital infrastruktur
- Öppna data
- Valfärdstjänster
- Kompetens och kapacitet

På regionala samverkansrådet den 10/12 2020 fick närvarande politiker och tjänstemän prioritera hur viktiga de olika samverkansområdena var att komma igång med:

1. Digital infrastruktur
2. Valfärdstjänster
3. Kompetens och kapacitet
4. Öppna data

Stor hänsyn har tagits till detta i arbetet med att ta fram förslag på aktiviteter och hur vi ska gå vidare med genomförandeorganisation.

3. Aktiviteter 2021-2022

Efter återkoppling både från regionala samverkansrådet den 10/12 2020 men även från dialogmöten under strategiframtagandet är slutsatsen att det är viktigt att starta aktiviteter så snabbt som möjligt och påbörja arbetet med att skapa en

genomförandeorganisation. Parallellt med detta sker fortsatt dialog med Programstyrgruppen, kommundirektörnätverket och regionala samverkansrådet för förankring och inspel. Konkretisering av aktiviteterna sker successivt inför varje beslut om att starta genomförandet när organisationen är satt och arbetet ska påbörjas.

Övergripande nivå:

- Etablera digitaliseringsråd och samverkansgrupper inom respektive område
  - Inventera pågående digitaliseringsinitiativ i de samverkande organisationerna via en enkät för att få en helhetsbild och underlag för framtida projektansökningar (exempelvis EU-medel och 1-1 medel)
  - Kartlägga vad som sker inom länet, nationellt och på EU-nivå för att underlätta informationsdelning och undanröja legala hinder, hur andra län arbetar med infrastrukturfrågan och samverkar kring olika digitaliseringsfrågor
  - Delta i arbetet med revideringen av Regional utvecklingsstrategi
  - Anordna webinarier med inspirationsföreläsningar och goda exempel från länet
  - Skapa en samlingsplats kring digitalisering på regionens webbplats
  - Utredda möjligheten att delta i ESF-projektet DiMiOs (Digital Mognad i Offentlig Sektor)
  - Utredda Ineras tjänst Digitala möten för gemensamt avtalstecknande
- Digital infrastruktur:**
- Tydliggöra uppdrag och mandat när det gäller bredbandsfrågan i länet och identifiera vad vi kan göra gemensamt för att skapa drivkraft i infrastrukturfrågan
- Välfärdstjänster:**
- Bevaka projektet SDK (Säker Digital Kommunikation) och förbereda inför fortsättning 2022
- Kompetens och kapacitet:**
- Ta fram en handlingsplan för länets arbete med digital delaktighet
- Öppna data:**
- Genomföra en nulägesanalys av öppna data i länet

4. Samordning och uppföljning av plan och aktiviteter

Genomförandet av aktiviteterna leds av Region Örebro län och samordnas av programledaren och rapporteras till Programstyrgruppen för digitalisering Örebro län. Löpande avrapportering sker även till kommundirektörnätverket och det regionala samverkansrådet.

12

Svar på revisionsrapport om
Region Örebro läns
kontinuitetsplanering
21RS482

Tjänsteställe, handläggare
Staben Administration juridik och säkerhet,
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-10-31

FöredragningsPM
Dnr: 21RS482

Organ
Regionstyrelsen

Svar på revisionsrapport om Region Örebro läns kontinuitetsplanering

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att anta förslag till svar på revisorernas rapport.

Sammanfattning

Regionfullmäktige har granskat Region Örebro läns kontinuitetsplanering. Revisorerna kommenterar olika delar av frågan i sin rapport. Regionstyrelsen har givits möjlighet att lämna ett svar på rapporten.

I korthet vill regionstyrelsen framföra att frågor om kontinuitetsplanering är viktiga, att planeringen bygger på de olika risk- och sårbarhetsanalyser som görs, att arbete pågår med kontinuitetsplanering i olika avseenden samt att det arbetet i olika avseenden behöver, och håller på att ytterligare utvecklas.

Ärendebeskrivning

Kontinuitetshantering handlar om att planera för att upprätthålla sin verksamhet på en tolerabel nivå, oavsett vilken störning den utsätts för. Störningar kan vara av olika slag. För att hålla reda på vilka slags störningar som Region Örebro län måste kunna klara, upprättas och revideras regelbundet en risk- och sårbarhetsanalys. Den fastställs av regionfullmäktige.

Region Örebro läns verksamhet är till mycket stora delar sådan, att den måste upprätthållas på viss nivå för att samhället ska kunna fungera. Region Örebro län har därför en stor vana vid att som en självklar del av ledning, styrning och drift av sina verksamheter, göra just kontinuitetsplanering. Kanske uttrycks det inte alltid i termer av kontinuitetsplanering, utan mer som att verksamheten just måste kunna klara olika former av påfrestningar. Erfarenheter från bland annat varuförsörjningsfrågan och den pågående pandemin visar att Region Örebro

Tjänsteställe, handläggare
Staben Administration juridik och säkerhet,
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-10-31

FöredragningsPM
Dnr: 21RS482

län, trots omfattande störningar i verksamheten i de flesta avseenden har klarat av att med hänsyn till störningarnas art om omfattning, hålla en åtminstone tolerabel nivå. Regionstyrelsen anser dock att det finns utrymme för att ytterligare förbättra arbete med kontinuitetsplanering, bland annat på en samlad och övergripande nivå i olika avseenden. Ett sådant arbete är en naturlig följd av fastställandet i våras av den nu gällande risk- och sårbarhetsanalysen. Ett sådant arbete pågår också. I detta arbete utgår Region Örebro län bland annat från författningsregleringar av frågan. Region Örebro län tar också stöd i det material med mera som erbjuds från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet saknar konsekvenser ur dessa perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet saknar ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

Föredragnings-PM regionstyrelsen 2021-10-27
Revisionsrapport
Svar på revisionsrapporten

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionens revisorer

Tjänsteställe, handläggare
Staben Administration juridik och säkerhet,
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-10-27

Beteckning
Dnr: 21RS482

Er beteckning:

Regionens revisorer, c/o PwC
Box 885
721 23 Västerås

Svar på revisionsrapport om kontinuitetshantering

Kontinuitetshantering handlar om att planera för att upprätthålla sin verksamhet på en tolerabel nivå, oavsett vilken störning den utsätts för. Störningar kan vara av olika slag. För att hålla reda på vilka slags störningar som Region Örebro län måste kunna klara, upprättas och revideras regelbundet en risk- sårbarhetsanalys. Den fastställs av regionfullmäktige.

Region Örebro läns verksamhet är till mycket stora delar sådan, att den måste upprätthållas på viss nivå för att samhället ska kunna fungera. Region Örebro län har därför en stor vana vid att som en självklar del av ledning, styrning och drift av sina verksamheter, göra just kontinuitetsplanering. Kanske uttrycks det inte alltid i termer av kontinuitetsplanering, utan mer som att verksamheten just måste kunna klara olika former av påfrestningar.

Erfarenheter från bland annat varuförsörjningsfrågan och den pågående pandemin visar att Region Örebro län, trots omfattande störningar i verksamheten i de flesta avseenden har klarat av att med hänsyn till störningarnas art om omfattning, hålla en åtminstone tolerabel nivå.

Regionstyrelsen anser dock att det finns utrymme för att ytterligare förbättra arbetet med kontinuitetsplanering, bland annat på en samlad och övergripande nivå i olika avseenden. Ett sådant arbete är en naturlig följd av fastställandet i våras av den nu gällande risk- och sårbarhetsanalysen. Ett sådant arbete pågår också. I detta arbete utgår Region Örebro län bland annat från författningsregleringar av frågan. Region Örebro län tar också stöd i det material med mera som erbjuds från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Ordförande i regionstyrelsen

Rickard Simonsson
Regiondirektör

13

Inrättande av ny funktion
som äldrewardsöverläkare

21RS8010

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Karolina Stridh

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8010

Organ
Regionstyrelsen

Inrättande av ny funktion som äldreårdsöverläkare

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att en ny funktion som äldreårdsöverläkare inrättas på Hälsoval, samt

att tillföra Hälsoval 760 000 kronor per helår för att fullfölja uppdraget (medel för utökning av specialistläkartjänst motsvarande 50 procent av en heltidstjänst). Finansieras genom en omfördelning av regionstyrelsens budget.

Sammanfattning

Att inrätta en ny funktion som äldreårdsöverläkare på Hälsoval är en naturlig följd av utvecklingen mot en nära vård inom primärvården.

Äldreårdsöverläkaren ska ha i uppdrag att stärka kompetensen och skapa en struktur för uppföljning, systematiskt kvalitetsarbete och utveckling inom äldreområdet i primärvården. Utöver detta ska funktionen bidra till att öka och säkerställa kompetensen inom äldreområdet hos läkare med uppdrag i den kommunala hälso- och sjukvården samt att möjliggöra att individens vårdkedja hålls samman.

Ärendebeskrivning

Funktionen **äldreårdsöverläkare** föreslås ha i uppdrag att skapa en struktur för uppföljning och systematiskt kvalitetsarbete inom äldreområdet i primärvården. Utöver detta ska funktionen bidra till att öka och säkerställa medicinsk, etisk och juridisk kompetens inom äldreområdet hos läkare med uppdrag i den kommunala hälso- och sjukvården samt ge stöd till vårdcentralsledning och läkare på länets vårdcentraler. I uppdraget ingår också att bidra i samverkan mellan olika huvudmän, vårdgivare, vårdnivåer och specialiteter för att möjliggöra att individens vårdkedja hålls samman.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Karolina Stridh

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8010

Region Örebro län är ansvarig för att avsätta den läkarresurs som behövs för att säkerställa läkarmedverkan i den kommunala hälso- och sjukvården. Åtagandet innebär också att säkerställa att den vård som bedrivs är av god och jämn kvalitet. I Örebro län beräknas cirka 3 000 individer bo på särskilt boende för äldre (SÄBO) och cirka 4 000 individer sköts inom den kommunala hemsjukvården i ordinärt boende.

Vanligen utgår uppdraget som läkare i den kommunala hälso- och sjukvården ifrån den vårdcentral som ligger närmast vårdboendet i fråga. När det gäller hemsjukvård i ordinärt boende kan uppdraget vara kopplat till de patienter som är listade på mottagningen alternativt utifrån områdesprincipen, för att säkra kontinuiteten med sjuksköterskan i kommunen.

Beredning

Ärendet har koppling till Region Örebro läns yttrande över IVO:s beslut utifrån tillsyn av medicinsk vård och behandling av äldre på särskilda boenden (diarienummer 20RS6010). Yttrandet godkändes av hälso- och sjukvårdsnämnden i sin helhet vid sammanträdet den 14 januari 2021. I yttrandet föreslås bland annat att Region Örebro län inrättar en särskild funktion med medicinsk kompetens som en del i det med kommunerna gemensamma arbetet med utveckling av äldrevårdsfrågor.

Ärendet har behandlats i specifika samverkansrådet för social välfärd samt vård och omsorg.

Bedömning

Förslaget att inrätta en ny tjänst som äldrevårdsöverläkare bedöms öka primärvårdens förutsättningar att utgöra nav i den "Nära vården". Förslaget bedöms också skapa förutsättningar för en mer jämlik vård på länets särskilda boenden (SÄBO) och i hemsjukvården i ordinärt boende.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Förslaget bedöms inte medföra några konsekvenser för miljö-, barn- eller jämställdhetsperspektiven.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Karolina Stridh

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS8010

Ekonomiska konsekvenser

Inrättandet av funktionen äldrevårdsöverläkare på Hälsoval innebär en utökning av tjänst motsvarande 50 procent av en heltidstjänst. Detta medför en ökad kostnad på cirka 760 000 kronor på årsbasis med årets lönenivåer.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-10-27
Protokollsutdrag hälso- och sjukvårdsnämnden 2021-01-14, §2
Yttrande över Inspektionen för vård och omsorgs tillsyn av medicinsk vård och behandling för äldre i särskilda boenden. Diarienummer: 20RS6010.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Regionkansliet – Ekonomistaben
Regional utveckling – Välfärd och Folkhälsa

§ 2 Yttrande över IVO:s beslut utifrån tillsyn av medicinsk vård och behandling för äldre på särskilda boenden

Diarienummer: 20RS6010

Sammanfattning

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, har genomfört tillsyn av Region Örebro läns ansvar när det gäller medicinsk vård och behandling av äldre personer med misstänkt eller konstaterad covid-19 som bor på särskilt boende. IVO har bland annat granskat om det gjorts individuella bedömningar avseende behov av vårdnivå för dessa personer och om de fått den vård och behandling de haft behov av.

IVO:s tillsyn utmynnar i följande beslut:

- Äldre som bor på särskilt boende har inte fått vård och behandling utifrån den enskildes behov vid misstänkt eller konstaterad covid-19.
- Äldre som bor på särskilt boende och deras närstående har inte fått information och gjorts delaktiga vad gäller vård och behandling vid misstänkt eller konstaterad covid-19.
- Ställningstagande om och genomförande av vård i livets slutskede har inte skett i enlighet med gällande regelverk under covid-19 pandemin för äldre som bor på särskilt boende.
- Det går inte att följa vården och behandlingen till äldre som bor på särskilt boende som haft misstänkt eller konstaterad smitta av covid-19 pga. brister i primärvårdens patientjournaler.

IVO begär att regionen ska redovisa sin inställning till de brister som IVO konstaterat och redovisningen ska även innehålla de eventuella åtgärder som regionen i sitt systematiska patientsäkerhetsarbete har vidtagit eller planerar att vidta för att komma till rätta med bristerna. Redovisningen ska innehålla uppgifter om när eventuella åtgärder genomfördes eller kommer att genomföras.

Regionen instämmer i mycket av IVO:s beskrivning av brister och har påbörjat fler olika förbättringsåtgärder samt initierat behovet av att ta fram en ny överenskommelse med länets kommuner.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM hälso- och sjukvårdsnämnden 2021-01-14, yttrande över Inspektionen för vård och omsorgs tillsyn av medicinsk vård och behandling för äldre i särskilda boenden
- Yttrande över Inspektionen för vård och omsorgs tillsyn av medicinsk vård och behandling för äldre i särskilda boenden
- Borttagen på grund av sekretess

Anteckning

I samband med ärendets behandling föredrar chefläkare Helena Walfridsson beslutsunderlaget.

Upplysning

Monika Aune (MP) anmäler att hon inte deltar i beslutet.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att godkänna förslaget till redovisning som Region Örebro läns svar på IVO:s beslut, samt

att paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Skickas till

Inspektionen för vård och omsorg, IVO

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Hälsovalsenheten

IVO-beslut

Externt dnr 3.5.1-21297/2020-32

Redovisning av svar

Dnr Region Örebro Län 20RS6010

**Redovisning av svar IVO-beslut, Externt dnr 3.5.1-
21297/2020-32**

Region Örebro län, Dnr 20RS6010

2021-01-08

Innehåll

Inledning.....	5
1. Besluts punkt 1.....	6
1.1 <i>Tillgång till läkare för individuell bedömning</i>	6
1.1.1 Kommentrar till IVO:s bedömning	6
1.1.2 Orsaksanalys	7
1.1.3 Redovisning av åtgärder	8
1.2 <i>Dokumentation</i>	9
1.2.1 Kommentrar till IVO:s bedömning	9
1.2.2 Orsaksanalys	9
1.2.3 Redovisning av åtgärder	10
2. Besluts punkt 2.....	11
2.1 <i>Information</i>	11
2.1.1 Kommentrar till IVO:s bedömning	11
2.1.2 Orsaksanalys	12
2.1.3 Redovisning av åtgärder	12
2.2 <i>Delaktighet</i>	13
2.2.1 Kommentrar till IVO:s bedömning	13
2.2.2 Orsaksanalys	13
2.2.3 Redovisning av åtgärder	13
3. Besluts punkt 3.....	13
3.1 <i>Bristande dokumentation</i>	14
3.1.1 Kommentrar till IVO:s bedömning	14
3.1.2 Orsaksanalys	14
3.1.3 Redovisning av åtgärder	15
3.2 <i>Bristande processer och verksamhetssystem</i>	15
3.2.1 Kommentrar till IVO:s bedömning	15
3.2.2 Orsaksanalys	16
3.2.3 Redovisning av åtgärder	16
4. Besluts punkt 4.....	17
4.1.1 Kommentrar till IVO:s bedömning	17
4.1.2 Orsaksanalys	18
4.1.3 Redovisning av åtgärder	18

Summering 19

Inledning

Region Örebro län (härefter regionen) har tagit del av de beslut Inspektionen för vård och omsorg (IVO) fattat efter IVO:s tillsyn av regionens ansvar avseende medicinsk vård och behandling av äldre personer boende på särskilt boende (SÄBO) med misstänkt eller konstaterad covid-19. Regionen tar kritiken på stort allvar och har påbörjat arbetet för att komma till rätta med de brister rapporten belyser.

Regionen vill dock göra följande inledande anmärkningar. IVO gjorde under mycket kort tidsrymd en granskning av samtliga 21 regioners insatser under pandemins inledningsfas och delar av granskningen är innehållsligt identisk mellan regionerna. Den kritik som framförs i rapporten framförs utan att den sätts i sitt rätta sammanhang, nämligen det att en pandemi råder i världen, och att den samlade kunskapen om SARS-CoV2/covid-19 under våren i många avseenden var långt ifrån fullständig och ännu inte är det. Den som läser rapporten kan lätt få intrycket att IVO inte är medveten om de förutsättningar under vilka regionen utförde sitt uppdrag. Vidare ger rapporten på flera ställen uttryck för att IVO har dragit mycket långtgående slutsatser baserat på ett i detta mycket viktiga sammanhang alltför bristfälligt och ibland anekdotiskt underlag. Regionen vill också framföra uppfattningen att granskningen med mycket stor sannolikhet inte är gjord på ett representativt urval av de insatser som regionen har gjort i de aktuella avseendena, under den period som granskningen avser. I Örebro län har läkarinsatserna vid fyra av länets 69 särskilda boenden granskats och vid ett av dessa har ingen person med Covid-19 vårdats. I underlaget för IVO:s beslut anges också en intervju med Region Örebro läns hälso- och sjukvårdsdirektör som källa. Någon sådan intervju har inte skett. Synpunkter på detta har lämnats direkt till IVO [20RS12746]. När rapporten kom, bad regionen om anstånd med att besvara den, då svarstiden var knapp. IVO nekade detta.

Regionen instämmer i delar i IVO:s kritik men ser samtidigt att bilden av vård och behandling av äldre boende på SÄBO varierar. Regionens bedömning är att den till övervägande delen är välfungerade. Regionen bidrar till en god och säker vård för äldre inom SÄBO, även om det inom vissa delar finns brister i hur regionen fullgör sina skyldigheter.

Brister som funnits i organisationen sedan tidigare har synliggjorts av den belastning på hälso- och sjukvården som pandemin har inneburit. Brist på kunskap om SARS-CoV2 under pandemins första månader har bidragit till brister i vård och omsorg av äldre inom särskilda boenden framför allt i det initiala skedet. Pandemin har samtidigt tvingat fram arbetssätt och samarbetsformer som gjort att delar av vården blivit både bättre och säkrare.

Regionens primärvård är den vårdnivå som i huvudsak ansvarar för läkarinsatserna på länets särskilda boenden. Läkarna utgår oftast, men inte alltid, från den vårdcentral som ligger geografiskt närmast aktuellt SÄBO. Alla regionens vårdcentraler har sin organisatoriska tillhörighet i något av länets fyra närsjukvårdsområden. Under 2021 genomförs en större organisationsförändring där regionens primärvård samlas tillsammans med annan verksamhet inom ett nytt verksamhetsområde som benämns Område nära vård.

Regionen menar att huvuddelen av den vård och behandling som i samverkan med privata vårdgivare och regionens tolv kommuner givits till äldre är både god och säker. Regionen har dock inte på ett jämlikt sätt levererat en god vård till alla äldre inom SÄBO, vi har brustit i vår dokumentation och uppföljning och har därmed inte fullt ut fullgjort vår skyldighet som vårdgivare.

Regionstyrelsen fattade den 20 oktober 2020 beslut om en utvärdering av regionens samlade arbete under pandemin.

Nedan redovisas regionens svar inklusive åtgärdsplaner utifrån IVO:s fyra beslutspunkter.

1. Beslutspunkt 1

”Äldre som bor på särskilt boende har inte fått vård och behandling utifrån den enskildes behov vid misstänkt eller konstaterad covid-19.”

1.1 Tillgång till läkare för individuell bedömning

”Av granskningen framgår att det förekommit brister i tillgång till läkare som kunnat göra individuella bedömningar, framför allt under vissa tider under dygnet, såsom kvällar, nätter och helger.”

1.1.1 Kommentar till IVO:s bedömning

Region Örebro län instämmer till viss del i kritiken. Det finns ett strukturerat arbetssätt för att göra bedömningar på distans och detta är en naturlig del av vårdens teamarbete inom SÄBO. Regionen framhåller därför att tillgång till läkare för individuell bedömning inte kan bedömas fristående. Även om läkarinsatser inom SÄBO prioriteras på de flesta vårdenheter är behovet stort och tid för individuell läkarbedömning kan upplevas som otillräcklig. Under våren 2020 utökades de kommunala boendenas tillgång till läkare genom utökad tid för läkarinsatser från vårdcentralerna, mobila team och i vissa länsdelar dubblering av primärvårdens bakjourer.

Många faktorer påverkade i det aktuella läget. Variation i tillgång till läkare förekom och orsaker till detta kan ha varit person-, organisations- och situationsbundet.

1.1.2 Orsaksanalys

Ordinarie vårdsituation

Regionen har likt stora delar av Sverige brist på läkare med specialistkompetens inom allmänmedicin. Läkarbemanningen inom regionens primärvård är ansträngd på många vårdcentraler utifrån brist på specialistläkare. Det medför en otillräcklig tillgång till läkartid och brist på specialistkompetens för att möta behoven av medicinska bedömningar inom äldreården. I förlängningen kan det resultera i bristande kontinuitet även om detta inte gäller för huvuddelen av länets SÄBO.

Den normtid som anges för läkarmedverkan i kommunal vård och omsorg i beställarenhetens (hälsovalsenhetens) krav och kvalitetsbok (KoK-bok) eller i samarbetsavtal mellan regionen och länets kommuner motsvarar inte dagen behov. Redan idag planerar en del vårdenheter sina läkarinsatser för SÄBO i betydlig större utsträckning än det framgår av kraven från KoK-boken.

Det saknas en implementerad modell för när hembesök av läkare behövs för att säkerställa god vård, dagtid av ordinarie läkare och jourtid av primärvårdens bakjour. Del av det som förskjuts till bakjourstid skulle kunna hanteras bättre om arbetet med vårdplanering inklusive förebyggande åtgärder möjliggjorts i större utsträckning dagtid. På många boenden har man ett förebyggande arbetsätt dagtid för att undvika akuta insatser på jourtid.

Covid-19-pandemin

Initialt under pandemin var kunskapen om SARS-CoV2 begränsad och läkarbesök som inte var akuta prioriterades ner pga risk för smitta. Detta skedde helt i enlighet med Socialstyrelsens rekommendationer. På grund av smittspridning samtidigt hos både personal och vårdtagare uppstod situationer då tillgängliga personalresurser inte räckte till. Från hälso- och sjukvårdens ledning fanns det från början av pandemin en tydlig prioriteringsordning där vikten av läkarinsatser i äldreården betonades för att motsvara ökande behov.

De förutsättningar, exempelvis individuella vårdplaner, som behövs för att underlätta korrekta vårdnivåbedömningar i akut skede, saknades i vissa fall. Detta arbete var då tvunget att göras i pandemins inledningsfas. Initialt förekom även att regionala och nationella direktiv förändrades innehållsmässigt med mycket korta tidsintervall vilket innebar en utmaning för att få en enhetlig tolkning.

Tillgången till läkare för individuella medicinska bedömningar jourtid under pandemins första månader varierade inom regionen. I alla länsdelar förstärktes läkarmedverkan. Detta skedde endera genom dubblering av bakjournlinjer eller genom förstärkning med mobila team.

1.1.3 Redovisning av åtgärder

Målbild

Avseende tillgången till läkare för individuell bedömning har regionen följande målbild:

- i normalfall skall boende på SÄBO och vårdtagare inom hemsjukvården kunna erbjudas individuell medicinsk bedömning genom läkarbesök och/eller digitalt möte om behov finns. Vid digitalt möte kan fysisk bedömning av sjuksköterska kompletteras med digital kontakt med läkare.
- hög kontinuitet i läkarkontakt skall eftersträvas.
- förutsättningar för vårdplanering och tydlig dokumentation skall finnas.
- arbetet på dagtid skall vara så väl genomfört och dokumenterat att behovet av läkarbedömning under jourtid minimeras.
- det ska finnas en tydlighet för i vilka situationer ett hembesök skall genomföras på jourtid, så att sjuksköterska och läkare i största möjliga mån är överens om behov av hembesök.

Följande åtgärder har vårdgivaren redan genomfört eller planerar att genomföra med anledning av IVO:s kritik

Tillgång till läkarresurs inom den kommunala hälso- och sjukvården regleras genom avtal mellan regionen och länets tolv kommuner. Regionens beställarfunktion reglerar vårdcentralernas åtagande i hälsovalsenshetens Krav- och Kvalitetsbok (KoK-boken). Normtiden för läkarmedverkan på SÄBO är i dagsläget angivet till 1 h/vecka per 10 boenden på SÄBO. Regionen via Hälsovalsensheten kommer under 2021 att göra en fördjupad analys av hur vi lever upp till nuvarande avtal, möjlighet till läkarkontinuitet samt tidsåtgång för läkarmedverkan inom SÄBO. Normtiden i avtal samt KoK-boken behöver med största sannolikhet öka för att bättre avspegla dagens behov.

Ny överenskommelse med länets kommuner avseende hälso- och sjukvård i hemmet är påbörjat i projektform. Det är ett omfattande arbete och beräknas vara klart december 2022.

Ett arbete med att ta fram en ny modell avseende läkarmedverkan inom kommunal hälso- och sjukvård har påbörjats. Detta inkluderar en modell för när hembesök på jourtid skall göras, och arbetsrutiner för hur samsyn kring behov av individuell bedömning jourtid ska uppnås. Kvalitetsindikatorer för god vård inom SÄBO ska tas fram och uppföljning av läkartillgång inom kommunal vård ska genomföras regelbundet.

Regionen har liksom stora delar av Sverige en brist på läkare med specialistkompetens inom allmänmedicin. Inom regionen finns idag ca 80 specialiseringstjänster (ST) inom allmänmedicin. Det reella behovet av antalet ST för att kunna säkra tillgången till kompetens i förhållande till behov behöver utredas. I detta behöver även möjlighet till förstärkt kompetensförsörjning med andra lämpliga specialistläkare såsom ex. geriatriker omfattas.

Regionen har påbörjat en förstärkning av hemsjukvård genom inrättandet av mobila närjsjukvårdsteam. Dessa team utgör främst en förlängning av den specialiserade vården ut i hemmen men kan även efterfrågas som stöd från primärvården.

1.2 Dokumentation

”Vidare är dokumentationen i flera fall bristfällig och IVO kan därför inte utifrån befintlig dokumentation fastställa att patienten/patienterna har fått en individuell läkarbedömning.”

1.2.1 Kommentar till IVO:s bedömning

Nuvarande lagstiftning försvårar en säker och effektiv vård. Regionen har liksom SKR framfört önskemål om en sammanhållen journalföring. Att det är tillåtet att dela information kring hälso- och sjukvård över huvudmannagränser innebär inte att det är särskilt enkelt i praktiken. I dagsläget har kommunerna läsbehörighet till regionens journaler via Nationell Patientöversikt (NPÖ) men är själva inte producenter. Då det i dagsläget saknas en sammanhållen journalföring för kommunal och regional vård innebär det en risk för motsägande uppgifter eller avsaknad av dokumentation.

Att information om individuell medicinsk bedömning av läkare inte finns journalfört är oacceptabelt och regionen instämmer på den punkten i IVO:s kritik.

1.2.2 Orsaksanalys

Ordinarie vårdssituation

Dagens samarbetsavtal mellan primärvård och kommunal vård ger begränsade förutsättningar att möta behoven inom äldreomsorgen, vad gäller tid både för individuella medicinska bedömningar och tid för dokumentation. Olika journalsystem

för dokumentation av den enskildes vård och behandling, samt oklara rutiner bidrar till otydlighet kring journalföring. NPÖ är ett webbaserat verktyg för sammanhållen journalföring. I dagsläget har kommunerna läsbehörighet till regionens journaler men är själva inte producenter i NPÖ. Detta medför att regionen inte har tillgång till kommunernas journalföring.

Regionens vårddokumentationssystem ger otillräckligt stöd för diagnossättning och uppföljning.

Covid-19-pandemin

På grund av tids- och resursbrist har viss dokumentation av läkarbedömning blivit summarisk eller överlåtit till ansvarig sjuksköterska inom kommunal vård. Vissa bedömningar har skett via telefon eller i samband med rond. Bedömningen kan ändå utgöra en individuell medicinsk bedömning om den baseras på medicinsk information i kombination med personlig kännedom om patienten. I enskild vårdsituation kan det uppstå otydligheter kring vem som dokumenterar och i vilket journalsystem dokumentation ska ske. Detta kan ha bidragit till utebliven dokumentation i vissa fall.

1.2.3 Redovisning av åtgärder

Målbild

Avseende dokumentation av individuella medicinska bedömningar har regionen följande målbild:

- Förutsättningar för att medicinska bedömningar, information och medicinska beslut alltid ska dokumenteras i enlighet med gällande lagstiftning ska finnas.

Följande åtgärder har vårdgivaren redan genomfört eller planerar att genomföra med anledning av IVO:s kritik

För att underlätta vårdcentralernas internkontroll av aktuella patienter med kronisk diagnos Z-768 (patient på ett boende) eller Z-769 (patient med beslut om hemsjukvård) har en översyn av diagnossättande inom SÄBO påbörjats. Genom en korrekt diagnossättning kan löpande statistikutskick till vårdcentralchefer genomföras gällande antal patienter och antal läkarbesök (hembesök) på vård- och omsorgsboende som respektive vårdcentral ansvarar för. Uppföljning av hembesök ska inkluderas i månatliga uppföljningsutskick till chefer.

Anpassningar pågår inom befintligt journalsystem, NCS-Cross, i dialog med Hälsovalsenheten. En ny anteckningstyp för "hembesök" med strukturerade sökord som guidar till ett rätt arbetssätt kring kommunikation, delaktighet, samråd och samverkan ska tas fram. Detta möjliggör en fortlöpande uppföljning genom

rapportering till verksamhetschefer kring antal hembesök samt en kontroll av antal dikterade anteckningar "hembesök" i förhållande till antal registrerade "hembesök" i kassafunktionen. Arbete med att implementera rutiner i vårddokumentationssystem kommer att genomföras under 2021.

Användandet av CFS (Clinical Frailty Scale) som mått på skörhet som del i en gemensam bedömningsmall, tydligare dokumentation och som stöd vid vårdnivåbeslut är initierat i form av ett kvalitetsprojekt. Fortsatt implementering av CFS planeras under 2021-22.

Stöd till verksamhetschefer för genomförandet av internkontroll är under utformning, vilket kommer att inkludera även ovan nämnda.

För ytterligare åtgärder vad gäller dokumentation var god se nedan.

2. Besluts punkt 2

"Äldre som bor på särskilt boende och deras närstående har inte fått information och gjorts delaktiga vad gäller vård och behandling vid misstänkt eller konstaterad covid-19."

2.1 Information

"Det har också förekommit att adekvat information inte har lämnats till patienten eller i förekommande fall till närstående."

2.1.1 Kommentar till IVO:s bedömning

Informationsöverföring är komplext och relationsberoende. Att medicinsk information förmedlas via flera aktörer ur det vårdteam som finns runt patient och närstående är naturligt och bidrar till god vård. Inför behandlingsbeslut eller vårdnivåbegränsningar behöver informationen inte bara vara begriplig och adekvat utan även upprepas och bearbetas för att stärka patient och närståendes förmåga att ta till sig information och vara delaktiga i vårdbeslut.

Detta sker i stor utsträckning inom regionen men behöver utvecklas. Att viktig medicinsk information ges enbart i andra hand, att läkare inte deltar i förmedlandet av viktig medicinsk information eller att informerande samtal inte dokumenteras är inte acceptabelt. Regionen instämmer i IVO:s kritik när det gäller dokumentation av dessa samtal.

2.1.2 Orsaksanalys

Ordinarie vårdssituation

Brister i läkarbemanning och vårdriktlinjer samt en normtid för läkarinsatser på SÄBO som inte motsvarar dagens behov har bidragit till ett arbetssätt som flyttat ett informationsansvar från läkare till sjuksköterska. Av IVO:s granskning, men också av regionens och Örebro kommuns egna genomgångar, framgår att sjuksköterskor många gånger är informationsbärare men att patient och närstående erbjuds läkarsamtal.

Covid-19-pandemin

Initialt i pandemin avråddes det från icke akuta fysiska möten av smittoskäl. Information gavs i vissa fall via telefon, eller via ansvarig sjuksköterska. Det minskade utrymmet för fysiska möten kan ha bidragit till sämre förutsättningar att ställa frågor och få kompletterande information. Det kan också ha bidragit till att dokumentation av given information ibland missades.

2.1.3 Redovisning av åtgärder

Målbild

Regionens målbild för att patienters, och i förekommande fall närståendes, rätt till adekvat information ska säkras är följande:

- information kring hälsotillstånd och planerad vård ska ges till patienter personcentrerat och utifrån ett teambaserat arbetssätt.
- utifrån patientens förutsättningar och önskan ska närstående få tillgång till information på likartat sätt
- informationen ska ges på ett sådant sätt att den främjar patientens och närståendes delaktighet i beslut kring vården.

Följande åtgärder har vårdgivaren redan genomfört eller planerar att genomföra med anledning av IVO:s kritik

Rutiner för arbetssätt kring rondarbete behöver förtydligas och tillämpas. Checklistor och dokumentationsverktyg skall tas fram för att säkra att medicinska beslut följs av en korrekt dokumentation. Information med hög medicinsk komplexitet eller som förväntas medföra medicinska följdfrågor ska ges av läkare. Rutiner och arbetssätt för hur och av vem information ska ges, ska tas fram och implementeras under 2021. En funktion ska tillsättas för prioritering av samordning, uppföljning och utveckling av äldrevårdsfrågor. Arbetet kan intensifieras när denna funktion är tillsatt.

2.2 Delaktighet

”Det har förekommit att läkare inte har samverkat med patient och om möjligt närstående vid planering och genomförande av vården.”

2.2.1 Kommentar till IVO:s bedömning

Regionen ser att patienters och närståendes delaktighet i vården varierat stort mellan olika enheter och olika tidpunkt. Stor delaktighet har eftersträvat, men har inte uppnåtts i den utsträckning som är önskvärt. Regionen instämmer därför i IVO:s kritik.

2.2.2 Orsaksanalys

Ordinarie vårdssituation

Brist på läkarbemanning, samt brist på kontinuitet och kompetens har i vissa fall bidragit till både bristande information och bristande delaktighet för patienter och närstående.

Covid-19-pandemin

Oro för smitta samt en ansträngd personalsituation har bidragit till medicinska prioriteringar som medfört att patienters och närståendes delaktighet i vissa fall blivit lidande.

2.2.3 Redovisning av åtgärder

Följande åtgärder har vårdgivaren redan genomfört eller planerar att genomföra med anledning av IVO:s kritik

Ett integrerat strukturerat omhändertagande av äldre, på engelska ”comprehensive geriatric assessment” (CGA) används inom den geriatriska slutenvården. Erfarenhetsutbyte kring detta är påbörjat och ett fortsatt arbete med multidisciplinärt omhändertagande, med patient och närstående som medaktörer i teamet, ska stärka patientens delaktighet i vården. En förutsättning är den resursförstärkning som nämnts ovan och som regleras i samverkansavtal. Implementering beräknas under 2021-22.

3. Besluts punkt 3

”Ställningstagande om och genomförande av vård i livets slutskede har inte skett i enlighet med gällande regelverk under covid-19 pandemin för äldre som bor på särskilt boende.”

3.1 Bristande dokumentation

”Av de journaler som IVO granskat framgår i flera fall mycket knapphändiga eller inga uppgifter om hur och på vilka grunder ställningstagande om vård i livets slutskede skett samt om vilken information som lämnats till och vilket samråd som skett med patienten och eventuella närstående.”

3.1.1 Kommentar till IVO:s bedömning

Det är i sammanhanget viktigt att poängtera att det av IVO:s granskning och regionens egen genomgång framgår genom intervjuer en bild av att beslut om palliativ vård alltid fattas av legitimerad läkare i samråd med ansvarig sjuksköterska. Vissa beslut var också fattade och dokumenterade innan pandemins start och dokumentationen finns därmed inte med i IVO:s granskning vilken begränsar sig till tidsperioden 1 februari – 1 juni 2020. Regionen instämmer dock i kritiken att dokumentationen av fattade beslut varit otillräcklig och i vissa fall saknats.

3.1.2 Orsaksanalys

Ordinarie vårdssituation

Gällande regelverk och rutiner för beslut om behandlingsbegränsningar och beslut om palliativ vård är inte tillräckligt kända i organisationen. Arbetsätt inom SÄBO innebär att läkare ofta har en konsultroll vilket gör att sjuksköterska blir informationsbärare och den som har en mer aktiv roll i mötet med patient och närstående.

Nuvarande journalsystem har begränsningar vad gäller dokumentationsstöd. De rutiner för arbete på SÄBO som finns utarbetade är inte i tillräcklig omfattning och rutinerna är inte tillräckligt kända.

Vården ges i samverkan mellan två huvudmän med olika dokumentationssystem, vilket innebär risk för missförstånd eller otydligheter kring vem som dokumenterar och var dokumentation ska ske.

Struktur för uppföljning och systematiskt kvalitetsarbete inom området är otillräckligt.

Covid-19-pandemin

De brister som förelegat under ordinarie vårdssituation tydliggjordes och förstärktes av en ökad arbetsbelastning under pandemin.

3.1.3 Redovisning av åtgärder

Målbild

Regionen har följande målbild för adekvat dokumentation av beslut om palliativ vård:

- rutiner för hur beslut om vård i livets slutskede, inklusive information och delaktighet, går till ska vara tydliga, tillgängliga och välkända.
- rutiner för hur dokumentation skall ske och stöd för att detta används i klinisk vardag skall finnas.
- läkare med ansvar på SÄBO ska vara väl förtrogna med dessa rutiner.
- det ska finnas ett väl utarbetat system för att följa upp hur rutinerna efterlevs.

Följande åtgärder har vårdgivaren redan genomfört eller planerar att genomföra med anledning av IVO:s kritik

Tid för läkare i paritet med behov behöver avsättas för uppdraget, var god se åtgärd ovan under punkt 1.1.3.

I pandemins inledning infördes en rutin för säkerställande av att individuella bedömningar gjordes tidigt. Denna rutin öppnade möjligheten för sjuksköterska att föra samtal med patient och närstående om palliativ vård. Detta har justerats för att säkerställa läkares medverkan vid dessa samtal.

Rutiner för arbete behöver ses över, revideras och kompletteras. Utifrån dessa kan stöd för arbetet i klinisk vardag tas fram. Struktur för uppföljning och kvalitetsutveckling behöver tas fram, däribland kvalitetsindikatorer.

Fortbildning kring medicinsk, juridisk och etisk kompetens för god palliativ vård ska förstärkas. Detta ska ske i samverkan med kommunal hälso- och sjukvård och involvera såväl läkare som verksamhetsledning inom primärvård. Insatser för att öka kunskap och medvetenhet kring gällande regelverk och rutiner för beslut om behandlingsbegränsningar och beslut om palliativ vård ska genomföras fortlöpande med start under 2021. Arbetet intensifieras när funktion för äldrevårdsfrågor är tillsatt.

3.2 Bristande processer och verksamhetssystem

”Regionen har inte uppfyllt kraven på fungerande processer och verksamhetssystem som skall säkra att författningen kan efterlevas och säkra verksamhetens kvalitet.”

3.2.1 Kommentar till IVO:s bedömning

Inom Region Örebro län finns en väl utvecklad organisation för samverkan mellan berörda huvudmän. Regionens 12 kommuner med sammanlagt 69 SÄBO samverkar

med både regional och privat primärvård, slutenvården samt hälso- och sjukvårdsgemensamma resurser så som vårdhygien och geriatrisk klinik. Sedan mars 2020 har samarbetet varit förstärkt både på länsnivå och på länsdelsnivå. Chefer och nyckelpersoner samt representant från Länsstyrelsen har haft regelbundna avstämningar 1-2 gånger per vecka och samma mötesfrekvens med länsdelsammansättning har träffats på länsdelsnivå. Vårdriktlinjer, gemensam hantering för att säkra tillgång till skyddsmaterial i länets kommuner, samarbete runt korttidsplatser för Covid-19-sjuka, undervisningsfilmer samt hjälp med personalförsörjning har lösts genom olika samarbetslösningar.

Det föreligger ett ansvar hos varje verksamhetschef att säkerställa att riktlinjer och författningar följs och att medarbetarna har den kompetens och de förutsättningar som krävs för att fullgöra uppdraget. Under pandemin har och är uppdateringar av gällande riktlinjer föränderliga vilket ställer stora krav på samtliga verksamhetsnivåer för att få till följsamhet. Regionen ser att verksamheterna inte i alla delar kunnat leva upp till detta ansvar och instämmer därför i IVO:s kritik.

3.2.2 Orsaksanalys

Ordinarie vårdssituation

Hälsovalsenheten i samverkan med kommunerna tar fram gemensamma riktlinjer, men struktur för hantering av rutiner, uppföljning och kvalitetsutveckling på verksamhetsnivå avseende äldrevården är otillräcklig.

Covid-19-pandemin

Brister i stöd för vårdprocesser i ordinarie vårdssituation tydliggjordes av den krissituation som pandemins inledande fas innebar.

3.2.3 Redovisning av åtgärder

Målbild

Regionen har följande målbild för processer och verksamhetssystem:

- det ska finnas länsövergripande system för uppföljning och kvalitetssäkring av regionens ansvar för att möta medicinska behov hos personer inom SÄBO.
- det stöd som varje verksamhetsområde behöver för att säkerställa och följa upp kvalitet i uppdraget ska finnas

Följande åtgärder har vårdgivaren redan genomfört eller planerar att genomföra med anledning av IVO:s kritik

Den 1 januari 2021 genomfördes en omfattande organisatorisk förändring inom Region Örebro län. Var god se inledningen. Ett syfte med detta är att få en sammanhållen primärvård vilket möjliggör ett länsövergripande system för uppföljning och kvalitetssäkring.

Åtgärderna för att nå den formulerade målbilden måste tas fram i samverkan mellan regionen och länets kommuner.

Ett nytt samverkansavtal mellan kommunerna avseende korttidsvård samt ett nytt samarbete med hjärt-lung-fysiologiska kliniken som säkrar tillgång till syrgaskoncentratorer dygnet runt, alla dagar i veckan, är upprättade.

Sedan november 2020 har regionen en plattform för läkare med medicinskt uppdrag på SÄBO eller i hemsjukvård. Denna består i en timmes digitalt möte per vecka där läkare från primärvården samt geriatriken och mobila team närvarar. Mötet är välbesökt och har blivit ett forum för informationsspridning, fortbildning och dialog.

Arbetet med en gemensam avvikelshantering mellan regionen och kommunerna är initierat.

Inom Kunskapsstyrningens nationella programområde (NPO) som rör äldres hälsa pågår arbetet med två personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp varav det ena handlar om palliativ vård. Lokal programområdesgrupp (LPO) är utsedd och arbetet lokalt är startat och beräknas kunna införas under 2022.

4. Besluts punkt 4

”Det går inte att följa vården och behandlingen till äldre som bor på särskilt boende som haft misstänkt eller konstaterad smitta av covid-19 pga. brister i primärvårdens patientjournaler.”

4.1.1 Kommentar till IVO:s bedömning

I avsaknad av en sammanhållen journalföring för kommunal och regional vård saknas förutsättningarna för en lättöverskådlig journalföring där den enskildes vård och behandling lätt kan följas. Då detta är ett nationellt problem behöver frågan prioriteras och lösas på nationell nivå. Det behövs en lagändring för att möjliggöra ett systematiskt kvalitetsarbete.

Att det förekommit att information om behandlingsbeslut, beslutsunderlag, information och samråd med patient och närstående samt individuell vårdplan inte

finns journalfört är trots det oacceptabelt och regionen instämmer därmed i IVO:s kritik.

4.1.2 Orsaksanalys

Ordinarie vådsituation

Den tid som finnas avsatt för läkare inom primärvården att genomföra medicinska bedömningar och dokumentation motsvarar inte behoven hos patienter inom SÄBO.

Journalsystemen och IT-stöd underlättar inte dokumentationen vare sig vad gäller innehåll eller genomförande.

Covid-19-pandemin

En pressad vådsituation skapade ytterligare brist på tid och resurser.

4.1.3 Redovisning av åtgärder

Målbild

Regionen har följande målbild för adekvat dokumentation:

- rutiner för hur dokumentation skall ske och stöd för att detta används i klinisk vardag skall finnas.
- läkare med ansvar på SÄBO ska vara väl förtrogna med dessa rutiner.
- det ska finnas ett väl utarbetat system för att följa upp hur rutinerna efterlevs.

Följande åtgärder har vårdgivaren redan genomfört eller planerar att genomföra med anledning av IVO:s kritik

Den länsgemensamma samverkansmodell (ViSam) som används inom delar av regionen ska utvecklas och spridas. Som del i denna ingår samverkan mellan slutenvården, Hälsovalsenheten, primärvården och kommunerna kring behandlingsbeslut, ”säker utskrivning” och SIP (samordnad individuell plan).

Journalsystemet är under utveckling. Nio regioner har genom SUSSA-samverkan upphandlat ett gemensamt vårdinformationssystem. Utvecklings- och anpassningsprocessen pågår och implementering är beräknad till 2023. I detta ingår att se över de dokumentationsstöd som behövs i journalsystemet för att säkra att relevant information dokumenteras och blir lättillgänglig och överskådlig för vårdgivare och vårdpersonal. Dokumentationsstöd för palliativa processer är under uppbyggnad.

En översyn av diagnossättning och sökord i nuvarande journalsystem NCS-Cross är påbörjad. Med en mer sammanhållen diagnossättning och sökordsandvändning kan uppföljning och kontroll av följsamhet till riktlinjer förbättras. Det är också en möjlighet att bättre följa tids- och volymsstatistik så att fortlöpande justeringar i avtal och normtid kan kopplas till behov inom äldreården.

Summering

Omfattande åtgärder är inledda för att möta de brister inom vård av äldre inom kommunal hälso- och sjukvård som pandemin synliggjort och IVO:s tillsyn påtalat. Ett antal åtgärder är initierade redan innan IVO-rapporten medan vissa startat eller planeras utifrån den kritik som IVO framför.

Sammanfattningsvis rör det sig om organisatoriska förändringar, översyn av avtal mellan regionala, privata och kommunala vårdgivare, utformning och implementering av gemensamma riktlinjer och förstärkning av fortbildningsinsatser. Det är verksamheternas ansvar att utifrån detta skapa arbetsrutiner som säkerställer att riktlinjer och lagstiftning följs. Uppföljning ska säkerställas genom förbättrade kvalitetsindikatorer och fortlöpande återkoppling kring utförda och dokumenterade vårdåtgärder. En funktion ska tillsättas för prioritering av samordning, uppföljning och utveckling av äldreårdsfrågor.

En intern genomgång av regionens och kommunernas avvikelser har inte visat samma bild som IVO-rapporten ger. Mycket få avvikelser har rapporterats kring vård av äldre med misstänkt eller bekräftad Covid-19. Genom en uppföljande enkät från regionen har sjuksköterskor inom SÄBO i länsdel Örebro och Söder tillfrågats om deras bild av läkartillgänglighet och medicinsk stöd. Där framkommer vissa problem med tillgänglighet framförallt jourtid, men också en majoritet som upplever samarbetet med regionen som mycket gott.

Regionen menar att huvuddelen av den vård och behandling som givits till äldre i samverkan med privata vårdgivare och regionens tolv kommuner är både god och säker. Regionen har dock inte på ett jämlikt sätt levererat en god vård till alla äldre inom SÄBO, vi har brustit i vår dokumentation och uppföljning och har därmed inte fullt ut fullgjort vår skyldighet som vårdgivare.

Regionen efterfrågar en nationell rekommendation om omfattningen av läkarinsatser vid SÄBO samt ett nationellt arbete med förutsättningar för en sammanhållen dokumentation kring vårdtagare inom SÄBO.

IVO:s tillsyn och beslut har diskuterats i ett flertal olika forum. De vårdenheter som omnämns i rapporten har fått möjlighet att diskutera rapporten. Regionen ser dock att dessa vårdenheter inte på något avgörande sätt skiljer sig i vårdkvalitet eller vårdrutin från övriga delar av regionen varför återkoppling kring rapporten sker brett till hela organisationen.

14

Revidering av det nationella
systemet för tandläkares
specialisttjänstgöring

21RS7662

Tjänsteställe, handläggare
Tandvårdsenheten, Jenny Wiik

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS7662

Organ
Regionstyrelsen

Revidering av det nationella systemet för tandläkares specialittjänstgöring

Förslag till beslut

Regionstyrelsens beslutar

att godkänna det reviderade systemet för tandläkares specialiseringstjänstgöring.

Sammanfattning

Regionerna har ansvar för tandläkarnas specialiseringstjänstgöring inklusive dess finansiering.

Nuvarande system behöver nu revideras till dagens kontext i syfte att möjliggöra att regionerna får större utväxling av sin finansiering till systemet. Revideringen ska även syfta till att överensstämma med Socialstyrelsens nya föreskrifter.

Genom ett antal justeringar kan systemet anpassas till dagens situation. Förslagen på justeringar beskrivs i meddelandet från styrelsen för Sveriges kommuner och regioner som bifogas ärendet.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutsförslaget medför inga sådana konsekvenser.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutsförslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Uppföljning

Uppföljning av specialiseringstjänstgöringen för tandläkare kommer att följas upp i överenskommelsen mellan Regionstyrelsen och Folkvandvårdsnämnden som berör detta uppdrag.

Tjänsteställe, handläggare
Tandvårdsenheten, Jenny Wiik

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS7662

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionstyrelsen den 27 oktober 2021.
Meddelande från Styrelsen för Sveriges kommuner och regioner (SKR) om
Revidering av det nationella systemet för tandläkares specialiseringstjänstgöring.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Folktandvården
Folktandvårdsnämnden
Sveriges Kommuner och Regioner

2021-06-18

Regionstyrelserna

Revidering av det nationella systemet för tandläkares specialiseringstjänstgöring

Ärendenr: 20/01518

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har vid sammanträde den 18 juni 2021 beslutat

att rekommendera regionerna att var och en för sin del godkänna det reviderade systemet för tandläkares specialiseringstjänstgöring.

Sammanfattning

Regionerna har ansvar för tandläkarnas specialiseringstjänstgöring inklusive dess finansiering. Systemet har reviderats under årens lopp, senast 2004 och nu behöver det ske igen. Revideringen syftar till att uppdatera systemet till dagens kontext så att det dels är i linje med nya föreskrifter på området, dels möjliggör att regionerna får större utväxling av sin finansiering av systemet. Genom ett antal justeringar kan systemet anpassas till dagens situation. Dessa är följande:

- Varje region föreslås inrätta NSATS-tjänster motsvarande sin egen finansiering i systemet, med nationellt sökbara tjänster med placeringsort i den egna regionen.
- De nuvarande gränsdragningarna för regional samverkan runt ST-utbildningen (RSATS-områden) justeras för att samarbetena i största möjliga mån skall följa hälso- och sjukvårdens samverkansregioner.
- Tolv nationella ST-platser i orofacial medicin¹ som finansierats gemensamt via interimistiskt ställningstagande av regiondirektörerna permanentas.
- Den nationella samordningsgruppen för tandläkarnas specialiseringstjänstgöring, NSATS, föreslås ansvara för att genomförandeplan, övergångsregler och övriga rutiner och stöd för verkställande av de föreslagna förändringarna tas fram.
- Det reviderade systemet föreslås träda i kraft senast den 1 januari 2023.

---

¹ Orofacial medicin eller medicinsk tandvård är den specialitet inom tandvården som behandlar patienter där den medicinska diagnosen kräver särskild medicinsk kompetens. Exempelvis vuxna patienter med komplicerade medicinska tillstånd eller någon form av fysisk eller psykisk funktionsnedsättning.

Bakgrund

Nuvarande system

Regionerna har sedan början av 1990-talet ansvaret för tandläkarnas specialistutbildning. I detta ansvar ingår den offentligt drivna vårdens, universitetens och privattandvårdens behov av specialiseringstjänstgöring. Dåvarande Landstingsförbundets styrelse beslutade i mars 1995 att rekommendera att specialiseringstjänstgöringen för tandläkare skulle finansieras gemensamt av landstingen. Härigenom föddes ett nationellt landstingsfinansierat system.

Stockholms läns landsting lämnade 2001 den nationella finansieringen vilket var ett av skälen till att en översyn av systemet gjordes 2003. Nuvarande system antogs av landstingen via rekommendation från Landstingsförbundets styrelse hösten 2004 (Dnr Lf 0159/03). Stockholm läns landsting anslöt sig då åter. Samtidigt beslutades vilka landsting som skulle utbilda de nationellt finansierade platserna, vilka kom att bli dagens s.k. kunskapsnoder.

Konsekvensen av 2004 års revidering innebar att en nationell finansieringsmodell för nationella utbildningsplatser, s.k. NSATS-platser, togs fram som innebar att regionerna bidrar finansiellt i relation till sin befolkningsstorlek. Antalet utbildningsplatser fastställdes vid beslutet, likaså ersättningen för varje plats. Som ett följdbeslut bildades SATS, numera NSATS (Nationella samordningsgruppen för tandläkarnas specialiseringstjänstgöring) som står för det nationella perspektivet och fem RSATS (Regionala samordningsgrupper för tandläkarnas specialiseringstjänstgöring) som står för de regionala perspektiven.

Varje år indexuppräknar SKR ersättningen för de nationella platserna som underlag för regionernas mellanregionala ersättningar.

NSATS sammansättning är

- två representanter från vardera Norra, Östra, Västra och Södra RSATS
- tre representanter från Mellersta RSATS (på grund av dess storlek)
- en representant för fakulteterna
- en representant från SKR
- en representant från Socialstyrelsen
- en representant för studierektorerna.

De fem RSATS-områdena är idag

- Norra ST-regionen (Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Västernorrland)
- Mellersta ST-regionen (Uppsala, Sörmland, Östergötland, Jönköping, Värmland, Örebro, Västmanland, Dalarna, Gävleborg)
- Östra ST-regionen (Stockholm, Gotland)
- Västra ST-regionen (Västra Götaland)
- Södra ST-regionen (Kronoberg, Kalmar, Blekinge, Skåne, Halland).

Medlemmarna i RSATS består av representanter för

- regionernas beställare

- Folktandvården
- lärosätena (Umeå, Stockholm, Göteborg och Malmö)
- privattandvården (där de utsett en representant)
- studierektoreorna.

Specialisttandvårdens uppdrag

Huvuddelen av den tandvård som utförs inom tandvårdsstödet är allmäntandvård. Vården bedrivs vid Folktandvårdens kliniker och privata mottagningar. Ett entydigt gränssnitt mellan allmän- och specialisttandvård finns inte utan kan beskrivas som en kompetensnivå. Ovan denna nivå är det relevant att allmäntandvården remitterar till specialisttandvården. Den allmänpraktiserande tandläkarens kompetensnivå varierar mellan olika specialiteter. När gränsnivån inte uppnås ska i första hand patienten hänvisas till allmäntandvården.

Specialisttandvårdens huvudsakliga uppgifter är att

- behandla patienter som remitteras från allmäntandvården
- vara odontologisk remissinstans till sjukvården
- förmedla kunskap till allmäntandvården
- bedriva utvecklingsarbete och forskning.

Dessutom behöver även tandläkarutbildningarna vid universiteten specialister som lärare och forskare. Specialister är även verksamma inom myndigheter och organisationer. Av tandläkarna är cirka 12 % specialister. Detta är en markant skillnad i jämförelse med läkarna, vilket har sin förklaring i att allmäntandvård, till skillnad från allmänmedicin, inte är en specialitet.

Den tandläkare som vill uppnå specialistkompetens ska utöva allmän tandläkarpraktik under minst två år efter att ha fått sin legitimation. Tandläkaren ska därefter förvärva de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som föreskrivs för specialistkompetens genom specialiseringstjänstgöring under minst tre år. Den ska fullgöras genom tjänstgöring som tandläkare under handledning och genom deltagande i kompletterande utbildning. Meriter från utbildning på forskarnivå får tillgodoräknas.

Nya föreskrifter – nya förutsättningar – ny revidering

Den 1 juni 2018 trädde Socialstyrelsens nya föreskrifter ikraft avseende tandläkares specialisttjänstgöring, HSLF-FS 2017:77. Föreskriften anger tydligt att det är en målstyrd tjänstgöring med utbildningsinslag. En nyhet är att ansvarsfördelningen ändrats vad gäller handledning, innebärande att den huvudansvarige handledaren ska vara verksam vid den klinik där utbildningen genomförs, vilket inte funnits tidigare. I och med denna förändring av handledarfunktionen öppnas möjligheter att bedriva utbildning på fler kliniker än tidigare.

De nya föreskrifterna pekade även ut behovet av att en ny specialitet för tandläkare inrättas, orofacial medicin. Den 15 mars 2019 ställde sig därför regiondirektörsnätverket bakom ett förslag att interimistiskt inrätta och finansiera tolv nya platser för ändamålet, men lyfte samtidigt med detta behov av att göra en genomlysning av

dagens finansieringsmodell runt tandläkarnas ST-utbildning.

Genomlysningen genomfördes i utredningsform av en utsedd arbetsgrupp med referensgrupp med ledamöter/representanter från Folk tandvården, Privattandvården, regionernas beställarenheter och studierektorsgruppen för tandläkarnas ST-utbildning samt SKR. Uppdragsgivare för regiondirektörernas räkning var tandvårdsdirektör Agnetha Bartoll och projektledare för arbetet var Per Tidehag, båda från Region Jönköpings län.

Under utredningen träffade arbetsgruppen olika grupperingar, däribland SKR:s tandvårdsnätverk, Folk tandvårdsföreningen, NSATS-gruppen liksom enskilda intervjuer med tandvårdschefer/-direktörer från huvuddelen av de 21 regionerna, samt dekaner/prefekter vid tandläkarutbildningar.

Arbetsgruppens slutrapport innehöll beskrivningar av tandvårdsmarknaden, analyser och ett antal förslag, bl.a. tre alternativ; behålla nuvarande system intakt, avveckla det eller modifiera det. Den redovisades för regiondirektörerna i samband med nätverksmötet den 25 september 2020. I samband med behandlingen i nätverket gavs även ett tilläggsuppdrag att komplettera, utreda och ge förslag på hantering av de tolv nya utbildningsplatserna, med mera.

Arbetsgruppens överväganden och förslag

Den 27 november 2020 presenterades de två rapporterna samlat för regiondirektörerna. Sammantaget anser den helt övervägande majoriteten av de personer som arbetsgruppen intervjuat att NSATS är väletablerat och även fortsättningsvis bör vara en sammanhållande nationell kraft, för att ge förutsättningar för en högkvalitativ specialistutbildning av tandläkare med en regional spridning av utbildningarna och bra rekryteringsförutsättningar för regionerna.

Ett missnöje finns dock hos några företrädare för de regioner som inte har en nationellt utsedd utbildningsnod eftersom det upplevs svårt att rekrytera solidariskt finansierade examinerade specialisttandläkare från utbildningsnoderna och man upplever därmed att man inte får ut tillräckligt mycket av insatta resurser i systemet. Totalt är antalet ST-tandläkare i Sverige ungefär lika stort som antalet ST-läkare i en normalstor svensk region, cirka 230.

Detta gör att det finns all anledning att fortsatt ha ett nationellt perspektiv på tandläkarnas ST-utbildning. Utöver de tre regionerna med störst befolkning är bedömningen att de samlade förutsättningarna för att helt på egen hand bedriva specialistutbildning saknas i regionerna.

De förslag från arbetsgruppen som regiondirektörerna ställde sig bakom redovisas och motiveras nedan.

- *Förslag:* Nuvarande system modifieras så att varje region föreslås inrätta NSATS-tjänster motsvarande sin egen finansiering i systemet, med nationellt sökbara tjänster med placeringsort i den egna regionen.

Motiv: De nya föreskrifterna avseende tandläkares specialisttjänstgöring (HSLF-FS 2017:77) innebär att huvudansvarig handledare finns där merparten av den kliniska tjänstgöringen genomförs, till skillnad från tidigare där praxis var att huvudhandledare var en disputerad specialist som inte nödvändigtvis ledde den dagliga kliniska handledningen. Det är angeläget att utbildning också bedrivs på kliniker utanför utbildningsnoderna för att säkra kompetensförsörjning i hela riket och för att ta tillvara utbildningskapacitet. Detta bidrar också till att skapa legitimitet för NSATS-systemet.

Förslaget har brett stöd i Folktandvårdsledningarna, SKR:s tandvårdsnätverk, NSATS, utredningens referensgrupp och övriga som varit involverade och kunnat ta del av utredningsarbetet.

Valet av specialitet beslutas av den egna regionen men bör föregås av en övergripande behovsdiskussion inom den egna RSATS-gruppen. Det är då önskvärt att respektive RSATS-område skapar nätverk inom och mellan ämnenas handledare för att stödja och underlätta handledningen. För att säkerställa att kompetens finns och utvecklas över hela landet är det viktigt att samverkan i första hand sker inom respektive RSATS-område men att nätverken även stärks nationellt framförallt inom ämnena. Om en region väljer att inrätta en ST-tjänst i en specialitet där man saknar egen huvudansvarig handledare, utannonseras tjänsten på samma sätt men med placeringsort vid någon av de utbildningsnoder som finns inom RSATS-området.

I de fall där utbildningskliniken har behov av att den teoretiska delen av utbildningen genomförs vid annan klinik bör detta göras vid kunskapsnod inom det egna RSATS-området. På motsvarande sätt är det önskvärt att kunskapsnoden involverar huvudansvariga handledare på andra kliniker i RSATS-området i nätverkskonstellationer för att ta tillvara den kunskap som finns utanför själva noden.

För att ytterligare stärka samarbetet är det önskvärt att planering och utbildning av s.k. uppdragsutbildningstjänster i möjligaste mån därför sker inom eget RSATS-område.

- *Förslag:* De nuvarande gränsdragningarna för regional samverkan runt ST-utbildningen, RSATS-områdena, ska i största möjliga mån följa hälso- och sjukvårdens samverkansregioner.

Motiv: Mellanregional samverkan i tandvården bör inte följa en annan logik än för hälso- och sjukvården. Genom justeringen kan på sikt synergier, planering och samverkan med hälso- och sjukvården stödjas.

Konsekvensen blir att Mellersta och Södra RSATS ändras. Uppsala-Örebro samverkansregion (Värmland, Dalarna, Västmanland, Sörmland, Örebro, Uppsala och Gävleborg), Sydöstra samverkansregionen (Östergötland, Kalmar, Jönköping) och Södra samverkansregionen (Blekinge, Kronoberg,

Halland och Skåne) blir nybildade RSATS-regioner, d.v.s. totalt fem RSATS blir sex. Samverkansformerna i Södra RSATS mellan de ingående regionerna och Odontologiska fakulteten vid Malmö universitet är annorlunda än i de övriga RSATS-regionerna. Med hänvisning till HSLF-FS 2017:77 kommer de samverkansformerna att behöva justeras, vilket är en intern fråga för Södra RSATS.

- *Förslag:* De tolv nya platserna i orofacial medicin permanentas.

Motiv: Platserna utgör 15% av det totala antalet NSATS-platser. De motsvarar inte behovet vilket är betydligt större och kompletteras därför idag av uppdragsutbildningar i regionernas regi. I den reviderade modellen förfogar regionerna själva över det totala antalet platser, genom en kombination av nationellt finansierade platser och uppdragsplatser. Förändringar av antalet platser blir därmed ett nollsummespel.

- *Förslag:* Framtagande av genomförandeplan.

Motiv: Följdnkonsekvenser av förslagen ovan och Socialstyrelsens reviderade föreskrifter och allmänna råd om tandläkarnas specialiseringstjänstgöring, blir att prissättningen av den teoretiska delen av ST-utbildningen behöver ses över. En referensprislista behöver tas fram och det behövs enhetliga rutiner vid val av examinator och vid examination, bl.a. en större förutsägbarhet vid val av examinator för att motverka jäv. Betalningsmodellen behöver justeras, likaså NSATS reglemente. Nationella samordningsgruppen, NSATS, föreslås ansvara för detta, med lämplig kompetens från regionerna.

- *Förslag:* Det reviderade systemet föreslås träda i kraft senast den 1 januari 2023.

Motiv: Även om förslagen stöds och är efterfrågade av många i tandvården krävs en viss planeringshorisont. Regionerna behöver hösten 2021 för att för sin del ställa sig bakom rekommendationen och genomförandeplanens alla delar behöver genomarbetas och förankras. Av hänsyn till lokal planering, budgetprocesser och behov av smidig, ordnad övergång har den bortre tidsgränsen för genomförandet satts till den 1 januari 2023. Vissa enklare delar i genomförandet kan sannolikt tidigareläggas.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Knappe
Ordförande

15

**Ansökan som Leverantör
inom LOV psykoterapi**

21RS7175

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård , Mikael Johansson

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS7175

Organ
Regionstyrelsen

Ansökan som Leverantör inom LOV psykoterapi

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna ansökan från Familjeterapeuterna Syd AB om att bedriva psykoterapi inom Lag om valfrihetssystem, LOV, i länet enligt förfrågningsunderlaget vid mottagning i Örebro samt

att ge regiondirektören i uppdrag att teckna avtal med Familjeterapeuterna Syd AB.

Sammanfattning

Region Örebro län har utifrån lag om valfrihetssystem (LOV) beslutat att från och med 2014 ge en specificerad målgrupp inom den psykiatriska specialistvården möjlighet att fritt välja mellan regionanställda och privata psykoterapeuter som efter godkännande utifrån ställda krav erhållit kontrakt med Region Örebro län om att bedriva psykoterapi inom ramen för LOV. Alla vårdgivare som uppfyller ställda kriterier i förfrågningsunderlaget har rätt att bedriva psykoterapi i länet med ersättning från Region Örebro län. Förfrågningsunderlaget avser tilldelning av kontrakt enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem.

Familjeterapeuterna SYD (organisationsnummer 556914-8686) har ansökt om att få bedriva psykoterapi inom LOV Örebro län. Verksamhetsansvarig för leverantören är präst och legitimerad psykoterapeut, men saknar individualterapeutisk inriktning och kan därför inte bli aktuell som psykoterapeut inom uppdraget. Däremot har vederbörande en anställd person, med rätt kompetens och lång erfarenhet från Barn- och ungdomspsykiatris öppenvård i Region Jönköpings län. I och med detta så uppfyller Leverantören samtliga kompetenskrav för vårdåtagandet. Mottagningen kommer att bedrivas

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Karolina Stridh

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS7175

på Nygatan 15, Örebro och kommer att vara öppen måndagar - fredagar klockan 08.00-21.00.

Bedömning

Ansökan med samtliga handlingar, inklusive begärda kompletteringar, har granskats utifrån kraven i förfrågningsunderlaget. Bedömningen är att Familjecentralen uppfyller kraven för att bedriva psykoterapi inom LOV i Örebro län.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet ger inga konsekvenser på miljön utöver det som sker idag. Beslutet väntas inte heller ge några konsekvenser för barn då beslutet omfattar åldersgrupper över 18 år.

Ekonomiska konsekvenser

Ett beslut om godkännande att få bedriva psykoterapi inom lag om valfrihets-system (LOV) Örebro län medför ökad tillgänglighet till psykoterapi för den definierade målgruppen.

Uppföljning

Hälsovalsenheten följer upp avtalet.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionstyrelsen den 27 oktober 2021.

Ansökan

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionkansliet – Staben Hälso- och sjukvård

ANSÖKAN OM GODKÄNNANDE AV PSYKOTERAPI INOM LOV ÖREBRO LÄN

Ansökan kan delvis fyllas i elektroniskt men måste skrivas ut för underskrift.

Efterfrågade uppgifter och intyg ska biläggas ansökan.

Ansökan med bilagor lämnas eller skickas till Hälsovalsenheten, Region Örebro län. Märk kuvertet med "LOV Psykoterapi".

Om Leverantören avser att ansöka om godkännande för flera mottagningar lämnas en ansökan per mottagning.

Leverantör som ansöker om godkännande

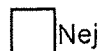
Företagsnamn	Familjeterapeuterna Syd
Organisationsnummer*	556914-8686
Postadress	Djäknegatan 2
Postnummer och ort	211 35 Malmö
Telefonnummer	040-78211
Faxnummer	
E-postadress	info@familjeterapeuterna.com
Webbadress	familjeterapeuterna.com
Plus/bankgironummer	██████████
Kontaktperson	Johan Hagström
Telefonnummer (direkt)	██████████
E-postadress (direkt)	██

*Organisationsnummer:

- För aktiebolag uppges organisationsnummer
- För handels- och kommanditbolag uppges dels bolagets organisationsnummer och dels deltagarnas organisations- eller personnummer
- För enskild firma uppges personnummer

Undertecknande leverantör har tagit del av förfrågningsunderlag med bilagor inklusive kontraktsmallen och accepterar de krav och villkor som framgår där.

Krav accepteras

Anm

Lokalisering

Leverantören ska ange adress där mottagningen planeras vara lokaliserad.

Nygatan 15
702 10 Örebro

Planerad driftstart

Leverantören ska ange planerad driftstart.

2021 _11_ _01_

Öppettider

Leverantören ska ange öppettider för veckans vardagar nedan.

08.00-21.00

Ledning och verksamhetschef

Namn på verksamhetschef	Personnummer
Johan Hagström	[REDACTED]

Underleverantörer

Leverantören ska lämna uppgift om samtliga underleverantörer.

Namn på underleverantörer	Organisationsnummer/Personnummer

Namn och personnummer på aktuell psykoterapeut

Leverantören ska ange vilken/vilka psykoterapeuter som är aktuella för uppdraget.

Namn på psykoterapeut	Personnummer
Inga-Lill Jonsson Teneryd	[REDACTED]

Uppgifter och intyg avseende psykoterapeut

Nedanstående uppgifter ska bifogas ansökan för varje aktuell psykoterapeut:

1. Kopia av giltig legitimation som psykoterapeut utfärdad av Socialstyrelsen.
2. Psykoterapeutens grundutbildning (dvs grundyrke).
3. Handlingar/dokument som styrker yrkeserfarenhet för berörd psykoterapeut.
Aktuell psykoterapeut för uppdraget enligt avtalet har minst tre (3) års klinisk erfarenhet som legitimerad psykoterapeut under de senaste fem (5) åren innan ansökan inlämnats. Till ansökan ska handlingar/dokument bifogas som styrker yrkeserfarenhet för berörd psykoterapeut.
4. Presentation som patienten kan använda som stöd vid valet av psykoterapeut.
Presentationen ska innehålla rubrikerna:
  - Kortpersonligpresentation
  - Yrkeserfarenhet
  - Presentation av den behandling psykoterapeuten utför och vilka problem/symtom/tillstånd samt målgrupp (vuxen/barn) som psykoterapeuten är specialiserad att arbeta kring.

Presentationen får inte överstiga 100 ord per rubrik. Informationen ska vara saklig, relevant och lättförståelig.

Verksamhetsidé

Leverantören ska beskriva sin verksamhetsidé enligt Förfrågningsunderlag punkt 2.5. Beskrivningen ska bifogas ansökan.

Avvikelsehantering

Leverantören ska redovisa rutiner för avvikelsehantering enligt Förfrågningsunderlag punkt 3.8.3.

Rutinbeskrivning ska bifogas ansökan.

Intyg från myndigheter

Följande handlingar ska bifogas ansökan:

Utländsk leverantör ska insända motsvarande dokumentation som intyg på att denna fullgjort i hemlandet föreskrivna registreringar och betalningar.

1. Kopia på vid ansökan gällande **registreringsbevis** utfärdat av behörig officiell myndighet (i Sverige Bolagsverket), högst sex månader gammalt. (Kravet gäller inte för enskild firma).
2. "Begäran om upplysningar vid offentlig upphandling", **Skatteverkets blankett SKV 4820**. Den ska vara ifylld av Skattemyndigheten. Intyget ska inte vara äldre än tre (3) månader. Gäller ej nybildat företag.
3. Kopia på bevis om att sökande ej återfinns i Näringsförbudsregistret.
4. Registerutdrag enligt anmälan gjord till Inspektionen för vård och omsorg i enlighet med Patientsäkerhetslag 2 kap. 1-3 §§. För nystartat företag eller företag under bildanderäcker att till ansökan bifoga en kopia på anmälan till Inspektionen för vård och omsorg.

Finansiell och ekonomisk ställning

Följande handlingar ska bifogas ansökan:

1. Årsredovisning med revisionsberättelse.
Leverantör som inte är skyldig att upprätta årsredovisning/årsbokslut ska visa att företaget har en stabil ekonomisk bas genom att tillhandahålla resultaträkning och balansräkning eller på begäran lämna referens till bank eller annan finansiär.
2. Leverantör som har ett nystartat företag ska visa att företaget har en stabil ekonomisk bas genom att redovisa aktiekapital/annat, eller på begäran tillhandahålla en finansiell säkerhet (t.ex. lämna bankgaranti eller koncerngaranti) samt på begäran kunna redovisa referens till bank eller annan finansiär.

Ansökan

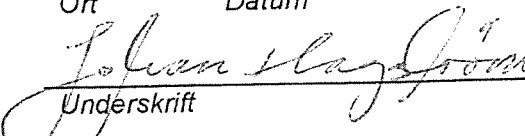
Leverantören ska lämna kompletterande upplysningar och medverka vid dialogmöten om regionen så begär, samt visa aktuell lokal för uppdraget.

Undertecknad Leverantör försäkrar regionen att Leverantören är medveten om att Beställaren kan återkalla godkännandet för en mottagning om Leverantören inte uppfyller villkoren för att bedriva mottagningen.

Stockholm

28/ 9 - 2021

Ort Datum

Underskrift

Johan Hagström

Namnförtydligande (firmatecknare)

 johan@familjeterapeuterna.com

Kontaktuppgifter (telefon och e-post)

Om Leverantören som ansöker om godkännande inte har möjlighet att i samband med ansökan redovisa samtliga begärda uppgifter ska det till ansökan bifogas en redogörelse för orsaken till detta och en plan för när handlingarna kommer att kompletteras. Ett beslut kommer att fattas om godkännande när Leverantören kompletterat med samtliga handlingar. Om Leverantören inte inom tre månader kan visa att återstående krav är uppfyllda kommer ett beslut om att inte bifalla ansökan att fattas. Beslut kommer att skickas ut inom 3 månader från det att ansökan kommit in till regionen.

Region Örebro län

Hälsovalsenheten

Box 1613

701 16 ÖREBRO

Besöksadress:

Regionkansliet

Eklundavägen 11, Örebro.

Eventuella frågor angående denna upphandling ska ske skriftligen eller genom e-post till:
Karolina.stridh@regionorebrolan.se

16

**Prislista för allmäntandvård,
specialisttandvård och
frisktandvård år 2022**

21RS6544

Tjänsteställe, handläggare
Ärende- och utredningsgruppen Hälso- och
sjukvårdsförvaltningen, Ted Rylander

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS6544

Organ
Regionstyrelsen

Prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård år 2022

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att godkänna redovisat förslag till prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård som ska gälla från och med 15 januari 2022, samt

att ge folktandvårdsnämnden mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor i samband med kampanjer och liknande.

Sammanfattning

Folktandvården redovisar ett förslag till ny prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård som ska gälla från och med 15 januari 2022. Folktandvårdens prislista fastställs av regionfullmäktige och baseras på självkostnadsberäkningar på åtgärdsnivå. Prislistan innehåller cirka 250 åtgärder och omfattar all tandvård från undersökningar, röntgendiagnostik, sjukdomsbehandling, fyllningar till protetisk tandvård och implantat. Utgångspunkten är att alla verksamhetsgrenar inom Folktandvården ska bära sina egna kostnader och Folktandvården har för detta ändamål tagit fram en självkostnadsberäkningsmodell som baseras på tidsåtgång och materialförbrukning. Denna modell används vid beräkning av prisnivåer för respektive åtgärd. Subventioner mellan exempelvis barntandvård och vuxentandvård får inte förekomma. Det finns även krav på transparens i bestämmelserna om särredovisning som innebär att varje verksamhetsgren måste kunna redovisa sina egna intäkter och kostnader. Särredovisningen är en del av årsbokslutet för Region Örebro län.

Folktandvården har i arbetet med förslag till ny prislista beaktat förhållandet till prisnivåerna hos landets övriga Folktandvårdsorganisationer och regioner samt

Tjänsteställe, handläggare
Ärende- och utredningsgruppen Hälso- och
sjukvårdsförvaltningen, Ted Rylander

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS6544

också de justerade nivåerna för referenspriserna som ingår i den statliga tandvårdsförsäkringen. Referenspriserna är statens riktpreis för storleken på den statliga subventionen för tandvård. Referenspriserna kommer att justeras upp med i genomsnitt 2,32 procent från och med januari 2022.

De senaste tre åren har justeringen av priserna för Folktandvården i Region Örebro län legat på nivå 1,5-1,9 procent, vilket har medfört att prisnivåerna för Folktandvården Region Örebro län numera harmoniserar med det nationella medianpriset för de åtgärder som ingår i den statliga tandvårdsförsäkringen.

Förslaget till ny prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård innebär en genomsnittlig höjning för alla åtgärder på 1,6 procent. Folktandvårdsnämnden ges också mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor i samband med kampanjer och liknande.

Beredning

Folktandvårdsnämnden behandlade ärendet den 4 oktober 2021.

Folktandvårdsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att godkänna redovisat förslag till prislista för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård som ska gälla från och med den 15 januari 2022, samt att ge folktandvårdsnämnden mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor i samband med kampanjer och liknande.

Bedömning

Se bilagd prislista och PM om principer och utgångspunkter.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

De nya prislistorna för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård förväntas inte ge några konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär att priserna för allmäntandvård, specialisttandvård och frisktandvård justeras upp med i genomsnitt 1,6 procent. Prislistan föreslås gälla från och med 15 januari 2022.

Tjänsteställe, handläggare
Ärende- och utredningsgruppen Hälso- och
sjukvårdsförvaltningen, Ted Rylander

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS6544

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionstyrelsen den 27 oktober 2021.

Förslag till ny prislista för Folktandvården 2022 samt bilaga med
prisjämförelser med andra regioner-landsting inför prislista 2022.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

Förslag prislista Folk tandvården Region Örebro län 2022-01-15

Ref.pris: Referenspris FTV pris: Folk tandvårdens pris

Specialistpris:

Ref.pris specialist: Referenspris för specialisttandvård

Pris för patient remitterad till specialist

Nya referenspriser och förslag nya priser

Åtgärds kod	Typ av behandling	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris
100 Undersökningsåtgärder, riskbedömning och hälsofrämjande åtgärder									
101	Basundersökning, tandläkare	885	960			900	990		
101n	Basundersökning, tandläkare, nyinflyttad	885	740			900	740		
101u	Basundersökning, tandläkare, student	885	740			900	740		
101x	Basundersökning, tandläkare (kampanj)	885	740			900	740		
103	Kompletterande eller akut undersökning, tandläkare	385	590	490	715	390	590	500	715
103e	Kompletterande eller akut undersökning, tandläkare, enkel	385	280	490	380	390	290	500	390
107	Omfattande undersökning, tandläkare	1 090	1 165	1 645	2 080	1 110	1 190	1 670	2 110
108	Utredning inklusive undersökning, tandläkare	1 775	2 090	2 630	3 080	1 805	2 090	2 665	3 080
111	Basundersökning, tandhygienist	675	760			690	775		
111u	Basundersökning, tandhygienist, student	675	600			690	600		
112	Basundersökning med fullständig parodontal undersökning, tandhygienist	875	950			895	970		
112u	Basundersökning med fullständig parodontal undersökning, thyg, student	875	700			895	700		
113	Akut eller annan undersökning, tandhygienist	285	325			290	330		
114	Fullständig parodontal undersökning eller fördjupad kariesutredning,	535	665			550	670		
115	Konsultation specialisttandvård			utförs endast hos specialist	965	1 130		utförs endast hos specialist	980
116	Konsultation specialisttandvård, omfattande			utförs endast hos specialist	1 875	2 450		utförs endast hos specialist	1 900
Åtgärder för berättigad röntgenundersökning									
121	Röntgenundersökning, en bild, eller flera bilder av en tandposition	60	90	100	120	60	90	100	120
123	Röntgenundersökning, helstatus	835	880	1 280	1 440	850	895	1 300	1 455
124	Panoramaröntgenundersökning	540	680	865	1 095	550	690	875	1 105
125	Röntgenundersökning, extraoral	530	530	1 000	1 080	540	540	1 015	1 095
126	Röntgenundersökning, omfattande	1 020	1 020	1 695	1 740	1 035	1 035	1 720	1 765
127	Röntgenundersökning, delstatus	200	285	350	405	205	290	355	410
128	Röntgenundersökning, större delstatus	345	455	525	625	350	460	535	635
Åtgärder för berättigad tomografiundersökning									
131	Tomografiundersökning, en kvadrant eller tandposition 3-3	1 020		utförs endast hos specialist	1 290	2 255	1 035	utförs endast hos specialist	1 310
132	Tomografiundersökning, två kvadranter eller sinus	1 310		utförs endast hos specialist	1 745	2 510	1 335	utförs endast hos specialist	1 770
133	Tomografiundersökning, tre kvadranter eller käkleder	1 605		utförs endast hos specialist	2 380	2 770	1 635	utförs endast hos specialist	2 415
134	Tomografiundersökning, fyra kvadranter	1 900		utförs endast hos specialist	2 805	2 940	1 935	utförs endast hos specialist	2 845
Övriga åtgärder vid undersökning och diagnostik									
141	Analoga studiemodeller för behandlingsplanering	605	890			615	890		
142	Digitala studiemodeller för behandlingsplanering -NY ÅTGÄRD					445	790		
161	Salivsekretionsmätning	640	640			655	655		
162	Laboratoriekostnader vid mikrobiologisk undersökning	400	400			400	400		
163	Biopsi	1 080	1 090	1 320	1 330	1 100	1 110	1 340	1 350
164	Laboratoriekostnader vid patologianatomisk diagnostik (PAD)	610	610			675	675		
200 Sjukdomsförebyggande åtgärder									
201	Information eller instruktion vid risk för munhälsorelaterade sjukdomar eller problem	440	460			450	470		
204	Profylaxskena, per skena	830	1 135			845	1 150		
205	Fluorbehandling, kortare behandlingstid	180	250			185	250		
206	Fluorbehandling	360	420			365	425		
207	Mekaniskt avlägsnande av supragingival tandsten	285	305			290	310		
208	Mekaniskt avlägsnande av supragingival tandsten, omfattande	545	605			555	615		
209	Mekaniskt avlägsnande av supragingival tandsten, särskilt tidskrävande	840	880			865	905		
300 Sjukdomsbehandlande åtgärder									
301	Sjukdoms- eller smärtbehandling, mindre omfattande	420	535	530	650	425	540	535	655
302	Sjukdoms- eller smärtbehandling	785	845	1 005	1 125	800	860	1 015	1 140
303	Sjukdoms- eller smärtbehandling, omfattande	1 160	1 340	1 490	1 590	1 180	1 360	1 510	1 620
304	Sjukdoms- eller smärtbehandling, särskilt tidskrävande	1 735	1 835	2 225	2 330	1 765	1 865	2 255	2 360
311	Information eller instruktion vid munhälsorelaterade sjukdomar eller problem	440	475			450	485		
312	Uppföljande information eller instruktion vid munhälsorelaterade sjukdomar eller problem	175	200			180	205		
313	Beteendemedicinsk behandling, 60 minuter eller mer	1 100	1 150	2 265	2 280	1 125	1 170	2 295	2 315
314	Beteendemedicinsk behandling	505	580	1 045	1 045	520	590	1 060	1 070
321	Icke-operativ behandling av kariessjukdom	440	585			455	585		
322	Stegvis exkavering	1 155	1 190			1 175	1 210		
341	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, mindre omfattande	545	715	745	990	555	725	755	1 000
342	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, omfattande	1 055	1 130	1 910	1 910	1 085	1 160	1 935	1 960
343	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, särskilt tidskrävande	1 595	1 645	4 230	4 230	1 630	1 695	4 290	4 320
362	Lustgassedering, per gång	850	1 045			865	1 060		
400 Kirurgiska åtgärder									
401	Tanduttagning, en tand	1 055	1 170	1 360	1 390	1 115	1 230	1 420	1 460
402	Tanduttagning, när separation eller friläggning krävs, en tand	1 570	1 910	2 005	2 240	1 585	1 925	2 025	2 300

Atgärds kod	Typ av behandling	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris
403	Tanduttagning, enkel	190	230	245	265	445	450	565	570
404	Kirurgiskt avlägsnande av en eller flera tänder i samma kvadrant och/eller annan vävnad	3 220	3 515	4 040	4 235	3 275	3 570	4 100	4 330
405	Omfattande dentoalveolär kirurgi	4 300	5 000	5 390	5 715	4 370	5 000	5 470	5 835
406	Tanduttagning, övertalig tand	1 055	1 055	1 360	1 360	1 115	1 115	1 420	1 475
407	Övrig kirurgi eller plastik	2 125	2 140	2 615	3 140	2 160	2 185	2 650	3 140
408	Preprotetisk friläggning med lambå, omfattande	4 295	4 375	5 440	5 540	4 370	4 470	5 520	5 790
409	Kirurgiskt avlägsnande av tand i annan kvadrant i samband med parodontalkirurgiska åtgärder, tilläggsåtgärd	1 575	1 595	2 010	2 035	1 605	1 625	2 040	2 090
410	Tanduttagning, ytterligare när flera tanduttagningar utförs under samma dag eller i samband med lambåoperation, tilläggsåtgärd - NY ATGÄRD					870	890	1 140	1 160
Implantatkirurgiska åtgärder									
420	Implantat, per styck, tilläggsåtgärd	2 900	2 900	2 900	2 900	2 945	2 945	2 945	2 945
421	Operation avseende käkbensförankrade implantat, ett implantat	3 240	4 275	4 010	6 600	3 295	4 275	4 070	6 600
422	Kirurgisk friläggning av ett implantat vid tvåstegsteknik	1 555	1 605	1 880	2 325	1 580	1 640	1 905	2 365
423	Operation avseende käkbensförankrade implantat, två eller tre implantat	4 720	5 200	5 850	7 450	4 795	5 280	5 935	7 450
424	Kirurgisk friläggning av två eller tre implantat vid tvåstegsteknik	1 745	1 805	2 125	2 745	1 770	1 850	2 155	2 775
425	Operation avseende käkbensförankrade implantat, fyra eller fler implantat	6 525	7 310	7 895	9 410	6 635	7 480	8 015	9 600
426	Kirurgisk friläggning av fyra eller fler implantat vid tvåstegsteknik	2 330	2 415	2 875	3 370	2 365	2 460	2 915	3 450
427	Benaugmentation med egen vävnad i en kvadrant	4 105	4 120	5 095	5 110	4 175	4 300	5 170	5 400
428	Benaugmentation med benersättningsmaterial i en kvadrant	4 960	5 580	5 840	7 325	5 040	5 695	5 925	7 325
429	Kirurgiskt avlägsnande av implantat	4 050	4 190	5 030	5 065	4 115	4 250	5 105	5 250
430	Benaugmentation med egen vävnad i en kvadrant i samband med benaugmentation i annan kvadrant eller implantatoperation i samma kvadrant, per kvadrant, tilläggsåtgärd	1 560	1 560	2 000	2 000	1 590	1 600	2 030	2 200
431	Benaugmentation med benersättningsmaterial i samband med benaugmentation eller implantatoperation i annan kvadrant, per kvadrant, tilläggsåtgärd	2 610	2 575	3 045	3 060	2 650	2 650	3 090	3 150
432	Benaugmentation med benersättningsmaterial i samband med implantatinstallation, per kvadrant, tilläggsåtgärd	1 945	1 970	2 270	2 300	1 975	2 000	2 305	2 350
435	Avlägsnande av ett implantat	1 055	1 070	1 360	1 385	1 075	1 090	1 380	1 415
436	Avlägsnande av ett implantat, enkel	190	215	245	325	195	220	250	330
Parodontalkirurgiska åtgärder									
446	Rekonstruktiv behandling med membran (GTR) eller emaljmatrixprotein, tilläggsåtgärd	1 870	2 020	2 030	2 235	1 900	2 060	2 060	2 280
447	Rekonstruktiv behandling med benersättningsmaterial, tilläggsåtgärd	1 260	1 435	1 370	1 655	1 280	1 455	1 390	1 675
448	Fritt bindvävstransplantat vid lambåoperation, tilläggsåtgärd	770	775	990	1 145	785	790	1 005	1 170
451	Parodontalkirurgi i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	3 355	3 410	4 460	4 835	3 410	3 480	4 525	4 935
452	Parodontalkirurgi i flera kvadranter eller omfattande parodontalkirurgi i en kvadrant inom tandposition 3-3	4 635	4 705	6 120	6 525	4 715	4 805	6 210	6 660
453	Kirurgisk behandling av periimplantit och i förekommande fall tänder med parodontit i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	3 530	3 585	4 690	5 015	3 590	3 660	4 760	5 120
454	Kirurgisk behandling av periimplantit och i förekommande fall tänder med parodontit i flera kvadranter eller omfattande kirurgisk behandling i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	4 635	4 705	6 120	6 525	4 715	4 805	6 210	6 660
480	Sjukvårdskontakt för att säkerställa koagulation, tilläggsåtgärd	335	335	335	335	340	340	340	340
500 Rotbehandlingsåtgärder									
Rotbehandling									
501	Rensning och rotfyllning, en rotkanal	3 505	3 990	4 310	4 980	3 565	4 050	4 360	5 030
502	Rensning och rotfyllning, två rotkanaler	4 225	4 600	5 215	5 525	4 295	4 670	5 275	5 585
503	Rensning och rotfyllning, tre rotkanaler	5 300	5 800	6 565	7 150	5 390	5 890	6 645	7 230
504	Rensning och rotfyllning, fyra eller fler rotkanaler	5 780	6 275	7 150	7 765	5 875	6 370	7 235	7 850
520	Akut endodontisk behandling, annan behandlare	935	1 215	1 175	1 390	950	1 230	1 190	1 405
521	Akut trepanation och kavumextirpation	825	1 195	1 045	1 255	840	1 210	1 055	1 265
522	Komplicerad kanallokalisering	830	1 065	1 045	1 435	845	1 080	1 060	1 450
523	Stiftborttagning	1 210	1 275	1 535	1 650	1 230	1 295	1 555	1 670
Apikalkirurgisk behandling									
541	Apikalkirurgisk behandling	3 775	4 295	4 755	5 425	3 840	4 360	4 820	5 490
542	Apikalkirurgisk behandling, ytterligare en tand vid samma operationstillfälle, tilläggsåtgärd	1 065	1 105	1 335	1 500	1 080	1 120	1 350	1 515
600 Bettfysiologiska åtgärder									
601	Bettskena i hård akrylat i överkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	3 615	4 135	4 925	5 395	3 675	4 195	5 000	5 500
602	Bettskena i hård akrylat i underkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	3 615	4 135	4 925	5 395	3 675	4 195	5 000	5 500
603	Reponeringssskena, per skena	5 750	5 750	6 890	6 890	5 845	5 845	6 990	7 230
604	Mjukplastsskena, laboratoriefremställd, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	2 170	2 485	2 605	2 915	2 205	2 520	2 640	2 975
606	Motorisk aktivering	535	645	655	900	550	660	665	920
607	Bettslipning för oklusal stabilisering	770	795	990	1 120	785	810	1 005	1 195
700 Reparativa åtgärder									
701	Fyllning av en yta på framtand eller hörntand	625	815			635	820		
701e	Fyllning av en yta på framtand eller hörntand, tre eller fler vid samma beh. tillf.	625	450			635	455		
702	Fyllning av två ytor på framtand eller hörntand	990	1 180			1 010	1 190		
703	Fyllning av tre eller flera ytor på framtand eller hörntand	1 215	1 460			1 240	1 475		
704	Fyllning av en yta på molar eller premolar	800	1 075			815	1 080		
705	Fyllning av två ytor på molar eller premolar	1 175	1 495			1 195	1 500		
706	Fyllning av tre eller flera ytor på molar eller premolar	1 565	1 870			1 595	1 895		
707	Krona i plastiskt material, klinikframställd	1 780	2 060			1 810	2 080		
708	Stiftförankring i rotkanal vid fyllningsterapi, tilläggsåtgärd	565	615			575	620		

Atgärds kod	Typ av behandling	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris
800 Protetiska åtgärder									
Tandstött protetik									
800	Permanent tandstött krona, en per käke	5 910	6 975	7 025	8 130	6 005	7 000	7 130	8 500
801	Permanent tandstött krona, flera i samma käke	4 590	6 595	5 465	7 975	4 665	6 595	5 545	7 995
802	Laboratoriefremställd pelare med intraradikulärt stift	3 240	4 105	3 895	5 235	3 290	4 105	3 950	5 235
802k	Laboratoriefremställd pelare med intraradikulärt stift, ädelmetall	3 240	4 105	3 895	5 235	3 290	4 105	3 950	5 235
803	Klinikframställd pelare med intraradikulärt stift	1 555	1 605	1 935	1 965	1 580	1 640	1 965	2 010
804	Hängande led vid tandstött protetik, per led	2 250	2 485	2 470	3 005	2 285	2 535	2 505	3 070
805	Emaljreinerad konstruktion, laboratoriefremställd, per stöd	1 925	2 620	2 250	3 480	1 955	2 675	2 285	3 550
806	Radikulärförankring vid avtagbar protes	3 515	3 960	4 170	5 070	3 575	4 040	4 235	5 175
806k	Radikulärförankring vid avtagbar protes, ädelmetall	3 515	3 960	4 170	5 070	3 575	4 040	4 235	5 175
807	Semipermanent krona eller hängande led, per led	2 515	2 500	2 895	2 905	2 555	2 555	2 940	2 970
808	Innerkrona för teleskop- och konuskonstruktioner	3 450	3 550	4 100	4 200	3 505	3 625	4 165	4 290
808k	Innerkrona för teleskop- och konuskonstruktioner, ädelmetall	3 450	3 550	4 100	4 200	3 505	3 635	4 165	4 290
809	Långtidstemporär laboratoriefremställd krona eller hängande led, per led	1 075	1 270	1 235	1 550	1 090	1 295	1 255	1 580
Reparation av tandstött protetik									
811	Cementering av lossnad tandstött eller implantatstött protetisk konstruktion, per stöd	595	675	760	780	605	690	770	796
811o	Cementering av lossnad tandstött protetisk konstruktion med bondad teknik, per stöd	595	1 265	760	1 360	605	1 290	770	1 389
812	Reparation av krona eller bro, utan tandteknisk insats	1 520	1 520	1 955	1 955	1 545	1 550	1 985	1 996
813	Broreparation med tandteknisk insats	4 620	4 515	5 710	5 380	4 695	4 695	5 795	5 795
813k	Broreparation med tandteknisk insats, ädelmetall	4 620	4 515	5 710	5 380	4 695	4 695	5 795	5 795
814	Broreparation med tandteknisk insats, omfattande	7 980	7 795	9 725	9 180	8 115	8 115	9 865	9 865
814k	Broreparation med tandteknisk insats, omfattande, ädelmetall	7 980	7 795	9 725	9 180	8 115	8 115	9 865	9 865
815	Sadelkrona	5 330	5 385	6 310	6 560	5 420	5 500	6 405	6 700
815k	Sadelkrona, ädelmetall/porslin	5 330	5 385	6 310	6 560	5 420	5 500	6 405	6 700
Avtagbar protetik									
822	Partiell protes, utan metallskelett eller för temporärt bruk, en till tre tänder	3 755	4 340	4 410	5 030	3 815	4 385	4 475	5 080
823	Partiell protes, utan metallskelett eller för temporärt bruk, fyra eller fler tänder	5 285	6 265	6 155	7 160	5 370	6 330	6 245	7 230
824	Partiell protes med metallskelett, klammerförankrad	11 200	11 880	12 725	13 545	11 380	12 000	12 915	13 680
825	Komplicerad partiell protes med metallskelett som förankras med stöd av urtagkrona, innerkrona eller attachments	12 675	13 110	15 235	15 325	12 880	13 240	15 460	15 700
826	Attachments, per styck	100	100	100	100	100	100	100	100
827	Hel underkäksprotes	9 510	10 990	11 825	13 930	9 665	11 100	12 000	14 070
828	Hel överkäksprotes	9 510	10 740	11 825	13 300	9 665	10 850	12 000	13 430
829	Immediatprotes, hel käke	7 120	8 470	8 315	10 565	7 235	8 555	8 440	10 670
Reparation av avtagbar protes									
831	Justering av avtagbar protes	385	460	495	525	395	465	505	535
832	Lagning av protes eller tillsättning av protestand	1 285	1 570	1 505	1 890	1 305	1 600	1 525	1 930
833	Rebasering av protes	2 625	2 955	3 115	3 535	2 665	2 985	3 160	3 610
834	Lagning av protes där avtryck krävs	2 000	2 450	2 325	2 805	2 030	2 475	2 360	2 865
834k	Lagning av protes där avtryck krävs, ädelmetall	2 000	2 450	2 325	2 805	2 030	2 475	2 360	2 865
835	Rebasering och lagning av protes	3 115	3 525	3 655	4 045	3 165	3 560	3 710	4 130
835k	Rebasering och lagning av protes, ädelmetall	3 115	3 525	3 655	4 045	3 165	3 560	3 710	4 130
836	Komplicerad lagning av protes	3 900	4 340	4 445	5 185	3 960	4 383	4 510	5 295
836k	Komplicerad lagning av protes, ädelmetall	3 900	4 340	4 445	5 185	3 960	4 383	4 510	5 295
837	Komplicerad lagning av protes där uppbyggnad och gjutning av ny del utförs vilken svetsas till befintlig protes	6 735	6 735	7 710	7 710	6 840	6 840	7 825	7 825
839	Inmontering av förankringselement, per käke	3 065	3 150	3 605	3 650	3 115	3 180	3 660	3 730
Övriga åtgärder i samband med protetisk behandling									
845	Ocklusionskorrigerande bettslipning	1 990	2 065	2 425	2 480	2 025	2 110	2 465	2 535
846	Skena, hel eller cementerad i sektioner, för vertikal platsberedning eller bettstabilisering	4 540	5 450	5 300	6 110	4 585	5 520	5 350	6 230
847	Klammerplåt	4 065	4 065	4 825	4 825	4 130	4 150	4 895	4 925
848	Bethöjning eller uppbyggnad för ocklusal stabilisering med fyllningsmaterial, per tandposition	565	630	730	785	575	640	740	800
Implantatprotetiska åtgärder									
850	Implantatstött krona, en per käke	8 310	9 150	9 630	11 205	8 445	9 345	9 770	11 440
850k	Implantatstött krona, en per käke, ädelmetall	8 310	9 150	9 630	11 205	8 445	9 345	9 770	11 440
852	Implantatstött krona, flera i samma käke	6 445	8 865	7 435	10 875	6 550	8 865	7 545	10 875
852k	Implantatstött krona, flera i samma käke, ädelmetall	6 445	8 865	7 435	10 875	6 550	8 865	7 545	10 875
853	Hängande led vid implantatstött bro	2 250	2 435	2 470	2 905	2 285	2 485	2 505	2 975
853k	Hängande led vid implantatstött bro, ädelmetall	2 250	2 435	2 470	2 905	2 285	2 485	2 505	2 975
854	Semipermanent implantatstött krona eller hängande led, per led	2 195	2 195	2 525	2 490	2 230	2 230	2 560	2 560
855	Fästskruv/broskruv och cylinder vid semipermanent implantatstött krona, per implantat	550	550	550	550	560	560	560	560
856	Långtidstemporär laboratoriefremställd implantatstött krona eller hängande led, per led	1 565	1 565	1 780	1 780	1 580	1 580	1 800	1 800
857	Fästskruv/broskruv och cylinder vid långtidstemporär laboratoriefremställd implantatstött krona, per implantat	495	495	495	495	505	505	505	505
858	Distans inklusive distansskruv, per styck	1 295	1 295	1 295	1 295	1 315	1 315	1 315	1 315
859	Integrerad distans/kopplingskomponent vid separat implantatstött krona, per styck, tilläggsåtgärd	1 105	1 105	1 105	1 105	1 120	1 120	1 120	1 120
861	Implantatstött bro, i överkäke, på fyra implantat	32 535	37 675	35 820	44 345	33 045	38 465	36 350	45 300
862	Implantatstött bro, i överkäke, på fem implantat	34 545	39 705	37 830	45 825	35 085	40 540	38 390	46 800
863	Implantatstött bro, i överkäke, på sex eller fler implantat	36 095	41 825	39 380	47 595	36 660	42 700	39 970	48 600
865	Implantatförankrad bro, i underkäke, på fyra eller fler implantat	31 470	35 540	34 425	43 135	31 960	36 385	34 940	44 050

Atgärds kod	Typ av behandling	Ref.pris		FTV pris		Ref.pris specialist		Specialist pris	
		Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris
871	Implantatstött täckprotes, i överkäke, på två implantat, eller implantatstött täckprotes, i underkäke på implantat, oavsett antal implantat	17 805	18 305	20 145	22 670	18 085	18 690	20 445	23 150
872	Implantatstött täckprotes, i överkäke, på tre implantat	20 070	20 215	22 410	24 495	20 385	20 640	22 745	25 010
873	Implantatstött täckprotes, i överkäke, på fyra implantat eller fler	22 680	22 825	25 025	27 470	23 040	23 305	25 395	28 050
874	Tillägg för alveolarbar på två implantat	4 495	4 495	4 820	4 820	4 565	4 565	4 895	4 895
874k	Tillägg för alveolarbar på två implantat, ädelmetall	4 495	4 495	4 820	4 820	4 565	4 565	4 895	4 895
875	Tillägg för alveolarbar på tre implantat	5 295	5 295	5 625	5 625	5 380	5 380	5 710	5 710
875k	Tillägg för alveolarbar på tre implantat, ädelmetall	5 295	5 295	5 625	5 625	5 380	5 380	5 710	5 710
876	Tillägg för alveolarbar på fyra implantat	7 055	7 055	7 385	7 385	7 165	7 165	7 495	7 495
876k	Tillägg för alveolarbar på fyra implantat, ädelmetall	7 055	7 055	7 385	7 385	7 165	7 165	7 495	7 495
877	Implantatstött täckprotes, exklusive distanser och förankringselement	14 750	14 860	17 090	17 100	14 985	15 170	17 345	17 500
878	Förankringselement täckprotes, per styck	290	290	290	290	295	295	295	295
Reparation av implantat och implantatstött protetik									
881	Reparation av fast implantatstött konstruktion, mindre omfattande	1 140	1 270	1 465	1 575	1 160	1 300	1 485	1 610
883	Reparation/ombyggnad av fast implantatstött konstruktion med tandteknisk insats	3 075	3 250	3 350	3 480	3 125	3 320	3 400	3 600
883k	Reparation/ombyggnad av fast implantatstött konstruktion med tandteknisk insats, ädelmetall	3 075	3 250	3 350	3 480	3 125	3 320	3 400	3 600
884	Reparation/ombyggnad av implantatstött bro där omfattande tandteknisk insats krävs	7 535	8 380	8 245	9 775	7 655	8 825	8 365	10 300
884k	Reparation/ombyggnad av implantatstött bro där omfattande tandteknisk insats krävs, ädelmetall	7 535	8 380	8 245	9 775	7 655	8 825	8 365	10 300
888	Fästskruv/broskruv, per styck	185	185	185	185	185	185	185	185
889	Distansskruv, per styck	380	380	380	380	385	385	385	385
892	Läkdistanst, per styck	340	340	340	340	345	345	345	345
893	Avmontering av implantatstötta konstruktioner på sammanlagt ett till tre implantat	1 100	1 140	1 430	1 490	1 120	1 165	1 450	1 520
894	Återmontering av implantatstötta konstruktioner på sammanlagt ett till tre implantat	1 155	1 205	1 480	1 540	1 175	1 230	1 500	1 575
895	Avmontering av implantatstötta konstruktioner på sammanlagt fyra eller fler implantat	1 455	1 510	1 890	1 960	1 480	1 540	1 920	2 000
896	Återmontering av implantatstötta konstruktioner på sammanlagt fyra eller fler implantat	1 565	1 620	2 000	2 100	1 595	1 655	2 030	2 145
900 Tandreglering och utbytesåtgärder									
Tandreglering									
900	Tandreglering, aktiv behandling högst 6 månader	9 250	9 630	11 785	12 240	9 405	9 840	11 955	12 500
901	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 6 månader till 1 år	13 880	14 130	17 695	18 030	14 115	14 430	17 955	18 410
902	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	17 270	18 020	22 165	23 125	17 560	18 400	22 490	23 610
903	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	20 345	21 110	26 220	27 205	20 690	21 600	26 605	27 790
904	Tandreglering, en käke, aktiv behandling mer än 2 år	25 205	26 360	32 630	34 135	25 635	26 950	33 105	34 500
905	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 6 månader till 1 år	19 580	19 875	24 685	27 305	19 910	20 300	25 045	27 500
906	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	22 965	23 350	29 150	30 300	23 355	24 000	29 575	30 930
907	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	26 350	27 015	33 620	36 925	26 795	27 580	34 110	37 400
908	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling mer än 2 år	31 730	33 125	40 700	43 680	32 270	34 100	41 295	44 300
Utbytesåtgärd krona									
921	Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning, fram- eller hörntand	1 215	Enl kostnadsförslag	1 215	Enl kostnadsförslag	1 240	Enl kostnadsförslag	1 240	Enl kostnadsförslag
921k	Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning, fram- eller hörntand, ädelmetall	1 215	Enl kostnadsförslag	1 215	Enl kostnadsförslag	1 240	Enl kostnadsförslag	1 240	Enl kostnadsförslag
922	Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning, molar eller premolar	1 565	Enl kostnadsförslag	1 565	Enl kostnadsförslag	1 595	Enl kostnadsförslag	1 595	Enl kostnadsförslag
922k	Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning, molar eller premolar, ädelmetall	1 565	Enl kostnadsförslag	1 565	Enl kostnadsförslag	1 595	Enl kostnadsförslag	1 595	Enl kostnadsförslag
Utbytesåtgärder implantat i entandslucka									
925	Utbytesåtgärd. Implantatbehandling i entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstött bro, kirurgisk del/implantatoperation	4 590	Enl kostnadsförslag	5 465	Enl kostnadsförslag	4 665	Enl kostnadsförslag	5 545	Enl kostnadsförslag
926	Utbytesåtgärd. Implantatbehandling i entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstött bro, protetisk del/implantatstött krona	6 840	Enl kostnadsförslag	7 935	Enl kostnadsförslag	6 950	Enl kostnadsförslag	8 050	Enl kostnadsförslag
928	Utbytesåtgärd. Implantatbehandling i entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstött bro när åtgärd 800 eller 801 har utförts inom två år på en eller båda stödtänderna som utbytet beräknas på, kirurgisk del/implantatoperation	2 250	Enl kostnadsförslag	2 470	Enl kostnadsförslag	2 285	Enl kostnadsförslag	2 505	Enl kostnadsförslag
929	Utbytesåtgärd. Implantatbehandling i entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstött bro när åtgärd 800 eller 801 har utförts inom två år på en eller båda stödtänderna som utbytet beräknas på, protetisk del/implantatstött krona	4 590	Enl kostnadsförslag	5 465	Enl kostnadsförslag	4 665	Enl kostnadsförslag	5 545	Enl kostnadsförslag
940	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstött bro	11 430	Enl kostnadsförslag	13 400	Enl kostnadsförslag	11 615	Enl kostnadsförslag	13 595	Enl kostnadsförslag
941	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstött bro när åtgärd 800 eller 801 har utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på	6 840	Enl kostnadsförslag	7 935	Enl kostnadsförslag	6 950	Enl kostnadsförslag	8 050	Enl kostnadsförslag
Övriga åtgärder Region Örebro län									
Patientbesök - besöksavgift									
p600	Telefonkontakt med tandläkare		100				100		
p615	Telefonkontakt med tandhygienist		100				100		
p620	Digitalt besök		100				100		
p701	Tandvård åt asylsökande/tillståndslösa		50				50		

Åtgärds kod	Typ av behandling	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris
Uteblivande									
u110	Uteblivande, barn och unga vuxna t o m 23 år samt patienter med tandvård till hälso- och sjukvårdsavgift, blått och gult kort		300				300		
å110	Sent återbud, barn och unga vuxna t o m 23 år samt patienter med tandvård till hälso- och sjukvårdsavgift, blått och gult kort		200				200		
u210	Uteblivande, vuxna patienter		500				500		
å210	Sent återbud, vuxna patienter		350				350		
u120	Uteblivande narkostandvård, barn och unga vuxna t o m 23 år		900				900		
u220	Uteblivande narkostandvård, vuxna		900				900		
Tandteknik									
t111	Tandteknik		Faktura				Faktura		
Merkostnad									
ö160	Merkostnad implantat		Faktura				Faktura		
ö165	Merkostnad laboratorieundersökningar		Faktura				Faktura		
ö166	Merkostnad material, t ex attachments		Faktura				Faktura		
Patientdokument									
ö202	Intyg		900				915		
ö206	Utfärdande av recept		150				150		
ö207	Journalkopior, avgiftsfritt t o m blad 9, 10 blad 50 kr, därefter 2 kr per blad								
Material									
ö210	Regenereringsmaterial/benersättningsmaterial		Faktura				Faktura		
Övriga behandlingar									
ö211	Fastsättning av tandsmycke, inklusive tandsmycke		1 050				1 070		
ö212	Borttagning av tandsmycke		890				910		
ö370	Sedering med midazolam, per tillfälle		1 130				1 150		
ö371	Sedering i kombination med lustgas, per tillfälle		390				400		
ö372	Sedering med stesolid, per tillfälle		615				625		
ö409	Patientavgift 100 %, implantatbehandling								
ö410	Estetisk tandvård, plus moms (25%), där fyllningar, kronor, broar görs om på estetisk indikation			Enl kostnadsförslag Åtg.pris plus 25% moms			Enl kostnadsförslag Åtg.pris plus 25% moms		
ö411	Blekning av tand, inkl moms		3 390				3 900		
ö412	Blekning av tänder, en käke, inkl moms		2 650				3 050		
ö412e	Blekning av tänder, en käke, exklusive blekskena, inkl moms		750				860		
ö413	Blekning av tänder, båda käkarna, inkl moms		3 595				4 135		
ö413e	Blekning av tänder, båda käkarna, exklusive blekskenor, inkl moms		1 150				1 325		
ö414	Tandskydd		2 625				2 680		
ö416	Microabrasionsbehandling eller avlägsnande av missfärgningar, t ex air-flow		1 335				1 360		
ö701	Utbyggnad diastema per tand, patientavgift 100%		500				1 500		
ö898	Myodynamisk underkäksprotes		Faktura				Faktura		
Tidsdebitering - övrig behandling									
h118a	Tidsdebitering övrig behandling, per timme, särskild behandlingssituation, allmäntandvård (gäller patienter med Nödvändig Tandvård, Tandvård som led i sjukdomsbehandling, Sjukdom och funktionsnedsättning)		2 520				2 520		
h118s	Tidsdebitering övrig behandling, per timme, särskild behandlingssituation, specialistandvård (gäller patienter med Nödvändig Tandvård, Tandvård som led i sjukdomsbehandling, Sjukdom och funktionsnedsättning)		3 120				3 120		
h119a	Tidsdebitering övrig behandling, per timme, allmäntandvård		2 520				2 520		
h119s	Tidsdebitering övrig behandling, per timme, specialistandvård		3 120				3 120		
h120	Akuttandvård, kvällar och helger, per påbörjad halvtimme		650				650		
Apné									
	Patientavgift apnéskena - NY ÅTGÄRD, avgiften beslutas i ärendet om hälso- och sjukvårdens avgifter						400		
a610e	Undersökning för apnéskena, enkel		2 745				2 000		
a610	Undersökning för apnéskena		3 010				3 075		
a611	Apnéskena		9 070				9 260		
a611k	Apnéskena, mono- och biblockskena		11 285				12 785		
a612	Uppföljning av apnéskena		1 510				1 540		
a612e	Efterkontroll av apnéskena, enkel		740				755		
a612k	Efterkontroll av apnéskena, komplicerad		1 375				1 405		
a613	Omgörning av apnéskena		8 015				8 180		
a613k	Omgörning av apnéskena, mono- och biblockskena		9 495				9 695		
a614e	Lagning av apnéskena, enkel		1 250				1 275		
a614	Lagning av apnéskena		1 790				1 830		
a614k	Lagning av apnéskena, komplicerad		2 375				2 425		
Bettfysiologiska åtgärder									
b628	Akupunktur, komplement		1 235				1 260		
b629	Akupunktur, komplett		7 270				7 425		
b631	Intyg		1 500				1 530		
b631k	Intyg, komplicerad		2 625				2 680		
Käkkirurgi									
k97	Intyg		1 500				1 530		
k97k	Intyg, komplicerad		2 625				2 680		
k210	Regenereringsmaterial/benersättningsmaterial		Faktura				Faktura		
Ortodonti									
o991	Retentionskontroll, normal		605				620		
o991k	Retentionskontroll, komplicerad		1 190				1 215		
o992	Borttappad tandställning		Faktura				Faktura		
o993	Brackets, special		Faktura				Faktura		

Åtgärds kod	Typ av behandling	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris	Ref.pris	FTV pris	Ref.pris specialist	Specialist pris
o994	Retentionsskena barn/skena		715				730		
o994k	Retentionsskena vuxen/skena		1 430				1 460		
o995	Patientavgift 100 %, ortodontisk behandling		Enl kostnadsförslag				Enl kostnadsförslag		
o996	Retainer inkl fastsättning		2 140				2 185		
o998	Fastsättning av lossnad retainer eller avlägsnande av retainer		1 420				1 450		
o998e	Fastsättning av lossnad retainer, enkel		505				515		

Frisktvård - pris per år									
	Frisktvård - premiegrupp 1		990				990		
	Frisktvård - premiegrupp 2		1 385				1 404		
	Frisktvård - premiegrupp 3		1 970				2 004		
	Frisktvård - premiegrupp 4		2 670				2 724		
	Frisktvård - premiegrupp 5		3 400				3 480		
	Frisktvård - premiegrupp 6		4 275				4 368		
	Frisktvård - premiegrupp 7		5 410				5 532		
	Frisktvård - premiegrupp 8		6 490				6 636		
	Frisktvård - premiegrupp 9		7 575				7 800		
	Frisktvård - premiegrupp 10		9 590				9 852		

Ett urval av åtgärder för prisjämförelse med andra landsting	Referenspris 2022	Örebro 2022	Medelpris 2021	Örebro 2021	Blekinge 2021	Dalarna 2021	Gotland 2021	Gävleborg 2021	Halland 2021	Jämtland 2021	Jönköping 2021	Kalmar 2021	Kronoberg 2021	Norr-botten 2021	Skåne 2021	Stock-holm 2021	Sörmland 2021	Uppsala 2021	Värmland 2021	Väster-botten 2021	Väster-norrland 2021	Västman-land 2021	Västra Götaland 2021	Östergöt-land 2021
Åtgärd																								
101 Basundersökning, tandäkare	900	990	960	960	1 095	980	1 169	929	920	889	1 025	1 070	900	920	995	885	884	920	957	885	978	885	980	930
111 Basundersökning, tandhygienist	690	775	719	760	715	760	743	709	715	829	740	690	701	715	675	675	813	680	744	675	695	675	700	700
302 Sjukdoms- eller smärtbehandling	800	860	835	845	870	850	1 177	824	825	790	785	817	840	785	850	838	795	814	785	866	785	795	815	815
342 Behandling av parodontal sjukdom, omf	1 085	1 160	1 109	1 130	1 095	1 150	1 161	1 108	1 070	1 198	1 055	1 040	1 052	1 080	1 235	1 085	1 249	1 065	1 207	1 055	1 090	1 055	1 055	1 060
401 Tanduttagning	1 115	1 230	1 161	1 170	1 255	1 140	1 576	1 108	1 120	1 055	1 055	1 220	1 101	1 165	1 370	1 210	1 020	1 145	1 186	1 055	1 135	1 055	1 100	1 140
423 Operation käkbensförankrat implantat	4 795	5 280	5 370	5 200	4 835	5 100	5 198	4 956	5 790	4 720	4 720	5 195	5 580	5 500	4 720	7 270	6 326	4 865	6 604	4 720	6 357	4 720	5 087	5 300
502 Rensning och rotfyllning, två rotkanaler	4 295	4 670	4 432	4 600	4 330	4 650	4 712	4 436	4 465	4 225	4 225	4 280	4 294	4 520	4 225	4 710	4 438	4 400	4 664	4 225	4 655	4 225	4 450	4 350
702 Fyllning av två ytor på framtand/hörntand	1 010	1 190	1 085	1 180	1 095	1 120	1 234	1 040	1 100	990	1 090	1 060	1 025	1 070	990	1 180	1 140	1 080	1 163	990	1 131	990	1 050	1 075
800 Permanent tandstödd krona, en per käke	6 005	7 000	6 687	6 975	7 005	6 500	6 501	6 406	6 165	7 352	6 290	6 370	6 364	6 600	6 935	7 150	7 381	6 850	6 839	6 435	6 578	5 910	6 715	7 100
850 Implantatförankrad krona, en per käke	8 445	9 345	9 344	9 150	9 000	9 000	9 141	8 926	9 025	9 556	9 219	10 370	8 575	10 225	9 412	10 800	10 748	8 470	8 748	10 310	9 936	8 310	8 350	8 950
865 Implantatförankrad bro, uk, fyra impl	31 960	36 385	37 791	35 540	35 620	36 000	34 617	33 044	46 945	53 501	31 470	37 940	36 774	36 225	42 377	45 650	38 464	32 220	39 603	35 470	36 308	31 470	37 875	36 500

Frisktvård - pris per år	Örebro 2022	Medelpris 2021	Örebro 2021	Blekinge 2021	Gotland 2021	Gävleborg 2021	Halland 2021	Jämtland 2021	Jönköping 2021	Kalmar 2021	Kronoberg 2021	Skåne 2021	Stock-holm 2021	Sörmland 2021	Uppsala 2021	Värmland 2021	Väster-botten 2021	Väster-norrland 2021	Västman-land 2020	Västra Götaland 2021	Östergöt-land 2021
Frisktvård - Premierypp 1	990	997	990	1 260	900	1 008	1 050	1 020	974	924	960	1 053	1 010	861	984	1 008	1 020	960	1 044	1 020	900
Frisktvård - Premierypp 2	1 404	1 331	1 385	1 536	1 104	1 332	1 340	1 272	1 302	1 188	1 248	1 336	1 330	1 699	1 296	1 368	1 320	1 346	1 368	1 260	1 260
Frisktvård - Premierypp 3	2 004	1 847	1 970	1 968	1 452	1 824	1 780	1 728	1 693	1 716	1 680	1 852	1 800	3 055	1 800	1 848	1 788	1 840	1 884	1 620	1 800
Frisktvård - Premierypp 4	2 724	2 472	2 670	2 520	1 944	2 448	2 380	2 328	2 275	2 364	2 232	2 454	2 455	4 030	2 400	2 592	2 352	2 451	2 520	2 160	2 400
Frisktvård - Premierypp 5	3 480	3 279	3 400	3 360	2 604	3 132	3 170	3 048	3 122	3 324	2 976	3 246	3 325	5 218	3 192	3 312	3 156	3 297	3 204	3 120	3 100
Frisktvård - Premierypp 6	4 368	4 209	4 275	4 260	3 372	4 428	4 085	3 972	3 938	3 972	3 720	4 148	4 295	6 595	4 080	4 068	4 092	4 284	4 524	4 020	3 850
Frisktvård - Premierypp 7	5 532	5 363	5 410	5 484	4 356	5 904	5 320	5 172	5 007	4 776	4 692	5 391	5 285	7 737	5 232	5 220	5 292	5 556	6 084	4 980	5 000
Frisktvård - Premierypp 8	6 636	6 521	6 490	6 420	5 436	7 104	6 695	6 288	6 197	5 844	5 748	6 624	6 180	9 054	6 408	6 372	6 552	6 900	7 320	6 060	6 200
Frisktvård - Premierypp 9	7 800	7 906	7 575	7 620	6 720	8 964	8 060	7 620	7 825	6 948	6 852	8 032	7 535	10 321	7 764	7 752	7 776	8 222	9 168	8 052	7 400
Frisktvård - Premierypp 10	9 852	9 671	9 590	9 000	8 340	11 376	9 900	8 736	9 698	8 760	7 896	9 807	9 225	12 775	9 396	9 384	8 928	9 427	11 712	10 704	9 100

17

Remissvar –
Tillgänglighetsdirektivet,
SOU 2021:44
21RS7370

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hållbar utveckling, Anna Swift-
Johannison

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS7370

Organ
Regionstyrelsen

Remissvar – Tillgänglighetsdirektivet, SOU 2021:44

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna förslaget till svar som Region Örebro läns svar till Socialdepartementet.

Sammanfattning

Region Örebro län har givits möjlighet att besvara remiss för Tillgänglighetsdirektivet, SOU 2021:44. Region Örebro län välkomnar initiativ för att främja tillgänglighet, men uppfattar att direktivet i liten omfattning kommer att direkt beröra vår kärnverksamhet.

Region Örebro län har inga större invändningar mot Tillgänglighetsdirektivet (SOU 2021:44), men i den mån exempelvis upphandling av hjälpmedel berörs, utgår Region Örebro län från att dessa förändringar kommer att följas av tydliga direktiv och information. Rådet för funktionshinderfrågor ställer sig i huvudsak bakom det remissvar som lämnats av organisationen ”Funktionsrätt Sverige”.

Ärendebeskrivning

En ökad tillgänglighet harmonierar med FN:s konvention för rättigheter för personer med funktionsnedsättning och ökar förutsättningarna för att fler människor blir delaktiga i samhället, vilket skapar förbättrade möjligheter för en god folkhälsa.

Tillgänglighetsdirektivet berör i första hand de ekonomiska aktörer som tillverkar, importerar och tillhandahåller produkter. De tjänster som Region Örebro län tillhandahåller i form av vård och tandvård, regionaltrafik etc. berörs i liten utsträckning. Direktivet förväntas inte heller att i någon nämnvärd omfattning påverka exempelvis kommunikativa tjänster.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hållbar utveckling, Anna Swift-
Johannison

Sammanträdesdatum
2021-10-27

FöredragningsPM
Dnr: 21RS7370

Tillgänglighetsdirektivet kan innebära vissa förändringar som skulle kunna beröra upphandling av vissa typer av hjälpmedel. Region Örebro län förutsätter att sådana förändringar genomförs med stöd av tydliga direktiv och information.

Vad gäller hur förändringar i enlighet med tilläggsdirektivet kan komma att påverka patienter eller grupper med funktionsnedsättning förutsätter Region Örebro län att företrädare för dessa grupper har givits möjlighet att i vederbörlig ordning lämna synpunkter på eventuella konsekvenser som förändringarna kan medföra. En avstämning i Rådet för funktionshinderfrågor visar att medlemmarna i stort sett ställer sig bakom det svar som samarbetsorganisationen "Funktionsrätt Sverige" lämnat.

Beredning

Ärendet har stämts av i rådet för funktionshinderfrågor.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

En förbättrad tillgänglighet torde förbättra barns situation och öka jämställdheten. Inga negativa konsekvenser för miljön har framkommit.

Ekonomiska konsekvenser

Eventuella ekonomiska konsekvenser torde vara marginella.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen den 27 oktober 2021.

Förslag till svar till Socialdepartementet.

Remissen.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Socialdepartementet

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hållbar utveckling, Anna Swift-
Johannison

Sammanträdesdatum
2021-10-27

Beteckning
Dnr: 21RS7370

Er beteckning:
S2021/04731

Regeringskansliet, Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Svar på remissen – Tillgänglighetsdirektivet, SOU 2021:44

Region Örebro län har givits möjlighet att besvara remiss för Tillgänglighetsdirektivet, SOU 2021:44. Region Örebro län välkomnar initiativ för att främja tillgänglighet, men uppfattar att direktivet i liten omfattning kommer att direkt beröra vår kärnverksamhet. I den mån exempelvis upphandling av hjälpmedel berörs, utgår Region Örebro län från att dessa förändringar kommer att följas av direktiv och information. Funktionshinderrådet ställer sig i huvudsak bakom det remissvar som lämnats av organisationen "Funktionsrätt Sverige".

En särskild utredare har tagit ställning till hur Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 om tillgänglighet för produkter och tjänster (tillgänglighetsdirektivet) ska genomföras i Sverige. Region Örebro län har givits möjligheten att lämna synpunkter på ovanstående remiss. Region Örebro län tackar för denna möjlighet. En ökad tillgänglighet harmonierar med FN:s konvention för rättigheter för personer med funktionsnedsättning och ökar förutsättningarna för att fler människor blir delaktiga i samhället, vilket skapar förbättrade möjligheter för en god folkhälsa.

Tillgänglighetsdirektivet berör i första hand de ekonomiska aktörer som tillverkar, importerar och tillhandahåller produkter. De tjänster som Region Örebro län tillhandahåller i form av vård och tandvård, regionaltrafik etc. berörs i liten utsträckning. Direktivet förväntas inte heller att i någon nämnvärd omfattning påverka exempelvis kommunikativa tjänster.

Tillgänglighetsdirektivet kan innebära vissa förändringar som skulle kunna beröra upphandling av vissa typer av hjälpmedel. Region Örebro län förutsätter att sådana förändringar genomförs med stöd av tydliga direktiv och information. Region Örebro län delar sålunda utredarens analys om att upphandlingsmyndigheten borde få ett uppdrag att ta fram en vägledning eller informationsmaterial kring tillgänglighet.

Digitalisering, e-tjänster och nationell samverkan kring detta omfattas av ett annat delbetänkande (SOU 2021:56 – Vägen till tillgänglighet), vilken kommer att besvaras senare.

Vad gäller hur förändringar i enlighet med tilläggsdirektivet kan komma att påverka patienter eller grupper med funktionsnedsättning förutsätter Region Örebro län att företrädare för dessa grupper har givits möjlighet att i vederbörlig ordning lämna synpunkter på eventuella konsekvenser som förändringarna kan medföra. En avstämning i rådet för Funktionshinderfrågor visar att medlemmarna i stort sett ställer sig bakom det svar som samarbetsorganisationen ”Funktionsrätt Sverige” lämnat. Rådet för Funktionshinderfrågor är ett forum för samråd, samverkan och kunskapsutbyte mellan bland andra funktionshinderföreningarnas länsorganisationer och Region Örebro län.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Ordförande i regionstyrelsen

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Från: "Maria Zetterström" <maria.zetterstrom@regeringskansliet.se> on behalf of "SOF" <s.sof@regeringskansliet.se>
Skickat: Mon, 26 Jul 2021 08:24:22 +0100
Till: "info@bankomat.se" <info@bankomat.se>;"registraturen@boverket.se" <registraturen@boverket.se>;"do@do.se" <do@do.se>;"info@finansbolagen.se" <info@finansbolagen.se>;"finansinspektionen@fi.se" <finansinspektionen@fi.se>;"info@funktionsratt.se" <info@funktionsratt.se>;"fsdb@fsdb.org" <fsdb@fsdb.org>;"info@foretagarna.se" <info@foretagarna.se>;"forvaltningsrattenikarlstad@dom.se" <forvaltningsrattenikarlstad@dom.se>;"forvaltningsrattenistockholm@dom.se" <forvaltningsrattenistockholm@dom.se>;"hrf" <hrf@hrf.se>;"info@internetstiftelsen.se" <info@internetstiftelsen.se>;"imy@imy.se" <imy@imy.se>;"info@itot.se" <info@itot.se>;"registrator@jk.se" <registrator@jk.se>;"registrator@kommers.se" <registrator@kommers.se>;"konkurrensverket@kkv.se" <konkurrensverket@kkv.se>;"konsumenternas@konsumenternas.se" <konsumenternas@konsumenternas.se>;"konsumentverket@konsumentverket.se" <konsumentverket@konsumentverket.se>;"lfv@lfv.se" <lfv@lfv.se>;"info@mfed.se" <info@mfed.se>;"registrator@digg.se" <registrator@digg.se>;"info@mtm.se" <info@mtm.se>;"registrator@mprt.se" <registrator@mprt.se>;"info@nnr.se" <info@nnr.se>;"pts@pts.se" <pts@pts.se>;"regelradet@regelradet.se" <regelradet@regelradet.se>;"region@regionblekinge.se" <region@regionblekinge.se>;"region.dalarna@regiondalarna.se" <region.dalarna@regiondalarna.se>;"regiongotland@gotland.se" <regiongotland@gotland.se>;"rg@regiongavleborg.se" <rg@regiongavleborg.se>;"regionen@regionhalland.se" <regionen@regionhalland.se>;"region@regionjh.se" <region@regionjh.se>;"regionen@rjl.se" <regionen@rjl.se>;"region@regionkalmar.se" <region@regionkalmar.se>;"region@kronoberg.se" <region@kronoberg.se>;"regionnorrboten@norrboten.se" <regionnorrboten@norrboten.se>;"region@skane.se" <region@skane.se>;"regionstockholm@sll.se" <regionstockholm@sll.se>;"post@regionsormland.se" <post@regionsormland.se>;"region.uppsala@region uppsala.se" <region.uppsala@region uppsala.se>;"info@regionvarmland.se" <info@regionvarmland.se>;"regionen@regionvasterbotten.se" <regionen@regionvasterbotten.se>;"region.vasternorrland@rvn.se" <region.vasternorrland@rvn.se>;"region@regionvastmanland.se" <region@regionvastmanland.se>;"Region Örebro län" <regionen@regionorebrolan.se>;"region@regionostergotland.se" <region@regionostergotland.se>;"sjofartsverket@sjofartsverket.se" <sjofartsverket@sjofartsverket.se>;"webb@sosalarm.se" <webb@sosalarm.se>;"info@sparbankerna.se" <info@sparbankerna.se>;"kulturradet@kulturradet.se" <kulturradet@kulturradet.se>;"registrator@statensmedierad.se" <registrator@statensmedierad.se>;"registrator@statskontoret.se" <registrator@statskontoret.se>;"registrator@swedac.se" <registrator@swedac.se>;"info@swedishbankers.se" <info@swedishbankers.se>;"info@forlaggare.se" <info@forlaggare.se>;"info@svbib.se" <info@svbib.se>;"info@svenskhandel.se" <info@svenskhandel.se>;"info@svenskkollektivtrafik.se" <info@svenskkollektivtrafik.se>;"remisser" <remisser@svensknaringsliv.se>;"info@forfattarforbundet.se" <info@forfattarforbundet.se>;"registrator@skr.se" <registrator@skr.se>;"info@sverigeskonsumenter.se"

<info@sverigeskonsumenter.se>;"info@standardiseringsforbundet.se"
<info@standardiseringsforbundet.se>;"info@sis.se" <info@sis.se>;"sdr" <sdr@sdr.org>;"info@srf.nu"
<info@srf.nu>;"info@teknikforetagen.se" <info@teknikforetagen.se>;"tillvaxtverket@tillvaxtverket.se"
<tillvaxtverket@tillvaxtverket.se>;"trafikanalys@trafa.se"
<trafikanalys@trafa.se>;"kontakt@transportstyrelsen.se"
<kontakt@transportstyrelsen.se>;"info@transportforetagen.se"
<info@transportforetagen.se>;"pierre.sandberg@tagforetagen.se"
<pierre.sandberg@tagforetagen.se>;"registrator@uhmynd.se"
<registrator@uhmynd.se>;"regionstyrelsen@vregion.se" <regionstyrelsen@vregion.se>
Cc: "betankande@elanders.com" <betankande@elanders.com>;"S Registrator"
<s.registrator@regeringskansliet.se>;"Malin Larsson" <malin.larsson@regeringskansliet.se>;"Christina
Welander" <christina.welander@regeringskansliet.se>
Ämne: S2021/04731 Remiss av SOU 2021:44 Tillgänglighetsdirektivet - Svar senast 1/11
2021
Bilagor: Remissmissiv tillgänglighetsdirektivet.pdf

[Tillgänglighetsdirektivet - Regeringen.se https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2021/05/sou-202144/](https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2021/05/sou-202144/)

SOU 2021:44 Tillgänglighetsdirektivet

Remissinstanser

Bankomat AB
Boverket
Diskrimineringsombudsmannen
Finansbolagens Förening
Finansinspektionen
Funktionsrätt Sverige
Förbundet Sveriges dövsblinda
Företagarna
Förvaltningsrätten i Karlstad
Förvaltningsrätten i Stockholm
Hörselskadades Riksförbund
Internetstiftelsen
Integritetsskyddsmyndigheten
IT- och telekomföretagen
Justitiekanslern
Kommerskollegium
Konkurrensverket
Konsumenternas Bank och finansbyrå
Konsumentverket
Luftfartsverket
Myndigheten för delaktighet
Myndigheten för digital förvaltning
Myndigheten för tillgängliga medier
Myndigheten för press-, radio och tv
Näringslivets regelråd
Post- och telestyrelsen
Regelrådet
Region Blekinge
Region Dalarna
Region Gotland

Region Gävleborg
Region Halland
Region Jämtland Härjedalen
Region Jönköpings län
Region Kalmar län
Region Kronoberg
Region Norrbotten
Region Skåne
Region Stockholm
Region Sörmland
Region Uppsala
Region Värmland
Region Västerbotten
Region Västernorrland
Region Västmanland
Region Örebro
Region Östergötland
Sjöfartsverket
SOS Alarm
Sparbankernas Riksförbund
Statens kulturråd
Statens medieråd
Statskontoret
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)
Svenska Bankföreningen
Svenska Förläggareföreningen
Svensk biblioteksforening
Svensk Handel
Svensk kollektivtrafik
Svenskt Näringsliv
Sveriges författarförbund
Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
Sveriges Konsumenter
Sveriges Standardiseringsförbund (SSF)
Swedish Standards Institute
Sveriges Dövas Riksförbund
Synskadades Riksförbund
Teknikföretagen
Tillväxtverket
Trafikanalys
Transportstyrelsen
Transportföretagen
Tågöretagen
Upphandlingsmyndigheten
Västra Götalandsregionen

Remissvaren ska ha kommit in till Socialdepartementet senast den 1 november 2021. Svaren bör lämnas per e post till s.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till s.sof@regeringskansliet.se. Ange diarienummer S2021/04731 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. Om remissen är begränsad till en viss del av betänkandet, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För andra remissinstanser innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Betänkandet kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Remissinstanserna kan utan kostnad beställa tryckta exemplar av betänkandet via ett [beställningsformulär hos Elanders Sverige AB](#).

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Tony Malmborg
Departementsråd

Kopia till
Elanders Sverige AB, e-postadress: betankande@elanders.com

*** **

Med vänlig hälsning
Maria Zetterström
Assistent
Socialdepartementet
Enheten för socialtjänst och funktionshinderspolitik
103 33 Stockholm
Tfn +46 8 405 10 00
www.regeringen.se

Regeringskansliet

Tillgänglighetsdirektivet

BETÄNKANDE AV
UTREDNINGEN OM
GENOMFÖRANDET AV
TILLGÄNGLIGHETSDIREKTIVET

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2021:44

Tillgänglighetsdirektivet

*Betänkande av Utredningen om
genomförandet av tillgänglighetsdirektivet*

Stockholm 2021

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2021:44

SOU och Ds finns på regeringen.se under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på regeringen.se/remisser.

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2021

ISBN 978-91-525-0118-4 (tryck)

ISBN 978-91-525-0119-1 (pdf)

ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för Socialdepartementet Lena Hallengren

Regeringen beslutade den 16 april 2020 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att ta ställning till hur Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (tillgänglighetsdirektivet) ska genomföras i Sverige. I uppdraget ingår att analysera hur svensk rätt förhåller sig till direktivet och lämna nödvändiga författningsförslag.

Till särskild utredare förordnades samma dag generaldirektören Magnus Larsson.

Som sakkunniga förordnades fr.o.m. den 11 juni 2020 kanslirådet Helen Forslind, departementssekreteraren Christoffer Lärkner, departementssekreteraren Rebecka Lönnroth och departementssekreteraren Christina Welander. Fr.o.m. samma dag förordnades som experter intressepolitiska utredaren Mia Ahlgren, Funktionsrätt Sverige, näringspolitiska experten Karin Atthoff, Transportföretagen, strategen Jan Bergdahl, Myndigheten för digital förvaltning, utredaren Emmanuel Galaup, Myndigheten för delaktighet, Accessibility Manager Nicklas Karlsson, Svenska Bankföreningen, utredaren Robin Lundgren, Swedac, verksamhetsutvecklaren Kristin Nord, Myndigheten för tillgängliga medier, enhetschefen Andreas Richter, Post- och telestyrelsen och affärsutvecklaren Cecilia Wolf, Norstedts Förlagsgrupp AB. Helen Forslind entledigades från uppdraget fr.o.m. den 1 januari 2021 och i hennes ställe förordnades kanslirådet Anders Bagge att fr.o.m. den 1 februari 2021 vara sakkunnig i utredningen. Rebecka Lönnroth entledigades från uppdraget fr.o.m. den 25 mars 2021 och samma dag förordnades kanslirådet Susanna Mattsson att vara sakkunnig i utredningen. Jan Bergdahl entledigades från uppdraget fr.o.m. den 14 september 2020 och samma dag förordnades specialisten på tjänster och infrastruktur Tommy Olsson, Myndigheten för digital

förvaltning, att vara expert i utredningen. Cecilia Wolf entledigades från uppdraget fr.o.m. den 16 november 2020. Verkställande direktören Kristina Ahlinder, Svenska Förläggarföreningen, förordnades fr.o.m. den 16 november t.o.m. den 31 december 2020 att vara expert i utredningen. Juristen Mikaela Zabrodsky, Svenska Förläggarföreningen, förordnades fr.o.m. den 1 januari 2021 att vara expert i utredningen.

Före detta hovrättsrådet Lennart Östblom har varit huvudsekreterare i utredningen fr.o.m. den 1 juni 2020, verksjuristen och numera kanslirådet Johanna Evjen har varit sekreterare i utredningen fr.o.m. den 18 maj 2020 t.o.m. den 30 april 2021, kammaråklagaren Mikael Malm har varit sekreterare i utredningen fr.o.m. den 1 augusti 2020 och kanslirådet Elisa Baroni har varit sekreterare i utredningen fr.o.m. den 12 oktober 2020.

Utredningen, som antagit namnet Utredningen om genomförandet av tillgänglighetsdirektivet, överlämnar nu sitt betänkande Tillgänglighetsdirektivet (SOU 2021:44). Med detta är arbetet slutfört.

Stockholm i maj 2021

Magnus Larsson

/Lennart Östblom
Johanna Evjen
Mikael Malm
Elisa Baroni

Innehåll

Sammanfattning	19
Nya regler ska göra produkter och tjänster mer tillgängliga – en lättläst sammanfattning	31
Summary	35
1 Författningsförslag	47
1.1 Förslag till lag (2022:000) om digital tillgänglighet till produkter och tjänster	47
1.2 Förslag till lag (2022:000) om ändring i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster	59
1.3 Förslag till lag (2022:000) om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)	60
1.4 Förslag till lag (2022:000) om ändring i lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler	62
1.5 Förslag till lag (2022:000) om ändring i den i promemorian Genomförande av direktivet om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation föreslagna lagen om elektronisk kommunikation	63
1.6 Förslag till lag (2022:000) om ändring i radioutrustningslagen (2016:392)	64
1.7 Förslag till förordning (2022:000) om digital tillgänglighet till produkter och tjänster	65

2	Utredningens uppdrag och arbete	77
2.1	Utredningens uppdrag	77
2.2	Utredningsarbetet	79
2.3	Betänkandets disposition	80
3	Om tillgänglighetsdirektivet	83
3.1	Inledning	83
3.2	Bakgrund	84
3.3	Syftet med tillgänglighetsdirektivet	85
3.3.1	Den legala grunden	85
3.4	Fullharmoniserande direktiv eller minimidirektiv	86
3.4.1	Övriga syften med tillgänglighetsdirektivet	88
3.5	Tillgänglighetsdirektivets innehåll	89
3.6	Direktivets tillämpningsområde	92
3.6.1	Avgränsningar av det materiella tillämpningsområdet	94
3.6.2	Aktörer som berörs av tillgänglighetsdirektivet	95
3.6.3	Ekonomiska aktörer	96
3.6.4	Personer som gynnas av bättre tillgänglighet	97
3.7	Krav på tillgänglighet	98
3.7.1	Krav enligt Bilaga I	99
3.7.2	Kompletterande krav samt harmoniserade standarder	100
3.7.3	Grundläggande ändringar och oproportionerligt stor börda	100
3.7.4	Mikroföretag	101
3.7.5	Bebyggd miljö	102
3.7.6	Krav på kontroller	103
4	Produkter och tjänster som omfattas	105
4.1	Produkter som omfattas	105
4.2	Tjänster som omfattas	111

4.2.1	Elektroniska kommunikationstjänster med undantag av överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin-till-maskintjänster.....	111
4.2.2	Närmare om audiovisuella medietjänster.....	113
4.2.3	Närmare om tjänster som ger tillgång till audiovisuella medietjänster.....	114
4.2.4	E-böcker och ändamålsenlig programvara	115
4.2.5	E-handelstjänster	116
4.2.6	Banktjänster för konsumenter.....	117
4.2.7	Luft-, buss-, järnvägs- och vattentransporttjänster för passagerare.....	121
5	Krav på produkter	125
5.1	Krav på alla produkter	125
5.1.1	Krav på information	125
5.1.2	Krav på användargränssnitt och funktionell utformning.....	131
5.2	Krav på alla produkter förutom självbetjäningsterminaler	136
5.3	Sektorsspecifika krav	138
5.3.1	Självbetjäningsterminaler	139
5.3.2	Läsplattor	140
5.3.3	Terminalutrustning för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster.....	141
5.3.4	Terminalutrustning för tjänster som ger tillgång till audiovisuella medietjänster	143
5.4	Stödtjänster	143
6	Krav på tjänster.....	145
6.1	Krav på alla tjänster.....	145
6.1.1	Närmare om principerna uppfattningsbar, hanterbar, begriplig och robust	149
6.1.2	Principernas tillämplighet i tillgänglighetsdirektivet.....	150

6.2	Krav på specifika tjänster	152
6.2.1	Elektroniska kommunikationstjänster, inbegripet den nödkommunikation som avses i artikel 109.2 i direktiv (EU) 2018/1972	152
6.2.2	Tjänster som ger tillgång till audiovisuella medietjänster	154
6.2.3	Lufttransport-, busstransport-, järnvägstransport- och vattentransporttjänster för passagerare, med undantag för stads-, förorts- och regionaltransporter	156
6.2.4	Stads-, förorts- och regionaltransporter	157
6.2.5	Banktjänster för konsumenter	158
6.2.6	E-böcker	159
6.2.7	E-handel.....	161
7	Kriterier för funktionsprestanda	163
8	Gällande rätt	167
8.1	Inledning	167
8.2	Grundlagarna	167
8.2.1	Yttrandefrihetsgrundlagen och tryckfrihetsförordningen.....	167
8.2.2	Närmare om yttrandefrihetsgrundlagen.....	168
8.2.3	E-böcker och ljudböcker	169
8.2.4	Bilageregeln	171
8.2.5	Etableringsfrihet.....	172
8.3	Persontransporter.....	173
8.3.1	Tågpassagerarförordningen	173
8.3.2	Förordningen om passagerarrättigheter för flyg	177
8.3.3	Förordningen om passagerarrättigheter för båt..	178
8.3.4	Förordningen om passagerarrättigheter för buss	179
8.4	Elektronisk kommunikation.....	179
8.4.1	Europeisk kodex för elektronisk kommunikation.....	179

8.4.2	Kodexens krav på nödkommunikation för personer med funktionsnedsättning.....	181
8.4.3	Lagen om elektronisk kommunikation.....	182
8.4.4	Föreslagna lagändringar med anledning av kodexen.....	183
8.4.5	Införlivande i Sverige om kodexens reglering av nödkommunikation	185
8.5	Audiovisuella medietjänster	186
8.5.1	AV-direktivet.....	187
8.5.2	Radio- och tv-lagen	188
8.6	Radioutrustningslagen.....	189
8.7	E-handel.....	190
8.7.1	E-handelsdirektivet	190
8.7.2	E-handelslagen	192
8.7.3	Marknadsföringslagen	193
8.7.4	Lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler.....	194
8.8	DOS-lagen och webbtillgänglighetsdirektivet	195
8.8.1	Webbtillgänglighetsdirektivet.....	195
8.8.2	Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service	196
8.9	Bebyggd miljö	198
8.9.1	Plan- och bygglagen	198
8.9.2	Skyldigheten att åtgärda enkelt avhjälpna hinder	200
8.9.3	Förordning (EU) nr 1300/2014.....	201
8.10	Lagstiftning om bank- och finansiella tjänster.....	202
8.10.1	Konsumentkreditlagen.....	202
8.10.2	Lagen om värdepappershandel.....	202
8.10.3	Lagen om betaltjänster	203
8.10.4	Lagen om elektroniska pengar.....	204
8.11	Övriga författningar.....	204
8.11.1	Diskrimineringslagen	204
8.11.2	Barnkonventionen	206
8.11.3	Lagen om offentlig upphandling	207

9	Förhållandet till grundlagarna	209
9.1	Förhållandet till TF och YGL.....	209
9.1.1	Allmänt om TF och YGL i förhållande till direktivet	209
9.1.2	E-böcker	210
9.1.3	Tjänster som ger tillgång till audiovisuella medietjänster	212
9.1.4	Elektroniska programguider.....	213
9.1.5	Övriga webbplatser	216
9.1.6	Tillgänglighetsteknikerna	217
9.2	Förhållandet till näringsfriheten.....	219
10	Val av författning	221
10.1.1	Samlad reglering	221
10.1.2	Sektorsvis reglering.....	222
10.1.3	Hybridlösning	222
10.2	Vad behöver det eller de regelverk som genomför tillgänglighetsdirektivet innehålla?	222
10.2.1	Tillämpningsområde	222
10.2.2	Personkrets.....	223
10.2.3	Krav.....	223
10.2.4	Marknadskontroll.....	224
10.2.5	Tillsyn	224
10.2.6	Åtgärder vid bristande överensstämmelse, inklusive sanktioner	224
10.2.7	Besvärshänvisningar	225
10.3	Samlad eller sektorsvis reglering?	225
10.3.1	Krav på rättssäkerhet	226
10.3.2	Argument för och emot en samlad reglering	227
10.3.3	Argument för och emot en sektorsvis reglering.....	227
10.4	Befintliga författningars ändamålsenlighet	229
10.4.1	Elektroniska kommunikationstjänster	229
10.4.2	Nödkommunikation	232
10.4.3	Radioutrustningslagen	234

10.4.4	Tjänster som ger tillgång till audiovisuella medietjänster	235
10.4.5	Banktjänster och finansiella tjänster för konsumenter	236
10.4.6	E-handel	236
10.4.7	Diskrimineringslagen	238
10.4.8	Lagen om offentlig upphandling	241
10.4.9	Bebyggd miljö	243
10.4.10	Områden som omfattas av tillgänglighetsdirektivet, men där det saknas reglering i nationell författning	247
10.5	Direktivet bör genomföras genom en samlad lag	248
10.6	Genomförandelagens syfte.....	250
10.7	Författningsnivåer.....	252
10.7.1	Allmänt om normgivningsmakten	253
10.7.2	Indelningen av normgivningsmakten	253
10.7.3	Närmare om det primära lagområdet	254
10.7.4	Delegation av normgivningsmakten.....	254
10.7.5	Regeringens verkställighetsföreskrifter	254
10.7.6	Reglering på myndighetsnivå.....	255
10.7.7	Ett aktuellt exempel på normfördelning.....	255
10.8	Regleringen bör ske på så låg författningsnivå som möjligt.....	255
10.8.1	Ansvars- och finansieringsprincipen	256
11	Krav på tillgänglighet.....	257
11.1	Kraven enligt tillgänglighetsdirektivet.....	257
11.2	Undantagen från kraven på webbsidor och applikationer.....	258
11.3	Redan publicerade e-böcker	262
11.4	Närmare om vad som omfattas av begreppet e-bok	264
11.5	Passagerartjänster.....	266
11.6	Särskilt när det gäller banktjänster.....	266

11.7	Krav på tillgänglighet i andra unionsrättsakter	267
11.8	Övergångsbestämmelser	271
12	Harmoniserade standarder	275
12.1	Översiktligt om uppbyggnaden av EN 301 549	276
13	Oproportionerligt stor börda eller grundläggande ändring	281
13.1	Grundläggande ändring	282
13.2	Oproportionerligt stor börda	282
13.2.1	Kriterier vid bedömning av oproportionerligt stor börda	285
13.2.2	Tjänster som använder självbetjäningsterminaler	290
13.3	Skyldigheter för den ekonomiske aktören	290
13.4	Mikroföretag	292
14	Produkters överensstämmelse	295
14.1	Skyldigheter att säkerställa produkters överensstämmelse	295
14.1.1	Tillverkarnas, distributörernas, importörernas och representanternas skyldigheter	295
14.2	CE-märkning	301
14.2.1	EU-försäkran och annan teknisk dokumentation	303
14.2.2	Utformningen av EU-försäkran	304
14.2.3	Flera harmoniserade rättsakter tillämpliga på samma produkt	305
14.3	Marknadskontroll	306
14.3.1	Tillgänglighetsdirektivets krav på marknadskontroll	307
14.3.2	Förordning (EU) 2019/1020	310
14.3.3	Bestämmelser i marknadskontrollförordningen	

	som är tillämpliga för produkter som omfattas av tillgänglighetsdirektivet	311
14.3.4	Följändringar i svenska författningar med anledning av marknadskontrollförordningen	315
14.4	Överväganden	316
14.4.1	Överväganden avseende CE-märkning och EU-försäkran om överensstämmelse	316
14.4.2	Hänvisningar till marknadskontrollförordningen	317
14.4.3	Enhetliga bestämmelser om förfarandet vid marknadskontroll	318
14.4.4	Ytterligare hänvisningar till EU:s marknadskontrollförordning	320
14.4.5	Initiering av ett kontrollärende	321
14.4.6	Marknadskontrollens omfattning	322
14.4.7	Undersökningar och åtgärder vid marknadskontroll	324
14.4.8	Marknadskontrollmyndigheten befogenheter.....	327
14.4.9	Rätt att återkräva kostnader för marknadskontroll	328
14.5	Produkter som förs in på unionsmarknaden.....	329
15	Tjänsters överensstämmelse	331
15.1	Skyldigheter att säkerställa tjänsters överensstämmelse	331
15.2	Tjänsteleverantörer	331
15.3	Tjänsteleverantörers skyldigheter	332
15.4	Krav på dokumentation	332
15.5	Ansvarig tjänsteleverantör.....	333
15.5.1	Några specialfall.....	337
15.5.2	Mikroföretag som tjänsteleverantör i en distributionskedja	341
15.6	Tillsyn av tjänsters överensstämmelse	341
15.7	Tillsyn över krav på tillgänglighet.....	349

15.7.1	Allmänna utgångspunkter för tillsyn över krav på tillgänglighet för tjänster.....	349
15.7.2	Vad som ska granskas	350
15.7.3	Åtgärder vid konstaterad bristande överensstämmelse.....	352
15.7.4	Åtgärder vid granskning av oproportionerligt stor börda.....	354
15.7.5	Tillsynsmyndighetens befogenheter	355
15.7.6	Administrativt samarbete mellan tillsynsmyndigheter i olika medlemsstater	356
16	Behöriga myndigheter	359
16.1	En eller flera myndigheter.....	359
16.1.1	Principer för ekonomisk styrning.....	361
16.1.2	Ansvars- och finansieringsprincipen.....	362
16.1.3	Synpunkter från företag, konsumenter och myndigheter som utövar marknadskontroll och tillsyn	363
16.1.4	Argument för och emot att flera myndigheter ansvarar för marknadskontroll och tillsyn.....	364
16.1.5	Argument för och emot att en enda myndighet ansvarar för marknadskontroll	366
16.2	Myndigheter som skulle kunna bli aktuella	366
16.2.1	Post- och telestyrelsen.....	367
16.2.2	Myndigheten för digital förvaltning	369
16.2.3	Konsumentverket.....	371
16.2.4	Transportstyrelsen	372
16.2.5	Myndigheten för press, radio och tv.....	373
16.2.6	Myndigheten för tillgängliga medier.....	374
16.2.7	Myndigheten för delaktighet.....	375
16.2.8	Finansinspektionen	376
16.3	Utredningens överväganden	376
16.3.1	Inga utökade uppdrag till befintliga myndigheter.....	377
16.3.2	Post- och telestyrelsen bör vara behörig marknadskontrollmyndighet.....	378

16.3.3	Underrättelse till kommissionen om behörig marknadskontrollmyndighet	380
16.3.4	Lämplig tillsynsmyndighet.....	381
16.3.5	Post- och telestyrelsen	385
16.3.6	Myndigheten för press, radio och tv	387
16.3.7	Myndigheten för tillgängliga medier	389
16.3.8	Konsumentverket och Transportstyrelsen	391
16.4	Föreskriftsrätt	393
16.5	Främjande.....	395
16.5.1	Tillsyn genom främjande.....	395
16.5.2	Statskontorets rapport ”På väg mot en bättre tillsyn”	397
16.5.3	Olika myndigheters främjandeuppdrag	400
16.6	Universell utformning och främjandearbetet.....	403
16.6.1	Tillgänglighet och universell utformning.....	403
16.6.2	Universell utformning och direktivet	404
16.6.3	Tillgänglighet, universell utformning och främjande.....	405
17	Regelefterlevnad	407
17.1	Lämpliga och effektiva förfaranden	407
17.1.1	Regelefterlevnad bör säkerställas genom ordinarie förvaltningsrättsligt förfarande.....	408
17.1.2	Överklagande av beslut	409
17.2	Konsumenters möjligheter att påverka ärenden om bristande överensstämmelse	410
17.2.1	Konsumenter ska ha möjlighet att anmäla brister	410
17.2.2	Möjlighet för konsumenter att vara delaktiga i ärenden om bristande överensstämmelse.....	411
17.2.3	Möjlighet att överklaga en kontrollmyndighets beslut i ett granskningsärende	413
17.3	Behörighet för intresseorganisationer med flera att delta i ärenden om bristande överensstämmelse	415

17.3.1	Möjlighet att vända sig till Diskrimineringsombudsmannen (DO).....	415
17.3.2	Möjlighet för intresseorganisationer med flera att agera ombud.....	416
17.3.3	Möjlighet för intresseorganisationer och enskilda med flera att i övrigt yttra sig i ärenden om bristande överensstämmelse	416
17.4	Möjlighet att väcka talan i allmän domstol	417
17.5	Utredningens överväganden	418
17.5.1	Artikel 29 kräver inga författningsändringar för ett korrekt genomförande av tillgänglighetsdirektivet	418
17.5.2	Behov av uppföljning	419
17.5.3	Framtida möjlighet att väcka talan genom grupptalan.....	421
17.6	Sanktioner	423
17.6.1	Vitesförelägganden.....	423
17.6.2	Sanktionsavgifter.....	424
17.6.3	Dubbelbestraffning	428
18	Konsekvensanalyser	431
18.1	Konsekvenser för företag.....	431
18.1.1	Kostnader	433
18.1.2	Webbplatser och applikationer.....	434
18.1.3	Banktjänster.....	435
18.1.4	E-böcker	436
18.1.5	Mikroföretag	437
18.1.6	Sammanfattning	438
18.1.7	Universell utformning ger lägre kostnader	438
18.2	Nyttor	439
18.3	Konsekvenser för privatpersoner	441
18.3.1	Nyttor.....	442
18.3.2	Statistik om personer med funktionsnedsättning i Sverige	445
18.3.3	Antalet personer med olika former av funktionsnedsättning	448

18.3.4	Behov av tillgänglighet	450
18.3.5	Enkät från utredningen	452
18.3.6	Sammanfattning.....	456
18.4	Kostnader för staten	457
18.4.1	Kostnader för marknadskontroll.....	457
18.4.2	Exempel från myndigheter.....	458
18.4.3	Kostnad för marknadskontroll enligt direktivet	458
18.4.4	Kostnader för tillsyn	459
18.4.5	Hur beräkningsmodellen tillämpas	460
18.4.6	Timkostnad som används.....	460
18.4.7	Antalet tillsynade aktörer.....	461
18.4.8	Olika typer av tillsyn	462
18.4.9	Tre scenarier – minimi- och maximikostnad respektive trolig kostnad.....	462
18.4.10	Antalet tillsynsärenden i maximiscenariot	463
18.4.11	Antalet klagomål som blir tillsynsärenden i maximiscenariot.....	463
18.4.12	Tidsåtgång för tillsyn i maximiscenariot.....	464
18.4.13	Antalet tillsynsärenden i minimiscenariot	465
18.4.14	Antalet klagomål som blir tillsynsärenden i minimiscenariot	465
18.4.15	Antalet tillsynsärenden i det troliga scenariot	465
18.4.16	Antalet klagomål som blir tillsynsärenden i det troliga scenariot	466
18.4.17	Beräkningarna är bara exempel	466
18.4.18	Konsekvenser för domstolar.....	467
18.4.19	Finansiering.....	467
18.4.20	Konsekvenser för Myndigheten för tillgängliga medier	468
18.5	Övriga konsekvenser	471
18.5.1	Alternativa lösningar	471
19	Författningskommentar	473
19.1	Förslaget till lag (2022:000) om tillgänglighet till produkter och tjänster	473

19.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster.....	504
19.3	Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)	504
19.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler	505
19.5	Förslaget till lag om ändring i den i promemorian ”Genomförande av direktivet om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation” föreslagna lagen om elektronisk kommunikation	505
19.6	Förslaget till lag om ändring i radioutrustningslagen (2016:392)	505
	Särskilda yttranden	507

Bilagor

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2020:39.....	517
Bilaga 2	Tillgänglighetsdirektivet	533
Bilaga 3	Analys Masons rapport	579
Bilaga 4	Angående sammanställd statistik om personer med nedsatt funktion	649
Bilaga 5	Röster från konsumenter	657
Bilaga 6	Implementering av direktivbestämmelse till svensk författning	667

Sammanfattning

Inledning

I betänkandet lämnas förslag på hur Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (tillgänglighetsdirektivet) bör genomföras i Sverige.

Syftet med tillgänglighetsdirektivet, vilket är ett fullharmoniseringsdirektiv, är att skapa en europeisk standard för tillgänglighet och därigenom undanröja hinder på den inre marknaden. Direktivet innebär en mer enhetlig tillämpning av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Enhetliga regler och större utbud av tillgängliga produkter och tjänster på den inre marknaden förväntas i sin tur även leda till bättre förutsättningar för personer med någon form av funktionsbegränsning att vara delaktiga på lika villkor inom hela EU.

Produkter och tjänster som omfattas av direktivet

De produkter som omfattas av direktivet är datormaskinvarusystem med allmänna användningsområden avsedda för konsument, operativsystem till dessa maskinvarusystem och betalningsterminaler samt bankomater, biljettförsäljningsautomater, incheckningsautomater och interaktiva självbetjäningsterminaler som är avsedda för tillhandahållande av tjänster som omfattas av direktivet. Vidare omfattas terminalutrustning som används för elektroniska kommunikationstjänster och terminalutrustning som används för åtkomst till audiovisuella medietjänster samt läsplattor.

De tjänster som omfattas är elektroniska kommunikationstjänster, tjänster som ger åtkomst åt audiovisuella medietjänster, vissa inslag i luft-, buss-, järnvägs- och vattentransporttjänster, e-böcker, ändamåls-

enlig programvara för e-böcker, banktjänster samt e-handelstjänster. Även tjänster ska vara avsedda för konsumenter.

Produkter och tjänster som omfattas av direktivet ska uppfylla de krav som anges i bilaga I till direktivet.

Tillgänglighetskrav för produkter

Det framgår av artikel 4.2 i tillgänglighetdirektivet att alla produkter som omfattas av direktivet ska uppfylla de krav som fastställs i direktivets bilaga I avsnitt I. Det är för det första fråga om krav på tillhandahållande av information i eller på produkterna. Eftersom det inte alltid är möjligt att ge informationen på det sättet kan den även ges på annat sätt, till exempel i samband med att produkterna används eller på en webbplats. Därutöver finns krav på vilka egenskaper, delar och funktioner som ska finnas för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till att uppfatta, hantera, begripa och kontrollera produkten.

Alla produkter med undantag för självbetjäningautomater ska även omfattas av kraven i bilaga I avsnitt II. Syftet med denna reglering är att i största möjliga utsträckning möjliggöra förutsebar användning bland personer med funktionsnedsättning avseende förpackningar och anvisningar för de produkter som omfattas av detta avsnitt.

Utöver de allmänna kraven ställs sektorsspecifika krav på en del produkters användargränssnitt och funktionella utformning. De sektorsvisa produkter som avses är självbetjäningsterminaler och läsplattor, samt vidare terminalutrustning för konsumentbruk med interaktiv datorkapacitet som används för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster (smartphones) och sådan utrustning som används för åtkomst till audivisuela medietjänster (smart-tv-apparater).

Tillgänglighetskrav för tjänster

De krav som gäller alla tjänster som omfattas av tillgänglighetsdirektivets krav framgår av artikel 4.3 med hänvisning till bilaga I avsnitt III.

Följande åtgärder ska vidtas för att säkerställa att tjänsterna tillhandahålls på ett sätt som i största möjliga utsträckning möjliggör förutsebar användning bland personer med funktionsnedsättning, genom att till exempel kunna uppfattas med olika sinnen:

- a) Tillgängligheten för de produkter som används vid tillhandahållandet av tjänsten ska säkerställas.
- b) Information ska tillhandahållas om hur tjänsten fungerar och, om produkter används vid tillhandahållandet av tjänsten, om dess koppling till dessa produkter samt om deras egenskaper när det gäller tillgänglighet och interoperabilitet med hjälpmedel.
- c) Webbplatser, inklusive tillhörande nätapplikationer, och tjänster för mobila enheter, inklusive mobilappar, ska göras tillgängliga på ett enhetligt och ändamålsenligt sätt genom att de görs uppfattningsbara, hanterbara, begripliga och robusta.
- d) Om stödtjänster (hjälp-deskar, teletjänstcentraler, teknisk support, samtalsförmedlande tjänster och utbildningstjänster) finns att tillgå ska de, via tillgängliga kommunikationssätt, tillhandahålla information om tjänstens tillgänglighet och kompatibilitet med tekniska hjälpmedel.

Det finns även för tjänster sektorsspecifika krav. Dessa innebär att tjänsteleverantören ska vidta vissa angivna åtgärder för att inkludera funktioner, metoder, riktlinjer och förfaranden som ska tillgodose behoven hos personer med funktionsnedsättning och säkerställa interoperabilitet med tekniska hjälpmedel, det vill säga att tjänsten ska fungera tillsammans med tekniska hjälpmedel.

Harmoniserade standarder

I artikel 15 i tillgänglighetsdirektivet föreskrivs att produkter och tjänster som helt eller delvis överensstämmer med harmoniserade standarder till vilka hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning ska förutsättas överensstämma med de väsentliga kraven i den utsträckning kraven omfattas av standarderna.

Undantag från tillgänglighetskraven

Tillgänglighetsdirektivet föreskriver att det finns tre situationer när tillgänglighetskraven inte behöver efterlevas. Således ska enligt artikel 4.5 mikroföretag undantas från kraven på tjänster. En annan sådan situation är om ett tillgänglighetskrav kräver en större förändring av

en produkt eller tjänst vilket innebär en grundläggande förändring av dess grundläggande karaktär (artikel 14.1 a).

Den tredje situationen är när ett krav på tillgänglighet skulle leda till en oproportionerligt stor börda för en berörd ekonomisk aktör (artikel 14.1 b). I en sådan situation ska emellertid de krav som inte leder till en sådan börda fortfarande tillämpas för den aktuella produkten och tjänsten.

Till grund för bedömningen om det föreligger en oproportionerligt stor börda ska på grundval av relevanta kriterier i bilaga VI avseende den ekonomiske aktörens ekonomiska förhållanden såsom kostnader och intäkter för denne beaktas. Dessa förhållanden ska vägas mot uppskattade fördelar för personer med funktionsnedsättning.

Ansvar för att en produkt uppfyller tillgänglighetskraven

Det är de ekonomiska aktörerna, tillverkaren, importören och distributören, som har ansvar för att produkter som omfattas av tillgänglighetsdirektivet uppfyller tillgänglighetskraven.

Om en importör eller en distributör släpper ut en produkt på marknaden i eget namn eller under eget varumärke, eller ändrar en produkt som redan släppts ut på marknaden på ett sådant sätt att överensstämmelsen med föreskrivna krav kan påverkas, övertar importören eller distributören tillverkarens skyldigheter.

Det finns krav på att produkter som lever upp till tillgänglighetskraven ska CE-märkas. För CE-märkning av produkter ska gälla de allmänna principer som finns angivna i artikel 30 i förordning (EG) nr. 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr. 339/93. CE-märkningen ska anbringas på produkten eller dess märkskylt så att den är synlig, läsbar och outplånlig. Om detta inte är möjligt eller lämpligt på grund av produktens art ska märket anbringas på förpackningen och i de medföljande dokumenten. CE-märkningen ska anbringas innan produkten släpps ut på marknaden.

Till CE-märkningen ska det medfölja en EU-försäkran. I en EU-försäkran om överensstämmelse ska framgå att tillämpliga tillgänglighetskrav är uppfyllda. Om en ekonomisk aktör har åberopat undantaget gällande oproportionerligt stor börda ska denne i sin försäkran ange vilka tillgänglighetskrav som omfattas av undantaget.

Ansvar för att en tjänst uppfyller tillgänglighetskraven

Det är tjänsteleverantören som förmedlar eller distribuerar en tjänst som ska kontrollera att tjänsten lever upp till kraven på tillgänglighet.

En tjänsteleverantör som bedriver e-handel riktad till konsumenter är ansvarig tjänsteleverantör av e-handelstjänsten. I övrigt är ansvarig tjänsteleverantör den som sluter avtal med en konsument om en tjänst som omfattas av direktivet.

Den som tillhandahåller webbplatsen där ett konsumentköp genomförs ansvarar för tillgängligheten för hela köpprocessen.

Utgivaren ansvarar för att en e-bok uppfyller kraven på tillgänglighet. En distributör som inte är utgivare är dock fortfarande skyldig att säkerställa att den programvara som används för att tillhandahålla e-boken uppfyller relevanta krav på tillgänglighet.

Undantaget för mikroföretag ska inte tillämpas så att större företag kan kringgå kraven på tillgänglighet genom att hänvisa till att en tjänsteleverantör i produktions- eller distributionskedjan är ett mikroföretag.

Marknadskontroll av produkter

Produkter som omfattas av tillgänglighetsdirektivets krav på tillgänglighet ska vara föremål för marknadskontroll. Marknadskontrollen avseende tillgänglighetskraven regleras till stor del genom hänvisning till relevanta bestämmelser i EU:s marknadskontrollförordning.

Ett kontrollärende bör kunna inledas dels som egeninitierad kontroll, dels genom externa propåer, genom till exempel klagomål från konsumenter och information från andra myndigheter eller ekonomiska aktörer.

Marknadskontrollen syftar till att kontrollera att en produkt uppfyller krav på tillgänglighet samt författningsstadgade krav på dokumentation och information.

Om en ekonomisk aktör har åberopat att ett krav skulle innebära en större förändring av en produkt vilket innebär en grundläggande förändring av dess grundläggande karaktär eller att ett krav på tillgänglighet skulle leda till en oproportionerligt stor börda för en berörd ekonomisk aktör ska även den bedömning som ligger till grund för ställningstagandet kontrolleras.

Om en marknadskontrollmyndighet konstaterar brister i en bedömning avseende börda eller grundläggande förändring bör den ekonomiske aktören i första hand ges möjlighet att läka bristen inom rimlig tid. Om den ekonomiska aktören inte vidtar anvisade åtgärder ska marknadskontrollmyndigheten förelägga den ekonomiske aktören att göra en ny bedömning.

Om en marknadskontrollmyndighet konstaterar brister hos en produkt som även tillhandahålls i andra medlemsstater ska myndigheten informera kommissionen och behöriga myndigheter i de berörda medlemsstaterna om detta. Myndigheten ska även informera om vilka åtgärder som den har vidtagit med anledning av den konstaterade bristen.

Marknadskontrollmyndigheten ska få meddela de förelägganden och förbud som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna utöva sin verksamhet. Ett sådant föreläggande eller förbud får riktas mot en eller flera berörda aktörer. Ett föreläggande eller förbud får förenas med vite. Marknadskontrollmyndigheten ska kunna begära hjälp från Polismyndigheten om detta är nödvändigt för att kunna genomföra ett kontrollärende. Om en ekonomisk aktör inte har vidtagit beslutade åtgärder inom föreskriven tid ska myndigheten vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra. De beslutade åtgärderna ska vara proportionerliga.

Post- och telestyrelsen bör vara den myndighet som bäst lämpar sig att utöva marknadskontroll. Det finns inte behov av att dela upp ansvaret mellan flera marknadskontrollmyndigheter.

Tillsyn av tjänster

Det finns inte på samma sett som för marknadskontroll ett enhetligt system inom EU för tillsyn av tjänster. En tjänsteleverantör är enligt direktivet skyldig att på en motiverad begäran av en tillsynsmyndighet lämna all information som behövs för att visa att tjänsten uppfyller tillgänglighetskraven. En tjänsteleverantör ska i övrigt vara skyldig att samarbeta med berörda tillsynsmyndigheter om de åtgärder som ska vidtas för att tjänsten ska uppfylla föreskrivna krav.

Vid tillsyn ska tillsynsmyndigheten granska att de tjänster som granskas överensstämmer med kraven på tillgänglighet samt att den dokumentation som krävs finns och är korrekt utformad.

I tillsynsuppdraget ska det även ingå att följa upp klagomål eller rapporter om bristande tillgänglighet för tjänster. Det är därför nödvändigt att tillsynsmyndigheten har en funktion som gör det möjligt att ta emot klagomål från enskilda.

Om en tjänst inte uppfyller ett eller flera krav på tillgänglighet ska tillsynsmyndigheten ålägga den eller de ansvariga ekonomiska aktörerna att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att rätta till identifierade brister. Tillsynsmyndigheten ska ange en tidsram inom vilken sådana åtgärder ska ha vidtagits. Tillsynsmyndigheten ska även kontrollera att den ekonomiska aktören som åberopar oproportionerligt stor börda som skäl för att inte genomföra ett krav på tillgänglighet hos en tjänst har dokumenterat sin bedömning.

En tillsynsmyndighet ska få meddela de förelägganden och förbud som är nödvändiga för att dessa ska kunna utöva sin verksamhet. Ett sådant föreläggande eller förbud får riktas mot en eller flera berörda aktörer. Ett föreläggande eller förbud får förenas med vite.

Tillsynsmyndigheten ska kunna begära hjälp från Polismyndigheten om detta är nödvändigt för att kunna genomföra ett tillsynsärende.

Tillsynsmyndigheter

Uppdraget att utöva tillsyn över tillgänglighetskraven bör fördelas mellan ett fåtal myndigheter. Möjligheten att göra tydliga avgränsningar är en förutsättning för att fördela ett tillsynsuppdrag till en specifik myndighet. Det är även viktigt att uppdelningen mellan myndigheter inte leder till orimliga kostnader varken för de ekonomiska aktörerna eller för myndigheten i fråga. De myndigheter som blir aktuella som tillsynsmyndigheter bör även ha en redan uppbyggd kompetens och kunskap avseende frågor om tillgänglighet.

Post- och telestyrelsen ska utöva tillsyn över samtliga områden där det inte finns någon annan utpekad tillsynsmyndighet. Post- och telestyrelsen ska även vara samordnande tillsynsmyndighet. Post- och telestyrelsen ska även ha det huvudsakliga tillsynsansvaret avseende de områden som inte låter sig avgränsas eller hanteras av en särskild myndighet med specialistkompetens.

Myndigheten för press, radio och tv ska utöva tillsyn över krav på tillgänglighet avseende tjänster som ger tillgång till audiovisuella medietjänster. Myndigheten för tillgängliga medier ska utöva tillsyn

över krav på tillgänglighet för e-böcker och ändamålsenlig programvara. Konsumentverket och Transportstyrelsen ska ha tillsynsansvar över den information som ska ges om tillgängligheten hos fordon, den omgivande infrastrukturen och den bebyggda miljön samt om assistans till personer med funktionsnedsättning tillhandahålls. Konsumentverket och Transportstyrelsen ska vidare ha tillsynsansvar över information om smart biljettförsäljning, realtidsinformation för passagerarna och ytterligare tjänsteinformation. Tillsynsansvaret ska följa den uppdelning som finns i dag gällande tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningarna.

Enligt utredningen finns det starka skäl som talar för att tillsynsmyndigheterna även tilldelas främjandeuppgifter. Myndigheterna som har främjandeansvar bör även ha ett ansvar för att sprida information om universell utformning som ett sätt att möta kraven i direktivet och om vikten av att göra rätt från början i arbetet med tillgänglighet.

Föreskriftsrätt för tillsynsmyndigheterna

Myndigheten för digital förvaltning ska ha föreskriftsrätt för tillgänglighetskrav på webbsidor och mobilapplikationer. I övrigt ska de myndigheter som har tillsynsansvar för ett sakområde även ha föreskriftsrätt på det området. Föreskrifterna får beslutas först efter att Post- och telestyrelsen beretts tillfälle att yttra sig.

Post- och telestyrelsen ska ha föreskriftsrätt inom övriga områden som inte omfattas av någon av de andra myndigheternas bemyndigande.

Post- och telestyrelsen ska ha föreskriftsrätt avseende verkställighet av den föreslagna lagen.

Efterlevnad av tillgänglighetskraven

De medel som ska finnas för att säkerställa efterlevnad av föreskrivna krav ska ligga inom ramen för den ordinarie svenska förvaltningsmodellen. Detta innebär att det i första hand är behörig förvaltningsmyndighet som säkerställer att de nationella bestämmelser som införlivar direktivet efterlevs. Förvaltningsmyndighetens beslut kan därefter överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen ska därmed ligga till grund för ärendehandläggningen och eventuella domstolsförfaranden.

Regeringen bör följa upp effektiviteten i tillsynsärendena, i synnerhet vad gäller anmälningar som gjorts av konsumenter och utfallet av den granskning som genomförts till följd av dessa.

Sanktioner

Det är nödvändigt att koppla sanktioner till de skyldigheter som ekonomiska aktörer har att samarbeta med myndigheter som bedriver kontroll och tillsyn. Förelägganden och förbud ska kunna förenas med vite.

Det ska finnas en möjlighet för myndigheter som bedriver marknadskontroll och tillsyn att ingripa med sanktionsavgift mot redan begångna överträdelser av produkt- eller tjänsterelaterade krav. Det föreligger strikt ansvar för en ekonomisk aktör och en tjänsteleverantör.

Sanktionsavgiftens storlek bör bedömas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet och uppgå till mellan 10 000 och 10 000 000 kronor. Det ska finnas möjlighet att sätta ned sanktionsavgiften. I ringa fall ska ingen avgift tas ut.

När vite eller sanktionsavgift beslutas ska hänsyn tas till förbudet mot dubbelbestraffning. Ett förbud mot dubbelbestraffning bör utformas på så sätt att sanktionsavgift inte ska kunna påföras en ekonomisk aktör, om överträdelsen har föranlett straff eller om överträdelsen omfattas av ett föreläggande eller förbud med vite och samma överträdelse ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Grundlagsfrågor

E-böcker kan komma att omfattas av antingen tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen. Det spelar ingen roll om den som tillhandahåller boken från en databas eller förvarar den i en databas är en annan än utgivaren. Att ställa krav på tillgänglighet på e-böcker kan strida mot etableringsfriheten i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Tjänster som ger tillgång till audiovisuella medietjänster kommer i stor utsträckning att omfattas av yttrandefrihetsgrundlagen. Att

ställa tillgänglighetskrav på dessa kan innebära en konflikt med den grundlagsfästa etableringsfriheten

Genomförandets rättsliga utformning

Utredningen bedömer att tillgänglighetsdirektivet bäst genomförs genom en ny samlad lag om tillgänglighet för produkter och tjänster.

Reglering bör ske på så låg nivå som möjligt. Den övergripande lagen bör enbart innehålla allmängiltiga bestämmelser och bestämmelser som ålägger de ekonomiska aktörerna skyldigheter. Regeringen kan i förordningar reglera diverse förfaranden som ska genomföras på myndighetsnivå. Detaljerade redogörelser för exakt vilka produkter och tjänster som ska omfattas och vilka krav som ska gälla bör överlåtas åt berörda myndigheter att närmare föreskriva.

Konsekvenser

De uppskattade kostnaderna för de ekonomiska aktörerna består av både investeringskostnader och löpande årliga kostnader. Investeringskostnaderna beräknas till cirka tio miljarder kronor och de löpande kostnaderna till en miljard kronor.

En ekonomisk nytta som bedöms inträffa på alla områden som omfattas av direktivet är den minskade kostnaden när fler sköter ärenden på webben. Vidare kommer den större tillgängligheten till handel på nätet innebära en totalt ökad e-handel. Ett annat slags nytta omfattar bl.a. ökad grad av digital inkludering men också ökad kundnöjdhet och ökad grad av självförverkligande.

I avsaknad av beräkning av monetära nyttor för personer med funktionsnedsättning presenteras i betänkandet statistik över den gruppen, vilken kan också ses som en bedömning av vilken potentiell marknad som finns för kommersiella aktörer på området.

Staten får ökade kostnader genom marknadskontroll och tillsyn av tjänster. Den förstnämnda kostnaden beräknas till cirka fem miljoner kronor. När det gäller tillsynsmyndigheternas ökade kostnader är dessa svåra att beräkna. Närmast som ett av flera räkneexempel har utredningen stannat vid en trolig kostnad om cirka 60 miljoner kronor. De ökade kostnaderna bör anslagsfinansieras.

Tidpunkt för ikraftträdande

Kraven ska gälla produkter som släpps ut på marknaden efter den 28 juni 2025 respektive tjänster som tillhandahållas på marknaden efter denna tidpunkt.

För tjänster gäller i vissa fall ett senare ikraftträdande dock senast den 28 juni 2030. Självbetjäningsterminaler får under vissa förutsättningar fortsätta att användas under en period av 20 år efter det att de togs i bruk.

Nya regler ska göra produkter och tjänster mer tillgängliga – en lättläst sammanfattning

En del produkter och tjänster ska bli mer tillgängliga för personer som har en funktionsnedsättning. Det har EU bestämt genom att bestämma krav för tillgänglighet.

Samma regler ska gälla i alla länder som är med i EU. Då kan fler vara delaktiga på lika villkor. Det blir flera produkter och tjänster att välja på.

Det här beslutet kallas för ett direktiv. Det betyder att alla länder som är med i EU måste följa det. Men de får själva bestämma hur det ska gå till.

Beslutet gäller för att en produkt eller tjänst ska få säljas. Det gäller de områden som står i listorna här nedanför.

Beslutet gäller de här produkterna:

- datorer
- bankomater
- kortläsare för att betala med bankkort i till exempel en butik
- biljettautomater
- automater för incheckning, till exempel vid resor
- utrustning som behövs för digitala tjänster och medietjänster
- läsplattor.

Beslutet gäller de här tjänsterna:

- digital kommunikation, till exempel e-post
- medietjänster som rör ljud och bild, till exempel tv, radio, film, musik, video och datorspel
- vissa tjänster inom resor med flyg, buss, tåg och båt
- e-böcker
- banktjänster
- e-handel.

Det här är några av kraven på tillgänglighet

Det ska vara lätt att förstå hur man använder produkten eller tjänsten. Informationen ska kunna uppfattas med flera sinnen.

Informationen ska helst finnas på produktens förpackning. En del produkter måste också ha text-till-tal-funktion. Det gäller till exempel läsplattor. Den utrustning som används för kommunikation och medietjänster ska också kunna texta och syntolka.

Alla tjänster ska ha information om vilka produkter eller hjälpmedel som fungerar tillsammans med dem. Hemsidor och appar i mobilen ska vara lätta att använda.

Ibland är kravet på tillgänglighet mindre

Om ett väldigt litet företag erbjuder en tjänst så är kravet på tillgänglighet mindre. Eller om det blir väldigt dyrt att ändra en produkt eller tjänst så behöver företaget inte göra det. Det finns olika regler för vad som räknas som dyrt. Det beror bland annat på hur stort företaget är. Ett företag behöver inte heller ändra sin produkt eller tjänst så mycket att den får en helt ny funktion.

Godkända produkter ska få ett CE-märke

En produkt som är godkänd ska ha ett CE-märke. Det är en symbol som visar att den är godkänd. Den ska också ha en EU-försäkran. Det är ett papper där det står vilka krav på tillgänglighet som är uppfyllda.

Myndigheterna ska granska hur tillgänglig en produkt eller tjänst är

Produkten eller tjänsten ska kunna granskas, till exempel om någon inte är nöjd. Om den inte är tillgänglig så måste felet rättas till. Annars får företaget böta.

Flera olika myndigheter granskar tillgängligheten. De bestämmer också exakt vilka produkter och tjänster som reglerna ska gälla. De ska informera företagen om det.

Det är Post- och telestyrelsen som samordnar det här arbetet.

De nya reglerna börjar gälla om fyra år

Det finns ett förslag på att de här reglerna ska finnas med i en ny lag om tillgänglighet. Den ska gälla för tjänster och produkter som börjar säljas om fyra år, från och med den 28 juni år 2025.

Några tjänster får användas fram till år 2030 innan de måste uppfylla kraven på tillgänglighet.

Summary

Introduction

This report presents proposals as to how Directive (EU) 2019/882 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on the accessibility requirements for products and services should be implemented in Sweden.

The purpose of the Directive, known as the European Accessibility Act, which is a full harmonisation directive, is to create a European standard for accessibility, thereby eliminating barriers in the internal market. The Directive means a more uniform application of the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities. Uniform rules and a greater choice of accessible products and services in the internal market are, in turn, expected to lead to better conditions for the full and equal participation of persons with some form of functional limitation in the whole of the EU.

Products and services covered by the Directive

The products covered by the Directive are consumer general purpose computer hardware systems, operating systems for those hardware systems and payment terminals as well as automated teller machines, ticketing machines, check-in machines and interactive self-service terminals that are intended for the provision of services covered by the Directive. Terminal equipment used for electronic communications services and terminal equipment used for access to audiovisual media services and e-readers are also covered. The services covered are electronic communications services, services that give access to audiovisual media services, certain elements of air, bus, rail and waterborne passenger transport services, e-books, dedicated soft-

ware for e-books, banking services and e-commerce services. Services also have to be intended for consumers.

Products and services covered by the Directive have to comply with the requirements set out in Annex I to the Directive.

Accessibility requirements for products

Article 4(2) of the Directive provides that all products covered by the Directive have to comply with the requirements set out in Section I of Annex I to the Directive. This includes, first, requirements on the provision of information in or on the products. Since it is not always possible to provide information in that way, it can also be given in other ways, for example when the products are used or on a website. There are also requirements for which features, elements and functions have to be in place to allow persons with disabilities to access, perceive, operate, understand and control the product.

All products except self-service terminals also have to be covered by the requirements in Section II of Annex I. The purpose of this regime is to maximise foreseeable use by persons with disabilities regarding the packaging and instructions of products covered by this Section.

In addition to the general requirements, sector-specific requirements are set for the user interface or functionality design of some products. The sectoral products referred to are self-service terminals and e-readers, as well as consumer terminal equipment with interactive computing capability that is used for the provision of electronic communications services (smartphones) and such equipment used for access to audiovisual media services (smart televisions).

Accessibility requirements for services

The requirements that apply to all services covered by the Directive's requirements are set out in Article 4(3) with a reference to Section III of Annex 1.

The provision of services in order to maximise their foreseeable use by persons with disabilities, by for example making them available via various sensory channels, shall be achieved by:

- a) ensuring the accessibility of the products used in the provision of the service, in accordance with Section I and, where applicable, Section II of this Annex.
- b) providing information about the functioning of the service, and where products are used in the provision of the service, about its link to these products as well as information about their accessibility characteristics and interoperability with assistive devices and facilities.
- c) making websites, including the related online applications, and mobile device-based services, including mobile applications, accessible in a consistent and adequate way by making them perceivable, operable, understandable and robust.
- d) where available, support services (help desks, call centres, technical support, relay services and training services) providing information on the accessibility of the service and its compatibility with assistive technologies, in accessible modes of communication.

There are also sector-specific requirements for services. These requirements mean that the service provider has to take certain specific measures to include functions, practices, policies and procedures targeted to address the needs of persons with disabilities and ensure interoperability with assistive technologies, i.e. the service has to function along with assistive technologies.

Harmonised standards

Article 15 provides that products and services that are in full or partial conformity with harmonised standards, the references of which have been published in the Official Journal of the European Union, shall be presumed to be in conformity with the integral requirements to the extent that those requirements are covered by the standards.

Exemptions from the accessibility requirements

The Directive provides that there are three situations where the accessibility requirements need not be complied with. Thus, Article 4(5) exempts microenterprises from complying with the requirements

for services. Another such situation is if an accessibility requirement requires a significant change in a product or service that results in the fundamental alteration of its basic nature (Article 14(1)(a)).

The third situation is when an accessibility requirement would result in the imposition of a disproportionate burden on an economic operator concerned (Article 14(1)(b)). In such a situation, however, the requirements that do not result in the imposition of a disproportionate burden still have to be applied to the product or service concerned.

The assessment of whether there is a disproportionate burden has to take account of the economic actor's economic circumstances such as costs and benefits, based on the relevant criteria set out in Annex VI. These circumstances have to be weighed against the estimated benefits for persons with disabilities.

Responsibility for compliance of a product with the accessibility requirements

It is the economic actors – the manufacturer, importer and distributor – that have the responsibility for products covered by the Directive complying with the accessibility requirements.

If an importer or a distributor places a product on the market under their name or trademark or modifies a product already placed on the market in such a way that compliance with applicable requirements may be affected, the importer or distributor assumes the obligations of the manufacturer.

Products that live up to accessibility requirements are required to bear the CE marking. The CE marking of products is covered by the general principles set out in Article 30 of Regulation (EC) No 765/2008 of the European Parliament and of the Council of 9 July 2008 setting out the requirements for accreditation and market surveillance relating to the marketing of products and repealing Regulation (EEC) No 339/93. The CE marking has to be affixed visibly, legibly and indelibly to the product or to its data plate. Where that is not possible, or not warranted, on account of the nature of the product, it has to be affixed to the packaging and to the accompanying documents. The CE marking has to be affixed before the product is placed on the market.

The CE marking has to be accompanied by an EU declaration. An EU declaration of conformity has to state that the applicable accessibility requirements have been complied with. If an economic actor has cited the exemption regarding a disproportionate burden, they have to state in their declaration which accessibility requirements are covered by the exemption.

Responsibility for compliance of a service with the accessibility requirements

It is the service provider who conveys or distributes a service who has to check that the service lives up to the requirements for accessibility.

A service provider conducting e-commerce aimed at consumers is the responsible service provider of the e-commerce service. In other cases the responsible service provider is the person who makes an agreement with a consumer about a service covered by the Directive.

The person who provides the website where a consumer sale is carried out is responsible for the entire sales process.

The publisher is responsible for an e-book complying with the accessibility requirements. However, a distributor who is not a publisher is still obliged to ensure that the software used to provide the e-book complies with relevant accessibility requirements.

The exemption for microenterprises must not be applied in a way that enables larger enterprises to circumvent accessibility requirements by referring to the fact that a service provider in the production or distribution chain is a microenterprise.

Market surveillance of products

Products covered by the Directive's requirements for accessibility have to be subject to market surveillance. Market surveillance regarding the accessibility requirements is largely regulated by reference to the relevant provisions of the EU Market Surveillance Regulation.

It should be possible to open a surveillance case through self-initiated surveillance and through external input such as complaints from consumers and information from other authorities or economic actors.

The purpose of the market surveillance is to verify that a product complies with accessibility requirements and statutory requirements for documentation and information.

If an economic actor has cited that a requirement would mean a significant change in a product that results in the fundamental alteration of its basic nature or that an accessibility requirement would lead to a disproportionate burden for an economic actor affected, then the assessment that forms the basis for the position taken also has to be checked.

If the market surveillance authority finds deficiencies in an assessment regarding an unreasonable burden or a fundamental alteration, the economic actor should, in the first place, be given the possibility of repairing the deficiency within a reasonable time. If the economic actor does not take measures identified, the market surveillance authority has to order the economic actor to make a new assessment. It should be possible to combine an order of that kind with a conditional financial penalty.

If the market surveillance authority finds deficiencies in a product also provided in other Member States, the authority has to inform the Commission and the competent authorities of the Member States affected of this. The authority also has to provide information about what measures it has taken on account of the deficiency identified.

The market surveillance authority should be allowed to issue the orders and prohibitions necessary to enable the authority to conduct its activities. The order or prohibition may be addressed at one or more actors affected. An order or a prohibition may be combined with a conditional financial penalty. The market surveillance authority should be able to request assistance from the Swedish Police Authority if this is necessary to enable it to carry out a surveillance case. If an economic actor has not taken measures ordered within the period specified, the authority has to take appropriate measures to bring deficient compliance to an end. The measures ordered have to be proportionate.

The Swedish Post and Telecom Authority ought to be the most appropriate authority to exercise market surveillance. There is no need to divide up the responsibility between several market surveillance authorities.

Supervision of services

There is not a uniform system in the EU for supervision of services in the same way as for market surveillance. Under the Directive, a service provider is required, further to a reasoned request from a competent authority, to provide it with all information necessary to demonstrate the conformity of the service with the accessibility requirements. In general, a service provider is obliged to cooperate with the authorities concerned, on action to be taken to bring the service into compliance with those requirements.

When conducting supervision, the competent authority has to examine that the services being examined comply with the accessibility requirements and that the documentation required exists and has been drawn up correctly.

The tasks of the competent authority include following up complaints or reports about deficient accessibility for services. It is therefore necessary that the competent authority has a function that enables it to receive complaints from individuals.

If a service does not comply with one or more requirements for accessibility, the competent authority has to require the economic actor or actors responsible to take the measures necessary to remedy the deficiencies identified. The competent authority has to state a time frame within which such measures have to be taken. The competent authority also has to verify that an economic actor citing a disproportionate burden as a reason for not implementing an accessibility requirement for a service has documented their assessment.

A competent authority should be able to issue the orders and prohibitions necessary to enable these authorities to conduct their activities. The order or prohibition may be addressed to more than one actor affected. An order or a prohibition may be combined with a conditional financial penalty.

The competent authority should be able to request assistance from the Swedish Police Authority if this is necessary to enable it to carry out a supervision case.

Competent authorities

The task of supervising the accessibility requirements should be divided between a few authorities. For a supervisory task to be allocated to a specific authority, it must be possible to clearly define that authority's supervisory task. It is also important that the division of tasks between authorities does not lead to unreasonable costs, either for the economic actors or for the authority concerned. The authorities to be considered for designation as competent authorities should have already accumulated expertise and knowledge concerning accessibility issues.

The Swedish Post and Telecom Authority should exercise supervision of all the areas where no other competent authority has been designated. The Swedish Post and Telecom Authority should also be the coordinating competent authority. The Swedish Post and Telecom Authority should also have the main supervisory responsibility regarding the areas that cannot be separated out or handled by a separate authority with specialist expertise.

The Swedish Press and Broadcasting Authority should supervise accessibility requirements regarding services that give access to audiovisual media services. The Swedish Agency for Accessible Media should supervise accessibility requirements for e-books and dedicated software. The Swedish Consumer Agency and the Swedish Transport Agency should have supervisory responsibility for the information to be provided about the accessibility of vehicles, the surrounding infrastructure and the built environment and about assistance for persons with disabilities. The Swedish Consumer Agency and the Swedish Transport Agency should also have supervisory responsibility for information about smart ticketing, real-time travel information for passengers and additional service information. Their supervisory responsibility should follow the division made in the current rail, ship and bus passenger ordinances.

In the view of the Inquiry, there are strong reasons for also allocating the task of promoting accessibility to the competent authorities. The authorities that have responsibility for promotion should also have a responsibility for spreading information about universal design as a way of complying with the requirements of the Directive and about the importance of doing things right from the outset in work on accessibility.

Right for the competent authorities to issue regulations

The Agency for Digital Government should have the right to issue regulations for accessibility requirements for websites and mobile applications. Otherwise, the authorities that have supervisory responsibility for a particular area should also have the right to issue regulations in that area. Regulations may only be adopted after the Swedish Post and Telecom Authority has been given the opportunity to state its opinion.

The Swedish Post and Telecom Authority should have the right to issue regulations in the other areas not covered by the authorisation of any of the other authorities.

The Swedish Post and Telecom Authority should have the right to issue regulations regarding implementation of the proposed act.

Compliance with the accessibility requirements

The means that should be available to ensure compliance with prescribed requirements should be within the regular framework of the Swedish model for public administration. This means that it is, in the first place, the competent administrative authority that ensures that the national provisions incorporating the Directive are complied with. The decision of the administrative authority can then be appealed to a general administrative court.

The Administrative Procedure Act and the Administrative Court Procedure Act will therefore form the basis for the processing of cases and any court proceedings.

The Government should follow up the effectiveness in the supervision cases, especially regarding reports made by consumers and the outcome of the examination carried out on account of them.

Penalties

It is necessary to link penalties to the obligations that economic actors have to cooperate with authorities conducting checks and supervision. It should be possible to combine orders and prohibitions with a conditional financial penalty.

There should be a possibility for authorities conducting market surveillance and supervision to intervene by imposing penalties for infringements already committed of product- or service-related requirements. There is strict liability for an economic actor and a service provider.

The size of the penalty charge should be assessed in the light of the circumstances in the specific case and should be between SEK 10 000 and SEK 10 000 000. It should be possible to reduce the penalty charge. In minor cases no penalty charge should be imposed.

When a conditional financial penalty or a penalty charge is ordered, the prohibition of double jeopardy should be taken into account. A prohibition of double jeopardy should be designed in such a way that it should not be possible to impose a penalty charge on an economic actor if the infringement has resulted in a criminal penalty or if the infringement is covered by a prohibition or an order combined with a conditional financial penalty and the same infringement forms the basis for an application for the imposition of the conditional financial penalty.

Matters of constitutional law

E-books may be covered by either the Freedom of the Press Act or the Fundamental Law on Freedom of Expression. It does not matter whether the person who provides the book from a database or stores it in a database is someone other than the publisher. Making requirements concerning the accessibility of e-books may conflict with the provisions on freedom of establishment under the Freedom of the Press Act and the Fundamental Law on Freedom of Expression.

Services that provide access to audiovisual media services will be covered to a great extent by the Fundamental Law on Freedom of Expression. Setting accessibility requirements for them may involve a conflict with the constitutional freedom of establishment.

Legal drafting of implementation

The Inquiry's assessment is that the European Accessibility Act is best implemented through a new single act on accessibility of products and services.

The regulations should be made at as low a level as possible. The overarching act should only contain general provisions and provisions imposing obligations on the economic actors. In ordinances the Government can regulate various procedures to be implemented at Government authority level. It should be left to the authorities concerned to issue regulations specifying detailed accounts of exactly what products and services will be covered and what requirements will apply.

Impacts

The estimated costs for the economic actors consist of both investment costs and running annual costs. The investment costs are estimated at around SEK 10 billion and the running costs at SEK 1 billion.

One economic benefit that is judged to arise in all the areas covered by the Directive is the cost reduction when more people handle matters online. In addition, the increased accessibility of online commerce will result in an overall increase in e-commerce. Another kind of benefit includes a greater degree of digital inclusion, as well as increased customer satisfaction and a higher degree of self-fulfilment.

In the absence of a calculation of monetary benefits for persons with disabilities, the report presents statistics about this group, which can also be seen as an assessment of the potential market for commercial actors in this area.

Central government will have increased costs through market surveillance and supervision of services. The former cost is estimated at around SEK 5 million. As regards the increased costs of the competent authorities, they are hard to estimate. Basically as one of several example calculations, the Inquiry has opted for a likely cost of around SEK 60 million. The increased costs should be financed from appropriations.

Date of entry into force

The requirements should apply to products placed on the market after 28 June 2025 and to services supplied on the market after that date.

In certain cases a later entry into force date should apply to services, but no later than 28 June 2030. In certain circumstances self-service terminals may continue to be used for a period of 20 years after their entry into use.